1
6
705

1 6.705

Digitized by Google

DE ANTIQVITATIBVS VMBRORVM THVSCORVMQVE SEDE, AC IMPERIO DEQVE CAMERIO, AC CAMERTIBVS A SYLLA EXCISIS

DISSERTATIO HISTORICA.

Aduerſus Opiniones,

BLONDI, ALDI, SIGONII, CLVVERII, P. PAPEBROCHII SOC. IESV, AC RECENTIORVM,

In qua plures Inſcriptiones Gruterianæ ſolidiſſimis fundamentis Ad criſim reuocantur.

Lilij fundamenta de ſui Camerini antiquitate exploduntur.

Agitur incidenter de Liciniani in Etruria Antiquitate: eſſe à Lucij Syllæ Militibus Lucinianum dictum, Coloniam ductum ex vetuſta Inſcriptione eruitur: Patriam eſſe C. Mæcenatis aduerſus Recentiores oſtenditur.

AVTORE FRANCISCO DINO ADVOCATO.

Acceſſerunt Notæ Reu: Franciſci Regazetti.

EMINENTISS., AC REVERENDISS. S. R. E. CARDINALI

DESTREO.

VENETIIS, Ex Typographia Petri Pinelli, M. D. CCI.

Superiorum permiſſu, Et Priuilegio.

Digitized by Google

NOI REFORMATORI
Dello Studio di Padoa.

HAuendo veduto per la Fede di reuiſione, & approuatione del P. Fra Raimondo Aſperti Inquiſitore nel Libro intitolato Liber Apologeticus Franciſci Dini de Antiquitatibus Vmbrorum non v'eſſer cos'alcuna contro la Santa Fede Cattolica, & parimente per Atteſtato del Segretario Noſtro; niente contro Prencipi, & buoni coſtumi, concedemo Licenza à D. Pietro Pinelli Stampator, che poſſi eſſer ſtampato, oſſeruando gl'ordini in materia di Stampe, e preſentando le ſolite copie alle Publiche Librarie di Venetia, & di Padoa.

Dat. li 8. Giugno 1701.

[*Gio: Lando Cau. Proc. Reformator.*

[*Girolamo Venier Cau. Proc. Reformator.*

[*Franceſco Cornaro Proc. Reformator.*

Agoſtino Gadaldini
Segr.

EMINENTISS.^MO^ AC REVERENDISS.^MO^ PRINCIPI
CÆSARI S.R.E. CARDINALI DESTREO
Epiſcopo Albanenſi, Duci, ac Pari Franciæ, Ordinum Regis Chriſtianiſſimi Commendatori.

TAM Magnam Eminentiſſime Princeps apud omnes homines Chriſtianiſsimi Galliarum Regis magnanimitas, ac fortitudo peperit admirationem, vt quamplures Scriptores eiuſdem celebratiſsimum nomen nedùm magni, fælicis, ac inuictiſsimi elogijs honeſtarint, verum omnibus quibuſcumque omnium ſæculorum maximis Principibus parem omnino fecerint; non tamen vnius etſi magni hominis fælicitas poſſet adeo ingens videri, ac diuturna, niſi magnorum Virorum (quorum Gallia ferax eſt) qui

qui ab intimis, ac ſecretis ſunt miniſterium opitularetur, ac in dubijs conſilium; compertum vbique eſt Eminentiſs. Domine Regem Galliarum Regum maximum vbique ſemper opera tua fuiſſe iucundè, ac vtiliter vſum, teque arduis rebus tùm in Gallia, tùm in Vrbe, tùm in alijs Italiæ locis aſſumptum ſingularem exibuiſſe in rebus benè gerendis vigilantiam, fidem, ac fælicitatem; Romaque ipſa nedùm ſæpiſſimè ſapientiam, ac animi tui in negocijs definiendis robur admirata eſt, quinimò plures Pontifices te, Regia genitum Proſapia ad Cardinalatus apicem virtutis tramite ductum ornarunt laudibus, tituliſque decorarunt; quid enim glorioſius quam pietate, ac munificentia regios Auorum faſtos ampliores reddere, illuſtrare? quid Reipublicæ magis optabile quam infinitas illas (quibus fulges) animi dotes in litteratorum comodum impendere! En tibi ſe vouit hæc diſſertatio antiquitatem Vmbrorum, Thuſcorum, Camertumque origines nouis fundamentis ſolo impulſu veritatis definiens, opus aſſiduo labore compactum ab Aduocato Dino Senenſi in Curia notiſſimo, tot editis voluminibus ornatiſſimo concinnatum, meis ſumptibus exculum, quod grauiſſimorum iudicio Virorum contineat res non aduc à Recentioribus diſcuſſas, & non niſi auſpice veritate abſoluat; meritò igitur Librum hunc purgatiſſimo iudicio tuo litteratiſſime Princeps ſubmitto, vt eumdem à Criticis immunem facias, mihique ſemper preſto ſis, & faueas liberalis.

Emine n. Tuæ.

Deditis & addictiſs. Seruus
Saluator de Nigris

INSIGNES SCRIPTORES

Qui de Aduocato Franciſco Pietro Dino memoriam retinuerunt.

IAcobus Balduccius in ſuis obſeruationibus ad conſilia Ramonij Tom. 3. pag. 59. num. 4. hæc habet: *qua ordinatio confirmata fuit ſententia Domini mei in Auditoratu Monaci Succeſſoris Franciſci Dini de Liciniano ſapientia, & morum honeſtate nemini ſecundi.*

Ant. Vinc. Franc. de Baldereſchis in notis quas edidit ad librum eiuſdem Franciſci Dini *Antiquitatum Etruriæ, & de ſitu Clanarum. Antiquitates Etruriæ D. Franciſci Dini Aduocati Senenſis plurima leguntur eruditione, grauibuſque ſententijs conflata, pluribuſque in locis Taciti ſtylus imitatur feliciter, cenſui quadam adnotare nixus Scriptoris auctoritate cum de D. Dyno alia plura extent monumenta, ingenio, ac labore compacta. nempe plures orationes, Poemata, carminumque volumen Typis edendum, conſilia legalia, ac deciſiones, quæ manibus Iuriſperitorum obſeruantur, ac bina eiuſdem D. Dyni deciſiones in ordine 96. & 97. referuntur per ſummum legum Doctorem D. Iacobum Balduccium ipſius in Auditoratu Monaci Prædeceſſorem poſt obſeruat. ad conſilia Ramonij Tom. 4. meminitque honorificentius Tom. 4. pag. 9. & in Indice V. Iudicium, & V. conuentic. in quibus modus fabricandi Proceſſus Criminales iuſtiſſimè præſcribitur iuxtà praxim de qua vtimur.*

Marcus Antonius Guigues Gallicus Eccleſiaſticus in ſua Sphera Geographico Cœleſti hoc Anno 1700. Romæ cuſa pag. 4. cap. 33. n. 2. hæc habet. Mà gli altri verſi ſono del celebre Dottore Franceſco Dini di Lucignano in Valdichiana nella Toſcana, il quale doppo hauer eſercitato con ſomma ſua lode le Preture del Ducato di Camerino, del Gouerno di Ieſi, la V. Prefettura di Norcia, gli Auditorati Generali di Beneuento, di Rieti, della Legatione di Romagna, e del Principato di Monaco, è ſtato qualche tempo ProGouernatore di Rauenna, eſercita ora l'Auocatione nella Curia Romana, &c. par. 4. cap. 33. pag. 277. e però il già ſopramentouato Dottor Franceſco Dini di Lucignano, vno de più begl'ingegni della Toſcana, non che ſolo la gloria della ſua Patria, e perciò degniſſimo dell'Elogio fattogli (trà gl'altri) così da Balderechi, come dall'erudita, & ingegnoſa penna del Balducci ſtato ſuo Antecesſore nell' Auditorato di Monaco tom. 3. pag. 59. n. 4. in vedendo l'Epigramma del Beza hà quindi pigliata occaſione di comporre vn bello, e ſpiritoſo Poema, &c.

Æmilius Nobilius Prior Æſinas, in ſua Poeſi Senogalliæ ante opus eiuſdem Dini cuſa meminit de poetica deſcriptione per eundem Dinum facta Ciuitatis, & Comitatus Æſini, quæ cum alijs Auctoris Carminibus Latino, & Etruſco ſermone elegantiſſime confertis habes in Libro cui titulus *Le Nozze Dandine* impreſſo Senogaliiæ Anno 1693. par. 1. & 2.

Recollectis eiuſdem Franc. Dini varijs Carminibus in Bibliotheca Angelica Vrbis Cœnobij S. Auguſtini ad comoditatem publicam, alibique aſſiuatis plura aggerantur elogia.

Edidit Diſſertationem, ſeu reſponſionem de translatione, & collocatione Corporis S. Bartholomæi Romæ in Inſula Lycaonia Venetijs 1700. de qua Rev. Aloyſius Ant. Monticellus in Indice. *Franciſcus Dinus olim Prouinciæ Romandiolæ, Monaci, Reatis, & Principatus Beneuenti Generalis Auditor eruditiſſimus, grauiſſimis editis libris inſignis reſpondit huic diſſertationi Eminentiſſ.*

nentiſs. D. Card. Vrſini Archiep. Beneuentani, *mandato ſupremorum Eccleſiæ Princip*um.

Edidit Librum antiquitatum Etruriæ, & de ſitu Clanarum Senogalliæ 1693. Sumptibus Mutij Dandini Epiſcopi Senogallien.

Edidit idem Franciſcus Dinus Obſeruationes Hiſtoricas in Actis S. Venantij, ac 1525. Martyrum Camerinenſium.

Edidit Vindicationes Actorum S. Venantij, &c. adversùs P. Danielem Papebrochium Societatis Ieſu in duobus Libris excuſas Venetijs 1701.

Edidit Diſſertationem ſeu vindicias Martyrologij Rom. aduersùs P. Papebrochium Soc. Ieſu pro defenſione actorum S. Meletij, ac Sociorum Venetijs 1700. per Dominicum Aluiſam.

Edidit Diſſertationem de antiquitatibus Vmbrorum, Thuſcorum, Camertumque origine, geſtiſque, &c. Venetijs 1701. Sumptibus Petri Pinelli.

Hoc Anno 1700. Typis demandati ſunt eiuſdem Franciſci Dini Libri ſeptem carminum, nimirum Faſtorum, ac variarum materiarum, & Poeſes Lyricæ adiunctæ poſt Fuluium Teſtium Venetijs per Dominicum Louiſam. Item & alia volumina.

De eodem honorificentiſſimè meminit inſignis Scriptor Reuerendiſs. Pater Mag. Vincentius Coronellus Ord. Min. Miniſter Generalis vigilantiſſimus in ſuo Magno Dictionario M.S. Verbo Dini.

Ac D. Franciſcus Sequanicus in Collect. Scriptorum illuſtrium.

Et Accademia Mineruæ in Libro qui inſcribitur (la Galleria di Minerua) Venetijs per Hieronymum Albritium tom. 4. p. 5. pag. 109. 110. 111. 112. eiuſdem Dini Libros grauiſſimo iudicio recenſuit, & elogijs pluribus illuſtrauit.

AD

AD LIBRVM DE ANTIQVITATE VMBRORVM, &c.
ORNATISSIMI AVCTORIS
FRANCISCI DINI LVCINIANENSIS
ELEGIA.

LVciniana nouam reſerat ſibi Patria lucem,
Cum veteri quamuis Lux noua luce nitet.
A Lycijs tibi nomen erat, cum priſtina Graijs
Aſſurexerunt nomina nominibus.
Lucius indè ſuo de nomine Sylla vocauit,
Vnica mutatum littera nomen habet.
Lucia de Lycijs tantùm ſibi nomina finxit,
Nomine quàm fauſto nomina lucis eunt.
A Lucis etiam, quorum terrore vetuſtas
Templa coronabat nobile nomen erat.
Hinc (1) Lucina, Nurus quam fœtibus inde ſacrarunt,
In lucis templum credidit illa tuis.
Nominis hanc etiam priſcâ ſub Voce Dianæ
Audierat ſyluis Ara Licina ſuis.
Te quoque Mecenas, nomen proh Vatibus ingens
Incoluit: tanto ſydere clara tumes.
Cilinus Vrbe fuit, Licinus quem Patria dixit:
Inuersà eſt tantum ſyllaba, nomen idem.
Tù cunas tanto Vatum dare lecta Parenti,
Quàm lectos Vates Lucia terra paris.
Quæ Mecenatem dederas, nunc ipſa Poetas
Præbes: ò Natis ingenioſa tuis.
Mæcenate tuo Vatum qui carmina fouit
Nunc opus eſt; Vatèm ſtringeret ipſe Dinum.
Sic Mecenatem iactares Vna, Dinumque
Ille Poetarum Cultor, at iſte Decus.
Quanta ſuis ſua Muſa daret noua Carmina Faſtis
Et raperet faciles ex Helicone Deas.
Dulcia quàm vario reboarent plectra tumultu,
Atque Dinum acciperes optime Naſo parem.
Siue Dinum Cilini fouiſſent tempora; ſiue
Nunc Mæcenatem cerneret ipſe Dinus:
Mæcœnas Vati, Mæcenatique placeret
Vates, ex vno carus vterque ſolo.
Nec tù quem laudas iactaſſes Mantua Vatem:
Mœcenas Ciuem tolleret ipſe ſuum.
Lucia ſic fœlix quàm bellè Patria ferret
Et Mæcenatem, Virgiliumq; ſimul.
Sed Vatem laudo, & non vnica cura laceſsit
Eſt pariter veteri Clarus in Hiſtoriâ.
Dicite Vos Vmbri, Vos Tuſci, Voſq; Camertes
An non antiquos ſuſcitat iſte lares?
Errores ſua carta notat, titulumque Locorum
Atque ignota priùs quæ latuere patent.
Expandit Tuſcæ quæ ſint confinia terræ
Et loca quæ mouit funere Sylla ferox.

Omnia

Omnia nouit amans veri, ne fabula creſcat,
Nec ſcribit vana traditione fauor.
Et tu dicta probas, titulis, & nomine pollens
Notus Aremoricis, ò Lagoguee typis.
Gloria Tyrrhenæ viuet per ſæcula Gentis
Scribente hoc: doctum nonne loquetur opus?
Acta tui viuent, Cameri Gens Inclita, Diui,
Quæ Dinus argutà cum ratione probat.
Incaſſum ſcriptis te Papebrochius vrget.
Te Dynus in Libro vindicat ecce ſuo.
Scriptoris, Vatiſque ſimul clariſſima tellus
Quis celebret laudes Luciniana tuas?
Fęlix-Sylla tuis, ò Lucia terra Colonis,
Fęlix, qui tantos te dat habere Viros.
Et Męcenatem iactabis clara, Dinumque,
Hæc & erunt laudis nomina prima tuę.

Auctoris Ingenium, ac eruditionem admiratus hanc amoris teſſerā dedit D. Leopoldus Emanuel Maria Antonini Clericus Regul. Congreg. è Somaſcha.

(1) *Cic. de nat. Deor. Dianam, & Lucinam eamdem eſſe putant, & apud Græcos Dianam, eamdemque Luciferam.*

In erudities., ac aque curioſiſs. Librum viam Flaminiam, ac originem Vmbrorum Camertum, Thuſcorumque, ac Męcenatis deſcribentem.

EPIGRAMMA.

HIc liber Hetruſcos memorans ſimul atque Camertes,
Sit vetus amborum qualis origo docet.
Dumque viam veterem Romæ ſuperindicat almæ,
Conſpicuum gaudet ſemper habere Ducem.
Licinio quoque Mœcenas jam ſanguine clarus,
Hic habet vt proprios noſcere poſſit Auos,
Et Patria Auctoris Syllana Colonia ducta,
Clarius eiuſdem nomine, nomen habet.
Carpitur hic tandem carpi qui debet, & ipſo
Condita crediderìs ſingula verba ſale.
Aſt operis magis Autorem quod laudibus effert,
Illius eſt probitas, ingeniumque, fides;
Romanum, ac Thuſcum ſic nouit & ipſe Camertem,
Vt facilè ipſorum dixeris eſſe Patrem.

Marcus Antonius Guigues Gallicus Eccleſiaſticus.

In Antiq: Franc. Dini Aduocati, ac notas F. Regazzetti Diæceſis Aquileienſis, ac Reu Renati Lagoguei Aremorici Incolæ Veneti. In Faſtis.

Epig. Reu. Franciſci Garizi Veneti.

LAudibus in Faſtis floreſcit origo Camertum
Quas Dynus exquirit, quas Lagoguęe probas.
Tuque typis Gallis, Thuſcis ille, haud minor auſis
Nunc Ragazette micas Aquileienſe tuis.
Lucia Sillanis deducta Colonia priſcis,
Vt Lapis antiquus, Famaque priſca canit.
Tyrrhenus Lydis, Lycijs ſimul ingruit armis,
Nomen Tyrrheni, & Caſtra Licina gerunt.
Hocque Licinorum Mœcenas ſanguine clarus.
Ortus vbi diues Luciniane tumes.
Corrupta, aut variata nouis cognomina faſtis,
Etruſcis Licinus, Cilinus Vrbe fuit.

DE ANTIQVITATIBVS VMBRORVM, THVSCORVM, AC CAMERTVM ORIGINE.

DISSERTATIO APOLOGETICA.

POSTQVAM de antiquitatibus Etruriæ quædam à me nuper annotata eruditiſſimi Mutij Dandini Epiſcopi Senogallienſis conſilio, & ęre excuſa ſunt, propoſueram aliqua de origine, imperioque Vmbrorum deguſtare. Præturam agebam Ducatus Camerini ciuilibus, arduiſque illius muneris enodandis litibus implicatus, cum propoſitum adiuuarunt nobiliſſimi Camerinenſes, habitis quippè comitijs me tantæ eorum fiduciæ, reique gerendæ penitùs ignarum deputarunt ad ſatisfaciendum obiectis, quæ ad diem 18. Maij aduerſùs acta S. Venantij ſociorumque Martyrum, & quædam antiqua monumenta ad dignitatem Loci plurimum facientia in continuatione operis ad Bollandum CL. P. Daniel Papebrochius So: Ieſu excitauerat; Et mihi communicatis tam Papebrochianis elucubrationibus, quam ſcripturis, rebuſque alijs, quæ ad tanti negotij molem quodammodo conferre reperta ſunt, cum permagna animi iucunditate annotationes criticas Patris Pape brochij Hagiographorum huius ſæculi facile Principis, vidi, legique eruditionibus, grauibuſque ſententijs conſertas, ILL. Viri Othonis MenKenij Lipſienſis elogijs concèlebratas, miratuſque qua grauitate, dictioniſque elegantia antiquiſimam rem, tam ipſemet P. Papebrochius abſoluat, quam P.P. eiuſdem Societatis in appendice; alijſque interìm maiorum Magiſtratuum curis inuolutus, prouidè quidèm diſtuleram cum tot magnis Viris palàm progredi, cum etiam omnis qualis mihi eſt in his excribendis facilitas a litteratiſſimis eiuſdèm Societatis P.P. Præceptoribus omninò deriuauerit, quod non ſemèl in meo opere de ſitu Clanarum proteſtatus ſum in debitas eiuſdem Societatis

Acta Erud. Lipſiæ.

A lauda-

laudationes effuſus; ſed quidam Camerinenſes in Curia Aduocationis munus agentem, cunctantem, & quodammodò repugnantem impulerunt, proponentes diſſertationem vndequaque videri laudabilem, & diſceptandum eſſe de veritate, non de propria gloria. Igitùr ſecutus ordinem, quèm mihi proponit Papebrochius; Primò expendam quæ de Vmbrorum origine, Camertiumque Vmbrorum Imperio ipſemet cum Grutero, Cluuerio, ac Vghellio annotauit Aduerſarius, obitèr deguſtando vnde Vmbri dicti, natiq; ſint, quinam Vmbri Camertes cenſendi, Camerinenſium inſcriptiones, & magnificas quaſcumquè oſtentationes ad criſim reuocando, omnia denique animaduertendo, quæ ad reprobandas Blondi, Sigonij, Cluuerij, Papebrochij, reliquorumque plurium ſententias obitèr latas conferre viſa ſunt, & ſingulis obiectis, & argumentis, verbiſque ipſis Papebrochij, ac Sociorum in immenſo eodem opere de geſtis Sanctorum reſponſiones adijciam, vt ex hinc indè replicatis euentilata rei veritas delibetur iucundius, e luceſcat vberius.

CL. Papebrochius in ſuo præuio Commentario ad diem 18 Maij hæc habet de Vmbrorum antiquitate, ac Camertium origine *Camerinum antiquiſſima Ciuitas intèr Vmbriæ, Picænique confinia in Montis Appenini iugis ſita, condita, & nomen nacta creditur ab antiquis Camertibus, dum hi ex Etruria, vbi ad Clanem fluuium, & Cluſium Vrbem habitarunt à Pelaſgis pulſi has ſedes elegiſſent. Quanta ea olìm fuerit indè colligi poteſt, quòd trecentis ante Chriſtum natum Annis ſub Conſulatu Q. Fabij Maximi Rutilij Romanis tunc quam maximè florentibus, tanto in pretio fuit, vt Camerinorum fedus firmioris auxilij grati a ambitiosè propemodum expetierint, quod ſumma dein religione coluerunt, etiàm cum Imperatores poſteà regnarent, imo Poſteri, tum ſe ſub proprijs Regibus vixiſſe gloriati ſunt, vti infra videbimus, de horum antiquitate legi poſſunt Cluuerius Lib. 2. Italiæ Antiquæ Cap. 3., & 6., & Vghellius Tom. 1. Italiæ Sacræ in Epiſcopis Camerinenſibus, vbi in præfatione adfert inſcriptionem Tiburtino Lapidi inciſam etiam num ibidem extantem, in qua cum L. Septimo Seuero, qui ab Anno 93 vſque ad 211. imperauit in æternum ſecuritatem, atque gloriam iure æquo fedus confirmarunt Camertes.*

Cap. I.

CAP. I.

AB Vmbris initium operis. Cluuerius de antiquitate Vmbriæ Circumpadanæ reiectus. Herodotus, Liuius, Diodorus, Dionyſius, Strabo expenduntur. Papebrochius oppugnatur. Cluuerius Lydos cum Pelasgis confundens, & Euandrum cum Romulo, negans aduentum Eneæ neglectus. Gronouij locus laudatus.

PRo dicendorum reſolutione ab Vmbris erit initium operis, quaſi ab his orti, qui inundatione Terrarum Imbribus ſuperfuerant, vt auctor eſt Plinius, hos in ea parte Italiæ quam Thuſciam appellamus incoluiſſe patet expreſſo Plinij loco *Etruria eſt ab amne Macra, Vmbros inde exegere antiquitus Pelaſgi, hos Lydi;* aſtipulatur Dionyſius cum Solino, *Thuſcia quondam Vmbria dicta eſt*, & Plinius in eodem teſtu CCC. *Oppida Vmbrorum Thuſci debellaſſe reperiuntur*, Lydique *Thuſci à thure* dicti cenſentur, quo in Sacris vtebantur, & quamuis Vmbros primò deuicèrint Pelaſgi, horum tamen non admodum longam dominationem deſcribit Dionyſius, inſcribitque Herodotus *Lydos ad Vmbros perueniſſe, vbi Vrbibus conſtructis vſque ad hunc diem habitarunt, & de Lydiæ Regis filio vocatos Tyrrhenos.* A Lydia Tuſchos profectos eſſe annos circiter CCC. ante Troianum excidium numerant Chroniſtæ, quo tempore Vmbri depulſi, Camerteſque trans Tiberim ſibi ſedem ſtatuerunt. Lib.III. Herod. Lib.I

Cluuerius, cui plurimum defert Papebrochius, priuſquam Vmbrorum depulſionem, & Camertium loca deſignet cum Pelaſgis Lydos cõfundens ſola nixus ratiocinatione, non in ea parte, quam Thuſciam dicimus Sedem primo fundaſſe oſtendere conatus eſt, ſed primò in Regione Circumpadana incoluiſſe argumentis probare aggreditur.

Putaui, Thuſcis à quibus mihi origo eſt pergra-

Digitized by Google

tum futurum ; & ad hiſtoriam originis ; ac expulſionem Vmbrorum Camertium explorandam, & ad faciliorem Papebrochianæ opinionis deiectionem maximè conferre hanc rerum antiquiſſimarum queſtionem expendere, ſedes eorumdem Populorum prænotare, & quibus Vmbriæ locis perfugium nacti ſint, & quæ cognitu vtilia ſunt inueſtigare, ne tamquam de parta victoria plaudere ſibi poſſit exterus Cluuerius opinionum improbabilium, nouarumque auctor.

Verum inquit *Cluuerius ſiuè XII. ſiuè pauciores numero, ſiuè tandem nullæ per ea tempora in Circumpadana Etruria fuerint Vrbes, hæc certè Etruſcorum antiquiſſima, & prima ſedes fuit, ex qua poſtea in eam migrarunt regionem, quæ inter Appenninum, & Mare inferum, Macramque amnem, & Tiberim dicta eſt Etruria, poſtea in noua inter Appenninum, & Mare Inferum Etruria totidem Colonias deduxiſſe.*

Liu. Lib. 5. Hanc opinionẽ proſternunt quotquot ſuperiùs retulimus, obſtatque apertus Liuij locus *Thuſcorũ ante Romanum Imperium opes Mari, Terraque longè patuere Supero Mari, & Infero, quibus Italia Inſulæ modo cingitur, quantum patuerint nomina ſunt argumento, quod alterum Thuſcum communi vocabulo gentis, alterum Adriacum ab Adria Thuſcorum Colonia vocauere Italicæ gentes, Græci eadem Tyrrhenum, atque Adriacum vocauerunt, hi in vtrumque Mare vergentes incoluere Vrbibus duodenis Terras priùs cìs Appeninum ad Inferum Mare poſtea trans Appeninum totidem, quot capita regionis erant Colonijs miſſis, quæ transpadum omnia loca excepto Venetorum angulo, qui ſinum circum colunt Maris vſque ad Alpes tenuere.*

Diod.L.XIIII Opitulatur Diodorus *quo tempore Dionyſius Rhegium obſidebat Galli tranſalpini validis copijs anguſtias tranſgreſſi Terras inter Appenninum, Alpeſque ſitas occupauerunt Tyrrhenis eiectis, hos quidem de XII. Tyrrheniæ Vrbibus eò deductos tradunt. Phenices inueſtigando vltra columnas, oramque Africæ littora legerunt Tyrrheni quoque cum Maris imperio potirentur Colonias eo detinuerunt* Mantuam, Mutinam, Parmam, Cremonam, Brixiam, Patauium, Vicentiam, aliaſque propè Padum Vrbes Thuſcorum fuiſſe Colonias probant Plinius, Seruius, Locorumque Chroniſtæ, nec Coloniæ nominabantur niſi in locis ſubactis

Lib.3.c.13.19.

à Sena-

à Senatu, vel Populo Principe deductæ; De qua latiſſima XII. Etruriæ Populorum ditione præter Diodorum teſtes ſunt Dionyſius, Plinius, & Liuius *non vniuerſa, inquit, Etruria, tantum Terra, marique pollens, atque inter duo maria (Inferum, Superumque) latitudinem obtinens*; Seruius, *Thuſci vniuerſam penè Italiam ſubegere Sardiniam, Corſicam, Etaliam*, & tamen prælaudati Scriptores nullam de hac antiquiori Etruria Circumpadana aliquo Maris Portu ad eam ætatem concelebrata memoriam retinuerunt. Nec aperit Cluuerius quas Colonias Circumpadani in noua Etruria deduxerint, quando certò apparet Thuſcos Maris Dominos ad vtrumque Mare vergentes in Principibus Ciuitatibus Crotona, Cere, *Luna Portu nobili*, Populonio, Tarquinio, Cluſio inſidiſſe. Plin. Lib. 3.

De Crotona à Romanis deinde Colonia ducta, & Cortona denominata eſt apertus Dionyſij locus, probatque Stephanus fuiſſe arcem Pelaſgorum, & hanc Thuſcos occupaſſe, & Tyrrheniam dixiſſe. De Cære, quæ Agilla dicebatur in ipſo Lydorum aduentu expugnata, teſtis eſt Virgilius. Dion.L.pr.X. Steph.de Vib Ridolp. prax. recen.cap.13.

Vrbis Agillinæ ſedes, vbi Lydia quondam.
Gens bello præclara iugis inſedit Etruſcijs.

Et eſt ſingularis Strabonis textus. *Cære quondam nominabatur Agilla, eaque à Pelaſgis Theſſalia profectis condita fertur. Cæterum Lydis quos mutato vocabulo, Tyrrhenos nominabant aduerſus Agilleos bellum gerentibus*, narrans qualiter Agilla vrbs Pelaſgorũ à Lydis obſeſſa Cere denominata eſt, & vſque ad tempora Troianorum de Cære eſt Liuij locus. *Ad opes Meſentij, qui Cære regnabat confugiſſe*, & refert Virgilius plures Ciuitates Thuſcorum Eneæ ſuppetias tuliſſe, vt Cluſium, Coſſam, Populonium Piſas, Pirgenſes, Grauiſcenſes, & Coritoniates. Strab.Lib.V. Lib. X.

Inſuper Strabo eo loci probat Tar conti Tyrrhenum demandaſſe, vt XII. illas Vrbes conderet in locis munitis, & proſequitur ſcribens. *Verùm quia illi Vrbium Conditores Maritimas effugiebant oras, ſolã Populoniam ex Thuſcis primam ad Mare fundaſſe*; Tarquiniam ab eodem Tarconte

nomen

nomen ſortitam tradit idem Strabo; Patetque ex Li-
uij loco Cluſium eorumdem Camertium Vmbrorum
Liuius Lib. X antiquiſſimam ſedem fuiſse. De reliquis Etruriæ Vr-
bibus Aretio, Peruſio, Vetulonia, Volaterra, Vul-
ſinio, Feſula, Ruſelle teſtantur Dionyſius, Liuius.

Probat ſuam opinionem Cluuer. hoc argumẽto, quod
Cluuer. Ital. antiq. pa. 433. *plurima pars poſterioris Ethruriæ, antequam Pelaſgi immigra-
rent ab Vmbris habitata fuit, teſtibus Herodoto, & Dionyſio,
quibus adde Plinij auctoritatem, Etruria eſt do amne Macra ipſa
mutatis ſæpè nominibus, Vmbros inde exegere antiquitus Pelaſgi,
hos Lydi, à quorum Rege Tyrrheno, mox à Sacrifico Ritu Thu-
ſci ſunt cognominati; hinc amnis Prille, mox Vmbro nauigiorum
capax, & ab eo tractus Vmbriæ Vmbro vocabulo, Vmbrone
mediam ſecat Etruriam. Cum itaque antiquitus hi fuerint Vm-
bri. Thuſcos quos non Lydos origine, ſed antiquiſſimam, indi-
genamque Italiæ fuiſse gentem ſatis, ſuperque oſtenſum, aliam
tunc habuiſſe ſedem certum eſt, ea verò nulla demonſtrari poteſt,
niſi quam inter Appenninum, & Alpes circa Padum incoluerunt,
Addè quod Vmbris ad Inferum Mare incolentibus Lygures fuere
contermini ex Donyſio.*

Herodotus, ac Dionyſius clarè fundant Vmbros
præ cœteris antiquiſſimam Italiæ gentem, non partem
Etruriæ, ſed omnem Etruriam inhabitaſſe, in qua
deinde immigrarunt Pelasgi, deindè CCC. eorum
oppidis à Lydis debellatis, vt Plinius, eodem Cluue-
rio relatus in eo textu ſignificat, quod aduertere ne-
glexit Cluuerius, & ab ijſdem Vmbris Regionem pri-
Lib. 5. mùm nomen nactam fuiſſe; addit Strabo. *Tyrrhenus,
cum in has oras veniſſet Regionem de ſuo nomine nuncupauit Tyr-
Cap. VIII. rheniam, & XII. Vrbes condidit*; Solinus, *Tyrrhenos*, inquit,
Æneid. L. XI. *à Tyrrheno Lydiæ Rege, conditos ferunt*, notantque Seruius,
& Feſtus Pompeus. *Tyrrhenus occupauit eam partem Italiæ
quæ vocatur Tyrrhenia*, & poſtea *Tyrrhenos Etruſcos appellari
In quæſt. Raman. Herod. Lib. I. ſolitos*, ait Verrius *à Tyrrheno Duce Lydorum*, conueniunt
Plutarchus, Herodotus, cœterique ſuperiùs laudati,
Cic. de Diuinat. Lib. 1. & Tullius. *Lidius ediderat Tyrrhenæ gentis auſpicia*, his adde
Virgiliũ, & quæ ex Strabone annotauimus, & Oratius.

Orat. Lib. I. ſat. 6. Lydorum quicquid Etruſcos.
Incoluit fines.

Quibus patet Thuſcos non fuiſſe gentem Italię indi ge-
nam,

nam, ſed præclaram à Lydis duxiſſe originem, quę Sententiæ Abbati Bianchino in ſuis monumẽtis vetuſtatis magis arrident. Duo alij mihi in Curia Viri eruditi amicitia coniunctiliſſimi, quorũ conſortio non ſine magno fœnore in dies abſcedebam; Canonicus Raphael Fabrettus Vrbinas latis inſcriptionibus clariſſimus hoc anno cum graui litteratæ Reipublicæ iactura octuagenarius, edito egregio Poſteris ad laudem exemplo e viuis ſublatus. Philipus à Turre Patritius Foroiulienſis edita, illuſtrataque Aquiliana inſcriptione famigeratus in Ferrariæ Legatione, ac in Vrbe prudentiſſimi, ac Sapientiſſimi Principis Renati Imperialis Cardinalium maximi Auditor arduis rebus aſſumptus; pariter Abbatis Bianchini in Bibliotecha Eminentiſſimi, ac Litteratiſſimi Petri Cardinalis Ottoboni à Secretis M. S. ac Hiſtorias cum animi iucunditate perlegeram; hic verò non relatis, vel neglectis, vel non ſatis perpenſis eodem Herodoto, Strabone, Verrio, Solino, Feſto, Tullio, videtur opinari Tyrrhenos à Tyrſhenis ab Herodoto memoratis cognominatos, deinde cum nec id ſtatuat idem Herodotus cum alijs antiquiſsimis (quorum codices deſiderantur) in diuerſam ſententiam rapitur; poſtremo eſt ſibi ſingularis Plinij locus rem noſtram definiens *Etruria eſt ab amne Macra, Vmbros inde exegere antiquitus Pelaſgi; hos Lydi, à quorum Rege Tyrrheno, mox à Sacrifico ritu Thuſci ſunt cognominati, &c.* & quamuis ex eo aduertat Tyrrhenos à Tyrſenis denominatos, in hoc, nec Plinio tutò deferre viſus, adeò vt explicitam huius litterari Viri ſententiam deſideremus, cui anteponimus pro nobis militare auctoritates Antiquiſſimorum affirmantes, & nomina Tyrrheni Maris, locorumque eſſe argumento, additis ſequiorum ſæculorum probi nominis Scriptoribus id ipſum aſſerentibus.

Sique Thuſcis à Lydis non fuit origo, hos Vmbris, ac Pelaſgis regnantibus in ſua Circumpadana Etruria ſedem habuiſſe antiquiſſimis Auctoribus probare tenetur modernus Cluuerius; ſatiſque ex Diodoro, ac Liuio ſibi conſtare poterat Thuſcos plnribus ſæculis ante Troianorum incurſum, intra Appenninum, &

Tiberim,

Tiberim, quam maximè florentes in Circumpadana Regione Colonos miſiſſe Vmbris eiectis.

Subdit Cluuerius. *Pelaſgis Theſſalia pulſis omnem ſiuè plurimam eorum partem à Lydia in Italiam profectos eiectis ibi è parte agrorum, qui erant inter Appenninum, & Marè inferum, dextramque Tiberis ripam Vmbris Regionem hanc de ſuo nomine Tyrrheniam appellaſſe, vt teſtatui apud Dioniſium Hellanicus, & alij apud Putarcum in Romulo.*

Cluu.pag.429

Superius rètulit Cluuerius Plinium diſtinguentem à deuictis Pelsagis Lydos, qui ex actis quinquaginta circiter annis ab aduentu Pelaſgorum, teſte Dionyſio in eam partem, quam Thuſciam dicimus irruperunt, hunc incoſtans reprobat modò, confunditque cum Lydis Pelasgos dicens à Lydia profectos, & de ſuo nomine Tyrrheniam nuncupaſſe. Verum ſatis vidimus ex prænotatis Tyrrhenum Regis Lydorum filium intra Tiberim, & Appenninum decurriſſe, & Pelaſgis deiectis nomem indidiſſe, patetque ex prænotatis, & ex expreſſo Strabonis textu pariter oſtendentis Lydos non eſſe Pelasgos, quorum oppidum Agillam aſſerit expugnaſſe, & nomen Cœrè indixiſſe, & Dioniſius. *Mihi videntur*, inquit *errare, qui credunt vnam, eamdemque gentem eſſe Tyrrhenicam, ac* Pelaſgicam. *Tyrrhenos eſſe diuerſos à Pelagis hoc argumentum eſt*, probatque latius. Traditis vero per Hellanicum, Auctoreſque à Cluuerio relatos, quorum codices deperditi ſunt, nec ſatisfacere ritè valemus, nec ipſe his innixus, qui à Dionyſio, ac Plutarcho improbati ſunt has nouas opiniones confirmari iure gloriari poteſt. Nec aduerſantur relati apud Plutarchum, qui nullam retinent memoriam, vt legenti apparet de Thuſcorum origine, geſtiſque.

Lib. I.

Clu.pag. 433. & ſeq.

Proſequitur Cluuerius. *Poſtea verò Etruſci à vicina Etruria Circumpadana Pelasgis ſe ſe immiſcentes, ſiue vi, ſiue per dolum Imperio Suo eos ſubegerunt, nomenque hac ratione ſuum à ſupero ad inferum Mare vſque extenderunt*; Et ait Plutarchus *Galli primo aduentu, tum protinus totam occupant Regionem, quam Thuſci ab Alpibus ad vtrumque Marè pertinentem antiquitùs incoluerunt, non omnem igitur*, inquit *Cluuerius, quæ tum ad Tiberim vſque, & Mare inferum pro tendebatur occupauerunt Galli Etruriam, ſed antiquam illam trans*

Plut in Cam.

Appe-

Digitized by Google

Appeninum tantum, *nimioque breuitatis ſtudio Plutarchus hæc confundit*, *quo igitùr loco Dionyſius derelictas à Pelaſgis Vrbes occupaſſe tum alios*, *vt quoque erant finitimi*, *tùm maximè Etruſcos plurimas*, *atque optimas*, *de his locis intelligendum*, *quæ Appennino Monti*, *& Etruriæ Circumpadanæ erant proxima*, *in qua excedentibus indè* Pelaſgis *ſucceſſerunt Etruſci à Gallis Circumpadana regione pulſi*, *cæterum auita Circumpadum ſede pelli à Gallis Thuſci ceperunt Priſco Tarquinio Romæ regnante*, *ideſt circa Annum ante natum Ieſum IↃC.* Cluu. fol. 438. Ital. Antiq.

Lydos exegiſſe Pelaſgos à regione, quam à Duce Tyrrheniam dixerunt tribus fermè ſæculis ante Troianum excidium vidimus ex præmiſſis; Thuſcos verò à Circumpadana erumpentes nomina dediſſe improbabiliter aſſerit Cluuerius nemine in auctorem habito, nec oſtenditur quare Tyrrheniam vocaſſent, niſi à Lydio Duce nomen proueniſſe dicamus, & ab illis Viris militaribus Imperij latitudinem, & dignitatem; à Gallis Colonos ab Etruſcis miſſos à Circumpadana regione deiectos ait Diodorus ſuperiùs relatus, cui nec aduerſatur Liuius. Diod. lib. 14

Quinimò à pluribus ſæculis ante Troianorum, & deindè Gallorum aduentum Pelaſgos ex Etruria depulſos probatum eſt, & Dionyſius ſcribit. *Pelaſgi dominauerunt tamen vltra belli Troiani tempora*, *non tamen in Etruria*, *ac in Vmbria pauci manſerunt Aboriginum beneficio*, idemque Dionyſius derelictas à Pelaſgis Vrbes occupaſſe, tam alij finitimi, tum maxime Tyrrheni plurimas, atque optimas, & Troia exciſa teſte Liuio, Æneas, Rutulique non ad Pelaſgos, nec ad Circumpadanos, *ſed ad florentes Thuſcorum opes confugiunt*, Meſentiumque eorum Lucumonem, probantque Virgilius, & Venuſinus. Eneid. lib. 10.

Iliæque

Lictus Etruſcum tenuere Turmæ.

Quod ſi ad Padum fuiſſet Etruria non erat cur in pactis inter Latinos, Hoſteſque latis apponeretur: *Vt Etruſcis*, *Latiniſque Fluuius Albulà*, *quem nunc Tiberim vocant finis eſſet*, & in propoſito Polybius: *Galli poſtquam in Etruriam perueniſſent*: *Galli idm circa Cluſium erant*: Plutarchus: Liuius Lib. I

In Camillo *Galli primò aduentu occupant Regionem quam Thuſci ab Alpibus ad vtrumque Mare pertinentem antiquitùs incoluere*, Quo textu opinio Cluuerij corruit penitus: de quo Eneæ aduentu latiùs in ſua ſede agemus. Nec ſedulò aduertit Cluuerius in ipſa ora Circumpadana Populos Inſubres appellatos inſidiſſe,
Strabo lib. 5. Strabo: *Inſubrum caput fuit Mediolanum Vicus quidem olim*, & Liuius enarrans cum primo Galli irruperant. *Galli inquit cum in quo conſederunt agrum Inſubrum appellare audiuiſſent cognomen Inſubrum Pago Eduorum ibi omen ſequentes loci condidere Vrbem Mediolanum*, & ex antiquis Auctoribus deſumitur. *Inſubrum Ciſalpinæ Galliæ Ciuitates fuiſſe Mediolanum, Ticinum, Laudam, Nouariam, Vercellum, Comum, Regio dictà Inſubria inter Seſem, Adduam, & Alpes*, & cum Inſubribus Tuſcos, Colonos, ac Vmbros inhabitaſſe colligitur ex Liuio ſcribente Gallos depuliſſe Thuſcos, & Vmbros, qui per Vicos cum Inſubribus admiſti inhabitabant, &
Polib. lib. 2. aduertit Polybius ab his Thuſcis Colonis, *Etruriæ Principatus magnas opes collegiſſe*; Ex quibus manifeſtum eſt Padi circum Regionem aduenientibus Gallis non Etruriam vocitatam, ſed Inſubriam, in qua ſimul Thuſci, Vmbrique per diuitem vllam planiciem diffuſi incolebant.

Cluuerius nouo vſus argumento reprehendit Strabonem tradentem Vrbes Etruriæ à Tarcōte, quos cum Lydis primò adueniſſe diximus, conditas fuiſſe, quas putat ab Rege Euandro extructas, immo addit ſatis improuidè *Antiquos illos, primoſque Romanos Regem ſuum Euandrum Romulum appellaſſe*, Incuſatque meritò
Gron. de orig. Rom. differt. pag. 21. ILL. Cronouius de origine Romuli dubiū ſtylo elegantiori, an grauiori iudicio conſerta, quod *Labore irrito prorſus, & illaudata licentia pleno detrectando omnia vulgò tradita Cluuerius euertat*.

Ipſum pariter Eneæ aduentum in Italiam inter fabulas non ſine temeritatis nota proſcribit Cluuerius,
Dionyſ. ant. Rom. Liuius lib. 1. Sueton. in Claudio. quem ex auctoritatibus inconcuſsis Antiquiores, & ſequiorum ſæculorum Scriptores palam profitentur, nimirum Dionyſius, Liuius, Strabo, Suetonius, Trogus, Iuſtinus, Florus, Rufus, Maro, Venuſinus, ex paſsim reliqui, & præ cæteris Dionyſius, *aduentum*

in

in Italia Eneæ Scriptoribus partim ignoratum, partim diſſimulatum inuidia. Venia tamen videtur dignus Cluuerius, quòd curis ſui operis inuolutus hæc confundat, patet ſi quidem Scriptorum conſenſu quibuſdam annis ante res Troianas, Archades Palantio exeuntes, ſedemque Duce Euandro quærentes propè Tiberim delatos à Faunoque Aborigenum Rege agri portionem accepiſſe, illoſque colle haud procul a Flumine Pallantium ſtruxiſſe, vt probant Liuius, Virgilius, & Seneca, *Quid intereſt enumerare Antenorem Patauij Conditorem, & Euandrum in ripa Tiberis Regna Arcadum collocantem*, & ad ea quoque tempora Thuſcos intra Appenninum, & Tyberim opibus, armorumque gloria, ac latiſſimo dominatu claruiſſe probauimus, ex quo nouum profueret pro noſtra ſententia fundamentum, nam Euander quicumque is fuerit regnauit ante Gallorum aduentum, & vbi verum videretur condidiſſe XII. Vrbes, quæ omnes tractum intra Tiberim, & Macram occupabant, vt vidimus, igitur fateri tenetur Cluuerius, prius quam Galli erumperent noſtram Etruriam, habuiſſe XII. Populos Romanis terribiles teſtibus Dionyſio, Liuio, Diodoro, nec à profugis Circumpadanis potentiæ, ac dignitatis materiam deriuare potuiſſe.

Liuius lib. 1.

Conſolat. ad Liuiam.

Denique Cluuerius nouarum opinionum ſtudio illectus oſtendere, ac probare tenebatur veterum teſtimonio, quo maris ſinu, quoue portu, (qui ad ea tempora per ea Padi loca fuerit nauigiorum capax] Lydi ſeù Pelaſgi (vt ipſe appellat) primò aduenerint, Thuſcique Circumpadani maria excurſuri irruperint, Strabone indicente Lydos per mare, quod Tyrrhenum dicimus ratibus traiectis *Agillam* obſediſſe, & deinde *Populonium* ad Mare fundaſſe, Vrbeſque XII. condidiſſe in locis munitis, quidquid in oppoſitum detorqueat Thuſcis infenſiſſimus Cluuerius, cuius opus in hoc ſæculo cultum plurimum contulit ad Oppidorum exquirenda nomina, ſituſque: in his verò, quæ ad rerum, Vrbiumque originem pertinent, is nimis credulus à Chroniſtis Locorum allucinatus, & ſui ſenſus abundantia deceptus facilè reijcitur, eumdemque in pluribus

De Cluuer. opere Iudiciũ

ribus incuſant Holſtenius in notis, Theodorus Ricquius, & paſſim alij Scriptores.

CAP. II.

Vmbrorum Camertium depulſio. Lilius de origine Camerini fabuloſus. Liuij locus examinatus. Blondus, Cluuerius, Papebrochius reprobati. Camertinum fœdus explicatum. Liuius verboſus, & negligens deprehenſus.

HActenus vidimus, Vmbros à Lidis depulſos annis CCC. ante Troianum excidium: Vmbros verò Camertes, non ad oram Circumpadanam, ſed Cluſium Vrbem inhabitaſſe, quod & Polibius fundat iuxta probatiorem Catauboni verſionem: *Cluſini, qui, & Camertes dicti: Romani in agro Camertino pugnant*, & Liuius: *Cluſium quod olim Camars appellabant*. Proſequitur Cluuerius à Papebrochio relatus, *nihil igitur credibilius, quam Incolæ Oppidi Tranſtiberini Vmbri Camertes cum à Pelaſgis pellerentur in iſtas Vmbriæ Tranſtiberinæ partes ſeſe recepiſſe, Oppidumque in ipſo Appennini ſeptemtrionali latere, quà fines ſunt Picentium nouum condidiſſe, cui priſchæ Sedis nomen inditum: &* P. Papebrochius *Camerini Ciuitas nomen nacta creditur ab antiquis Camertibus, dum hi ex Etruria vbi ad Clanem fluuium, & Cluſium Vrbem habitarunt à Pelaſgis pulſi ſuas Sedes elegiſſent*. Quod tamen tutò aſſeri nequit, cum non liqueat ex Auctorũ veterum Teſtimonio an Camertes Vmbri à Pelaſgis, ſeu veriùs à Lydis, qui CCC. oppida Vmbrorum debellauerunt in fugam diſiecti, vel exciſi ſint; quamuis Moderni nihil certò ſtatuant de rebus tàm antiquis, & oculatiſſimus idem Papebrochius *credi* inquit (quod probari nequeat alicuius antiqui Auctoris teſtimonio) à Camertibus Pelaſgorum incurſu pulſis nomen deriuaſſe.

Polib. lib. 2.
Liu. lib. 10.

In contrariam tamen ſententiam impingunt Camerini Annaliſtæ, tradentes hanc fuiſſe antiquam Cameſenam, vt relato Macrobio ſcribente Cameſem in Italia

Lilius lib. 1. Stat. Camer. in Princ.

Italia regnaſſe opinatus pariter eſt Annius Hiſtoricorum leuiſſimus; Alij verò hanc Vrbem putent appellatam à Camerto Duce Turni per Maronem relato, leui nominis argumento euulgatiſſimis fabulis Annianis deferentes, vel poeticis Virgilij exornationibus; De his autem, & Etymo Camerini fuſiùs ſuo loco dicemùs.

Pro Camerino proferunt Cluuerius, Papebrochius, Liuij locum: *Anno Vrbis conditæ 4444. Iere M.Fabius, Famuluſque, Etruſcha linguæ periti paſtorali habitu, vſque ad Camertes Vmbros penetraſſe dicuntur, introductumque in Senatu Fabium Conſulis verbis egiſſe de Societate, amicitiaque, atque inde comi hoſpitio acceptum nunciare Romanis iuſſum commeatum exercitui triginta dierum preſtò fore ſi ea loca intraſſet, iuuentutemque Camertium Vmbrorum in armis paratam imperio futuram.*

Hunc teſtum parùm quidèm conſultò pro Camerino pariter allegant Blondus, Lilius; Hi tamen Moderni nequaquam probare poſſunt Camerinum tunc conditum, vel eſſe Ciuitatem antiquiſſimam (vt nullo auctore rèlato enunciat Papebrochius) in eoque Montium Picenorum confinium exceſſu Camertium Senatum præfuiſſe; & cum Camerinum longe CX. Milliaria diſtet ab Vrbe, ferè C. à Ciminijs (vt plures ſitum deſignent in Piceno) Cœlon trans Vulſinios, & Salpinates, fines Perufinos, & Aſſiſinates tàm longè vſque ad limites Piceni per inuios Montes tranſgreſſus fuiſſet firmata ſocietate. *Si ea loca Conſul intraſſet*, ſed ad ea loca Vmbria intacta progredi nequiviſſet Fabius, niſi Populis circum accolis profligatis, qui Conſuli ad Montes progredienti, aſperaque loca ſubſtentandis Militibus, equorumque impendio imparia adeunti facilè ex inſidijs occurriſſent, Picenique noui aduentu exercitus exciti æque in arma proruiſſent, vt improuidè in illa expeditione Conſul tam longè digreſſus validiſſimam Italiæ partem in odium Romanorum concitaſſet, Senatuque admonitus ne vltra Ciminios excurreret, temerè ad ſteriles Montes, & imperuia Appenninorum iuga per medios hoſtes in ignotis regionibus, nec vmquam ab Romanis exploratis, recentis

Cel. Secundus Comment. in or. Cicer. pro Balbo. Anonym Dictionar. Hiſt. Geogra. V Camerinum Pamphilus deſcript. Piceni. Merula par. 2. lib. 6. cap. 23. Vuadingh. Tom. 9. in vita B. Baptiſ. Varanæ.

Digitized by Google

centis amicitiæ fide; nec ſatis tutæ illectus commigrare voluiſſet; ſed Is prouidè incurſu potiùs, quam bello, Vrbiumque direptione, *recentem tantùm Ciminij Montis radicibus oram vaſtauit.*

Liuius lib. 9.

Sique Liuij verba: *Si ea loca intraſſet* percipienda rectius ſint de regionibus Etruſcis) ad quas Senatu admonitus, vique hoſtium territus properare Conſul diſtulerat) certè Camerinenſibus tam longè ſitis eas ſuppetias ferentibus Vmbri circum Populi finibus Peruſinis propiores, & vberrima planitie ditiſſimi validè occurrentes ad patrios Montes remeare coegiſſent, iiſdem ea recenti ſocietate cum Romanis hoſtibus inuiſa, vt planè parum protuturam cùm populis tam longè ſitis Vmbria intacta, tot florentibus Populis pollenti per eum relicta Fabius amicitiā quæſiſſet.

Addit Liuius *cōmeatum XXX. dierum preſtò fore*, qui pariter locus nullo pacto congruere poteſt Camerinenſibus, Montibus ſterilibus vndique obcluſis, quorum res omnes exiguæ, quique commeatum ęquè cum Militibus opem laturi nec ſibi adeò facilè parauiſſent.

De hac Ciuitate nihil antiquis temporibus habeo magnificum, niſi quòd à Camertibus vſurpatum eſt. ante Syllæ tempora obſcuriſsima, vt dicemus, exinde Gothis, ac Longobardis furentibus facilè in ditionem acceſſit, Diacono, Luitprando, nulla de aliquo Camerinenſium oppido memoria recolitur; Quædam modo appellantur Caſtra, vt Ploracum, Seraualle, Plinio, nec Ptolomeo memorata, nobiliſſimorum Ducū Varanorum cura aucta ſunt; ſub quorum Imperio exactis proximè quibuſdam ſæculis Ciuitas ad apicem potentiæ ſupra omnes Piceni Ciuitates euecta eſt, numero Incolarum, opibusque nobilitata, Ciuitatibus finitimus à S.Sede in patrocinium Varanorum collatis. Cæterum Regio rerum omnium admodum ſterilis, vitio potiùs naturæ, quam Accolarum negligentia, bladis, ordeis, paleaque pro victu equino indigent ipſi, & tamen quamuis improuiſa Cæſonis Legationem deprehenſi, victualia ſpondent liberaliter, quaſi copioſa Rei frumentariæ ibidem ineſſet annona, vinearum inexauſta luxuries; immenſi pecudum greges

pro

pro libidine militum XXXX. Millium (vt ex Cluuerio numerare ait idem Lilius) explenda. Agmen fuiſſe equitatu, & Legionibus inſtructiſſimum hoc mihi argumentum eſt, quod *Fabius ſupplementum ab Roma adduxit, ipſe ſubſtitit cum equitatu*, & quod *omnes Etruriæ populi præter Aretinos ad arma ierant, & cæſa, aut capta eo die hoſtium Millia ad LX*, Lil.lib. I. Liu.li.9.ca.37

Verum Polibius, inquiens : *Vmbrorum regionem in omni frugum genere fœcundam*, percipitur de ea parte intra Tiberim, Clitumnum, Narniamque flumina, & vbi interiacent vrbes Æſium, Fanum, vſque ad Rauennæ ſinus, iuxtà veterem Vmbriæ deſcriptionem, reliquum infelix eſt, ac ſterile, valdè Montoſum, Incolis infrequens.

Circum Populi Plinio, Ptolomeo mèmorati antiquitate æquè pollentes, Septempeda VII. millia paſſuum inſidet propè Camerinum, Sentinum XV. Pyſthia VIII. Tolentinates XII., & V. Mathelicates vberiori plaga incolentes, Picenique limites propè aſſurgunt, & eorumdem oppidorum agri, fineſque non admodum longè à Camerino decurriſſent.

Aſtipulatur coniectura, ſiquidem Senonibus latè excurrentibus, Camerinenſes, quorum agrum, *Limitibus maritimis, & Gallicis* contentum gloriatur Lilius contermìni fuiſſent, & cum iuuentute in armis parata, & tamen ait Polybius Senones, *pleroſque finitimos audacia eorum deterritos ſibi aſciuiſſe*, quid ergo tunc agebant ſtrenui Camerìnenſes? qui Polybio ea circum loca, motuſque populorum deſcribenti obſcuriſſimi ſunt. Lib. prim.

Augetur vis argumenti, quod Anno CCCCLVII. in agro Sentinati finitimo cum Gallis, Thuſciſque Romanis decertantibus Decio Dijs Manibus ſe patrio more vouente, nec tamen Liuium, nec reliquos tradere Camerinenſes ad arma decurriſſe, commeatuque Romanis opem tuliſſe; Ipſique Galli, Vmbri, Samniteſque, qui ſimul in aciem conuenerant, ante Conſulis aduentum populos hoſtibus Romanis flagitioſo, finitimiſque graui dudum fœderè coniunctos protinus ſubegiſſènt, *Cùm eſſet terror ingens, tot ſimul, tan-*

torumque

Digitized by Google

Florus lib. 1. c 17. *torumque populorum teſte Floro*, vel ea loca propè fines Mathelicatum patentia intraſſent ſi ingentem illum *commeatum XXX. dierum præſto* adfuturum cognouiſſent, nec Auctores magnam Lilianam Cameſenam incurioſo ſilentio prætermiſſent, quod eſt præualidum argumentum cum populis Montanis propè Sentinarum agrum ſitis (quatenus ad eam ætatem floruiſſent) nullum fædus compactum, fermè tunc Camerinum conditum nullo Auctore excipere potui: Ea autem loca modò de iuribus Camerinenſium, aliquando Senonibus excurrentibus exturbata fuiſſe indicunt nomina Locorum, vt Caſtrum Gallicum, Galleanum in agro Camerini ſita, & Polibius: *Senones iuxtà Adriaticum incoluerunt poſtea pleroſque ex vicinis audacia eorum deterritos ſibi aſciuere*, & ſi primos eorum fines à Vite *Flumine, vſque ad Æſim,* [haud procul Camerini Montes fluentem] Liuius deſcribat. Liuij tamen incuriæ tribuenda ſunt omnia, quem *verboſum, negligentemque* arguebat Caligula, quandoquidem hic non aperit, per quę loca ad Camertes commigrauerit Cęſon, vt indè eorum ſedem exploraremus, & quibus pactis æquum aſſertum fœdùs ad ea tempora, vel ſubacta Italia, [vt cum alijs Ciuitatibus] pariter initum ſit, ſcribens tantum vulgo ferri *penetraſſe dicuntur*, à quo excepit Frontinus, quæ de fœdere Camertium protulit. Fœduſque cum minùs valida Sutrina Ciuitate quibus pactis ictum ſit pariter ignoratur, & quamuis Camerinenſes illud Camertium ſuperattollant, equidem non dedignabantur Romani cum paruis Oppidis ſocietatem contrahere rebus tunc agendis vtilem, priuilegijs liberaliter oblatis, miſſiſque, & Fulginatium, & Camertium fędus non inęquo iure cenſitum poſſumuſ ſuſpicari ex Tullij loco in Balbiana: *Nec Fulginatium, nec Camertium fædere eſſe exceptum, quo minus eorum Ciuibus præmia virtutis tribuerentur*.

Polib. lib. 2. Liu. lib. 5. Suet. in Calig. Stratagem. lib. prim. Pro Balb.

Cap. III.

CAP. III.

Camertium ſedes diſquiritur. Appiani, Plinijque textus laudati. Aldi locus de Camertibus diſcuſſus. Veſtigia oppidi Camerij, ſituſque Vrbis Comitatuſque deſcripta. Campellus reiectus. Iacobillus notatus. Ciceronis locus explicatur.

CAmertes ante Lydorum incurſus Clanarum ora, qua Cluſium immunito monte inſidet, ditiſſimi [cuius agri beatitudinem agnouit Strabo] fermè non ſe Montanis illis Camerinenſium, vbi ventorum, imbriumque frequens diſſidium, rerumque inopia interclusiſent, locumque diuitem, ſtratumque propiùs Tiberim, ac Clitumnum conſultius peruadiſſent; & Sigonius aduertit Camertes tunc præualidos, liberoſque fuiſſe, quod inaudito aliorum populorum conſilio ſpontè in amicitiam Romanorum conuenerint, Copijs commeatum triginta dierum præſtò fore, iuuentutemque in armis paratam oſtentantes, ſed hæc Camerinenſium inacceſſis vndique Montibus, tam longè à Ciminijs ſitis inconuenientia prorſus ſunt omnia, niſi Aduerſarij per meram diuinationem ſine antiquo aliquo Auctore, confuſis, exturbatiſque Piceni finibus ad ea tempora intactis contendant ſuæ Camaſenæ limites latius protrhactos.

Strabo lib. 5. Lelius Manc. diſquiſi. Gen. Cap. 300.

De Antiq. Iur Ital. L. 1. ca. 17

Pyrrhus Ligorius in ſua indigeſta rerum mole confundit cum Camerino Camerium, æque loquens de Camerino Cluuerius inquit: *Sed hæc gentilitia ſanè rectiùs fuerint ab Oppidi primitiuo nomine Cameria*, quo loci videtur credere Camerinum ab Oppido Camerio originem nactum; huius nominis fuit oppidum, manetque modò exciſum inter Fulgineum, & Spoletium, & veteri denominatione Camerum appellant, de quo videtur agere Appianus in propoſito per Cluuerium laudatus deſcribens armorùm aggregationem propè Peruſiam

Ligor. Verb. Camertes.

agro Fulginei non lōgè ſitam: *Ex his*, inquiens *duas Planci legiones, quæ in Camerijs relictæ fuerant ſibi tradere ſuaſit*: de his agens *Camerinos* vocat Plutarchus, & Cato apud Feſtū. Camerino non congruit hic locus quod longè ſitum extet 40. millia paſſum à Peruſia, & quædā à via Romana, per quā equitatus decurrens improbabile prorſus eſt per milliaria 40. procul à Peruſia ſtatiuam habuiſſe in locis vndique imperuijs, in quibus pro equis aqua ipſa defeciſſet, cum longè per agrum aliarum Ciuitatum fluat Potentia, quæ in æſtiuis caloribus deficit. Trans Camerum latiſſima, & vberrima circumſpicitur illa planicies, modo de iuribus Fulginatium recentiorum [vt dicemus] vſque ad Peruſinos, Ameriæque fines; indè Silius flagrante bello Punico, finitima circum loca deſcribens probabilius percipiendus de his vicinioribus Cameri Accolis, armorum gloria, & opulentia ſtrati circum agri Bouum, raſtrorumque exerc tijs idonei memoratis, inquit.

Vit. Marij. De Verb. ſignif. V. Prorſus Pag. 41.

Amerinus, & Armis.
Vel raſtris laudande Camers.

Sed Camerinum diſtat ab Ameria milliaribus ſuprà 40. Pyſthinis, ac Meuaniatibus intermedijs, & habet Anonymus in ſuo vulgatiſsimo Dictionario hiſtorico geographico: *Camerinum Piceni Vrbs præclara, à curuitate ſitus appellata: Camertes in Piceni finibus*, & inferius: *Camertes Italiæ populi in regione VI. iuſtà Amerinos*.

Diction. Hiſt. Poet. impreſſum per Cornelium Sutorium Vrſellis V. Camer. Diction. Cic. V. Camers.

Plinius laudat *Poma Amerina, & Cameria*, quæ quidem prædulcia enutriuntur trans Cameri montes propè ripas Clitumni, modo Spoletinorum, ac æquè in collibus Oppelli Fulginatium, vbi ampliſsima aſſurgit villa Nobilium de Sebaſtianis, à quibus comi hoſpitio ibidem per quam plures dies exceptus fui, abceſsique inuito præclaro Viro D. Capitaneo Conſtantino Sebaſtiano rebus in bello aduerſus Turchas pro Venetis egregiè geſtis memorando; pariter amabiliſsima promunt Siliani vineta propè Cameri confines, quæ immaturitate acerba deguſtaui in vineis Camerinenſium ab niuium lapſum, quandoque etiam poſt menſem Aprilis exactum, ac Cœli inclementiam; deſcribitque

que idem Plinius *Aſſiſinates* , *Camertes*, de his percipiendus quorum poma ſingulariter profert in hiſtoria, & confert etymon eorumdem Locorum, cum à Camero Camertes, & Camerini; à Camerino, vt ſcribit Luitprandus, Diaconus, & habent vetuſtiſſima acta S. Venantij Camerinenſes appellandi, legimuſque in antiquis monumentis Lilio exploratis, quamuis Strabo, & Ptolomeus inſcribant, *Camarinum*, & quidam *Camarinenſes*, vt minùs rectè ex Modernis Aldus nemine in auctorem habito ſtatuat Camerinenſes dicendos *Camertes*; Cameriæ Incolas *Camerinos* , & Camerinæ apud Siculos *Camerinenſes*, quandoquidem Lexicon Geographicum inſcribat *Camarina* Siculorum; quaſi Luitprandus, ac reliqui omnes illius temporis ignorauerint hos populos Camertes antiquos fuiſſe, & tali nomine decerandos; Sed Aldo venia danda eſt, quod in Ortographia adducat inſcriptionem Camerinenſem marmori inciſam, quam *Camertes* in *æternam ſecuritatem* Seuero Imperatori ſubſtuliſſe gloriantur, hanc tamen ſpuriam dicemus ſuo loco, vt innoteſcat Aldi opinionem nullò ſolido auctore, aut fundamento niti, & Camertes exciſo Camero non ampliùs à probatis Scriptoribus, qui recentiores non ſint vno excepto Plinio de nominibus Populorũ ſuperſtitibus agente relatos fuiſſe.

Lil.li.3.fol.89. 126. 250.

Aldus Comment. in Orat. Cicer. pro Balbo.

Et nouum affluit fundamentum ex Liuio, dicente Fabium vſque Peruſiam in eo bello decurriſſe, nec admodum longè opinandum eſt extitiſſe Camertium loca, nimirum vbi ager Fulginatium opulentiſſimus, ibidemque Conſul ratus ſibi tutum perfugium adfuturũ, vel ſtatiũam ſi ab hoſtibus circumueniretur Cæſonem ablegauit, fæduſque percuſſit.

Vſque res propius attingatur, quæ vidi proferam primùs.

In elatiſſimo comitatus Spoletini monte ferè Vmbriæ medio XI. milliaria à Spoletio, & VII. à Fulgineo, XXIIII. à Camerino manent veſtigia murorum, turriſque euerſæ. Locum ab immemorabili Incolæ *Caſtrum vetus* appellant, hinc propè tertia ferè milliarij parte, alia in monte ſupereminet Turris certè antiquiſſima muris circumdata, ſed modo propemodum

excifa, manent caueæ ſubterraneæ à pluribus ſæculis effoſſæ ad perfugium paratæ, ineſt propè Pagus ſaxis, ruiniſque vndique circumſeptus *Oppidum Camerum appellatur* peruetuſtis ædificiorum æuo detectis cementis, abſumptiſque, abruptas habens vias, lataſque, arcemque à Longobardis (vt tradunt) extructam, ſub qua ampla, præmunitaque ineſt ſaxea porta incurua, cum atrio obrotundo in longum protenſo; ad læuam in via cernitur pars ianuæ antiquæ rudi ſaxo compactæ ad perennitatem, quam ſubſequitur murus oblongus dirutus altitudinis, vt videtur modò quatuor circitèr cubitorum. Paſſim obuia ſaxa ingentia, quæ Ciuitatis amplitudinem, moleſque munimentorum, paſſaque probant excidia: ad ima Loci in planum deſinentis in via, quæ Romana dicitur, patens eſt vallis Cameria, ferè per tria paſſuum millia trans flumen Orſanum, & longo tractu per viam ad Spinam tendens: in finibus Caſtri manent ſigna Templi euerſi, murique terra contecti, ibidemque conditum Theſaurum credunt Agreſtes: euntibus per caſtrum vię medio occurrit fragmentum orbiculatum marmoris antiquiſſimi, quod in conſtructione Eccleſiæ tradunt effoſſum, in quo prænotaui formam Serpentis affabrè inſculpti marmoris gyrum ambientis, duxique probabile Æſculapium olìm à Camertibus veneratum: non admodum procùl in via, quæ patet ad Orſeanum vidi vetuſtam S. Antonij Eccleſiam in cuius ſuperliminari ſeruatur inſcriptio antiquo Lapidi inciſa litteris partim græcis, quibuſdam latinis æuo deformatis, nonnulliſque ignotis compacta.

Horum Camertium agrum optimum, atque pulcherrimum, pomorum varietate, & excellentia deſcribit Cato, qui ad Clitumnum vſque fluuium, & campos, quos Tinea præterfluit rerum omnium luxuria affluentes probabilitèr protrahebatur per omnem montium exceſſum vſque fines Nucerinos, & colles Plebis Thaurinæ recentius dictæ.

Vtque horum comitatum inuenire poſſim quædam de finitimis attingam.

De Męuania ſæpè Liuius nullam de Spoletinis memoriam

moriam retinens niſi poſt finem primi belli Punici ; cum Colonia ducta eſt, & perhibet Paterculus. *Torquato, Sempronioque Coſſ. Brunduſium Colonis occupatum, & poſt triennium Spoletium*, ſed hi Conſules adlecti ſunt anno Vrbis DIX. anno igitur DXII. Colonia latina ducta eſt, Cicero: *Spoletinus*, ait *ex Colonia Latina in primis firma, & illuſtri, fundum Populum non eſſe factum, nec exceptum quod Ciuitate donari non poſſit*, hæc autem ſtatutos fines habebat non admodum latos, quamuis contrarium nullo certo Auctore, aut ratione innixus ſcripſerit Campellus, præſumens ſuum Spoletium, antequam res Romana polleret latiùs Vmbrorum caput cenſitum, & allegat modernum Pancirolum, putatque Camertes fuiſſe eiuſdem Prouinciæ Spoletinæ non docto prætcrquam ex Annij Viterbienſis commentis (cum quibus improuidè plerumque tranſit Leander Albertus) Spoletium ad ea tempora floruiſſe; cum pateat inſuper Vmbria in Tribus diſtincta Camertes liberos fuiſſe populos, nec auditis finitimis in amicitiam cum hoſtibus totius Prouinciç conueniſſe, Ocriculanos ſponſione acceptos, Nequinos ab Vmbris deſtitutos, quamuis pugnarint accerrimè, expugnatos, reliquos magis fuſos, quam cæſos, quod nullo præualido tuerentur imperio: an ne ſopore graues ſtetiſſent Spoletini aſſerti rerum Vmbriæ moderatores? Cùm pateat anguſtis quibus vna Colonia conſtare finibus poterat Spoletium tunc contineri, quò Annibale depulſo ad apicem gloriæ primò euecti ſunt, proditque Liuius: *Pœnus coniectans ex vnius Coloniæ minus proſperè tentatæ viribus*. In eadem regione trans Tineam (Topinum vocant] apparent veſtigia fori Flaminij duobus paſſuum millibus propè Fulgineum, quod nec fuiſſe Oppidum vetus ipſius Auctoris nomine innoteſcit, cecinitque Silius.

Vell. de Col.

Pro Balbo.

Hiſt. Spolet. Lib. 1. 2.

Lib. 22.

Tineæque inglorius humor.

ignobilitatem ad ea tempora populorum quos Tinea abluit eo loci ſignificans.

Modernus Iacobillus, vt patriæ ſuæ antiquitatem conce-

concelebraret, profert inſcriptiones Loco viſas, quas ego Fulginei reperire non potui, Viriſque litteratis compertum puto, vel eſſe ſuppoſititias, vel ex alio loco aduectas. Fatemur Fulgineum Vrbem eſſe Spoletio, Æſio, Fabriano, quæ modo ditiora, & frequentiora ſunt Loca numero Incolarum, nobiliumque Virorum hoc æuo comparandam, recentiorem tamèn eſſe Ciuitatem putamus, vt Fabrianum, Camerinum, Natoliates, Viſſum, quæ ex Ciuibus aliorum Oppidorum incurſu hoſtium disiectis, vel condita, vel nobilitata ſunt; Et ex monumentis vetuſtatis excipi teſtes ſunt Blondus, reliquique Moderni, Fulginates ex agro Tudertino profugos, Oppido Fulginia (de quo idem Silius.

Blond. deſcrip Vmbriæ, &c. Guaz. Chron. Verbo Fulgi. Bergom. in Chron. Franc. Floren. lib. 13.

Patu loque iacens ſine Mænibus aruo.
Fulginia)

depulſos Barbarorum excurſione in partes recentis Pagi ad montem ſpectantis incoluiſſe, Fulginei nomine indito, vt mihi Senum traditione, & vetuſtis Locorum vocabulis faſſi ſunt Fulginates, maiuſque incrementum excidium fori Flaminij tetuliſſe.

Omnis igitur fertilis ora, quæ à Murro Fulginei ad fines, planitiemque diuitem Meuaniæ circum iacet Camertium probabilitèr fuit, vt æque pars illius comitatus per plura paſſuum millia in longitudinem decurrens propè montes Collis Floreti de antiquo Pyſthinorum dominatu (vbi Templum Virginis Pyſthiæ venerantur Incolę) indè per ſterilem vallem aquis paluſtribus exitialem ad Serrauallem villoſis Pagis conſitam peruenitur. Ex alio latere pluſquam XX paſſuum millibus in longitudinem ad fines honeſtæ Villæ Taurinæ, Viſſique Camertium limites protrahebantur; Et alludit Cicero Camertes non anguſtis tantum montibus [quibus Camerinenſium antè tempora Varanorum, iiſque exactis fuit comitatus] ſed ora latiori contineri, deſcribens *vbi fuit Sylla Corneli, nùm in his regionibus quibus ſe Catilina referebat? imò longius abfuit, num in agro Camerti, Piceno, Gallico quas oras maximè quaſi*

Pro Pub. Sill.

morbus

morbus quidam illius furoris peruaſerat, quo loco quærit Cicero, an Catilina in eas regiones irruperit, quas Syllæ furor peruaſerat.

CAP. IV.

Proſcriptio Sillana deſcribitur. Catonis locus de Camertibus illuſtratus. Merula reprehenſus. Inſcriptiones Camerinenſium ſpuriæ proſcribuntur. Camerini origo ab ætymo expenditur. Plinij locus caſtigatur.

EXploratiſſimum eſt ex præmiſsis Camerinum non eſſe Oppidum peruetuſtum, nec fuiſſe ſedem illam Camertium, vbi Fabij fœdus ictum eſt, cum horum non ſuperſint niſi nomina, & veſtigia, excidiumque à Sillana vaſtatione proueniſſe probabiliſsimum aſſerimus, & rem altius repetendo, tradunt, Marium Sillæ infenſiſsimum ope Camertium Cimbris Cic. pro Balbo
deuictis: *Duas horum cohortes ciuitate donaſſe, & ſi* Plutar. vita Marij.
Camertium fœdus ſanctiſſimum, ac æquiſſimum ſciret eſſe, neque Fulginatium, neque Camertium fœdere exceptum, quo minus eorum Ciuibus præmia virtutis tribuerentur, & iterum Tullius hoc Marij facinus obijcit: *Quid duas Heracleinſium cohortes? quid duas vniuerſas Camertium*, & Plutarchus: *Cum Camerinos*
vno tempore mille, qui fuerant ſtrenuè præliati ciuitate donaſſet: Vit. Marij Pag. 205.
quod vt factum contra legem reprehendebant nonnulli: Dixiſſe eum, leges ſe per armorum crepitum exaudire non potuiſſe, &
Valerius de C. Mario IV. Conſulatum agente: *Nam C.* Lib. 5. c. 8.
quidem Marij non ſolum præcipuus, ſed etiam præpotens Mentis fuit impetus: Duas etenim Camertium cohortes mira virtute vim Cimbrorum ſubſtinentes in ipſa acie aduerſus conditionem fœderis ciuitate donauit, Quod quidem factum verè, & egregiè excuſauit dicendo, inter armorum ſtrepitum, verba ſe iuris Ciuilis exaudire non potuiſſe. Et ſanè id tempus erat, quo magis leges defendere, quam audire oportebat: At cum Marius nouorum Ciuium ſuffragijs vſus eſſet, vt Sillam ab ex-

peditione

peditione aduerſus Mitridatem ſubmoueret, præceps illius ingenium in vltionem concitauerat, cum vbique per Italiam armorum fragor percrebuit, & proſequitur Florus: *Eò vſque odijs ſæuientibus, donèc deeſſent qui occiderentur*, & Appianus: *Silla ad ciuitates ſe conuerterat, eaſque viciſſim puniebat, aliarum arces demoliri iubendo, quarundam mænia ſolo æquando, agros, domoſque Commilitonibus partitus: nec minor fuit Sociorum cædes, direptio, expulſio, qui Carboni, aut Norbano, aut Mario, eorumque Legatis paruiſſent, & per totam Italiam exercebantur ſeuera de his rebus iudicia cui uſuis operæ contra Sillam præſtitæ, communicatique contra eum conſilij: aduerſus condemnatæ factionis homines* Tullius *cum proſcriberentur homines, atque ex omni regione caperentur, qui aduerſarij reputabantur; nec ſeruata fidem Gentium*, vt Florus profitetur. Camerinum Oppidum (quatenus tunc conditum) ab euerſione exemptum fuiſſe hoc eſſet argumentum, quod de eodem in Hiſtorijs Romanis obſcuriſſimo, primò quibuſdam exactis annis à Sillana cæde meminit Cæſar in bellis ciuilibus: *In ijs Camerino fugientem Vlcillem Hirum*, exciſumque à Sillanis fuiſſe nulla pandunt Camerinenſium Monumenta, & tamen Sillam in ſocios Marij acrius ſæuiſſe compertum eſt, nec magis Mario coniunctos habuiſſet obuios efferata hoſtium libido, & quidem ſingulariter his ſeruatis in omnes alios minus deditos, Romaniſque obſequentes irrupiſſet, & ex hoc ſatis colligere poſſemus Camerinum non fuiſſe Camertium ſedem; cum de cetero ad comprobandam Camertium euerſionem maximè conferat de validis hiſce Populis tàm ſæpè prius memoratis antiquos Scriptores, vel obiter, vel amplius non meminiſſe, nullumque amplius ab exceſſu Syllæ horum Imperium, facinuſque prænotatum.

Flor. lib. 3.
App. lib. 1.
Pro Sex. Roſc.
Cęſar lib. 1.

Camertium Ciuitatem euerſam, Turreſque dirutas vidi in Montanis Spoletinis, vbi veſtigia calcantur antiqui Oppidi Camerij, audiuique conqueſtos Accolas, memoreſque Spoletinos de hac Sillana vaſtatione, & eſt argumento Oppidum Sillanum tribus Milliaribus propè Camerum, vt in ſequentibus dicemus, patetque Incolarum traditione à Sillanis excitatum fuiſſe,

fuiſſe, & æque probabiliter Præſidiarijs Militibus immunitum, notatque Appianus: *Totos Populos adortus Silla punijt, aliorum Arces, aut Mœnia diruit, Colonos deduxit, finito bello Italiæ per tot clades igne, ferroque illatas vltro, citroque alij Sillani Duces obita Regione, inſpectiſque Oppidis Præſidia in locis ſuſpectis impoſuere.* App.L.C.

Et confert nullibi patere in ea Camertium ditione Camerium [vbi Camertes inſidebant] & ſimul Camarinum fuiſſe, vel ſimul præeſſe potuiſſe.

Replicabunt Aduerſarij Appianum Syllanam cędem latius repetentem nullam de Camertibus exciſis memoriam protuliſſe. His obſtat Appianum deſcribere ingentem illam Sociorum omnium cędem, non tamen de ſingulis Oppidis euerſis meminiſſe, & cum Spoletini non longè ſiti, ac Interamnates *ſub haſta venerint*, vt admonet Florus, qui non adeò cum Romanis coniuncti dicebantur, mirandum ſanè videretur Auctores, quibus ex Liuij verbis adeo conflacta Camertium ſocietas cum Romanis innotuit expreſsè non denotaſſe validiſſimos Camertes à communi clade exemptos, quod pręcipuum in hoc Sociorum exitio viſum his fuiſſet, memoratuque dignum. Lib. 2.

Sed Camertium Oppidum ſubuerſum, ob id Ciues non amplius Romanę ſocietatis honore in Vrbe dignatos probare ſingularis videtur M. Catonis locus per Feſtum relatus: *Camerini Ciues noſtri Oppidi pulchrum habuere, agrum optimum, atque pulcherrimum, rem fortunatiſſimam; cum Romam veniebant profus diuertebantur pro Hoſpitibus ad Amicos ſuos.* Ait *Ciues noſtri cum Romam veniebant*, quod teſtetur de ijs, quæ ad ſua circiter tempora acciderint: *Oppidum pulchrum*, nimirum opulentia, numero, feſtiuitate Incolarum: *Agrum optimum, atque pulcherrimum*; ſi quidem trans vallem Cameriam aſſurgunt diuites Sillani Colles, nec procul Murrum Fulginei, Ciuitella turribus ad defenſam inſtructa, ac loca Caſtrorum, vt vidi ſolo æquata, quæ probabiliter Camertium fuere Oppida peruetuſta, inde ſequitur proſpectus latiſſimæ Fulginatenſis oræ, ſtratæque, quæ prædulcia enutrit poma, vuaſque pingit electiſſimas, funditque frumentiingentes aceruos. Cato de Fœn. Leg. Iuniæ. Sex. Pomp. de Verb. ſign. V. prorſus.

D Inquit

Inquit *Camerini habuerunt : Romam veniebant* , quod amplius non manerent ; cum potior fuiſſet ratio Silla tunc humanis ſublato, hos populos, ſi ſuperſtites euaſiſſent, Reipublicæ aduerſus eumdem Sillam coniunctiſſimos Romæ comi hoſpitio diuerti.

Addit *rem fortunatiſſimam*, cum enim æquo fœdere decorati extitiſſent, Ciueſque à Mario nominati, ob id fortunatiſſimi haberentur.

Neque hic Catonis textus Cameriæ Lacij applicatur, quod Ciues Romanis infenſi ex Dionyſio deuicti ſunt, in Coloniam deducti, tertia parte bonorum multati, & cum rebellaſſent, horum quatuor mille in Curijs diſtributi ſunt, reliquis exilio, vel cæde ſublatis; vt arguendus ſit Merula, dicens à Liuio, & Dionyſio Camerinum vocari *Cameriam*, & *ſub Romulo, Tatioque Coloniam ductum*, cum præcitati agant de Cameria Latij perpetuis Romanorum odijs, belliſque vexata, nec ad extrema Vmbriæ loca decurrere potuiſſet arma Romuli, nec Camerinum, niſi à Strabone ſeptem ferè ex poſt ſæculis memoratum vidimus, vt expendere tenebatur Merula, nulla fretus antiquorum authoritate hæc confundens.

Dionyſ.lib.5. Plut. in Romulo.

Merula par.2. lib.4.

Minus Camerino congruere videtur hic locus, quem tamen vſurpat Lilius, inquiens: *Catonem indicare amœnitatem Comitatus Camerinenſis, vndique longo tractu in Appennini iugo prolati*, igitur nec rem fortunatiſſimam habuiſſent, nec agrum coluiſſent optimum, ſed Montanum, inopemque, perpetuis niuibus ſubiectum populi Camertes, quorum tamen opulentiam cum Liuio notauimus.

Lil.lib.1.p.5.

Sed Camertum ſuperſtitem militarem virtutem, & erga Romanorum Rempublicam perennem fidem eruit Lilius ex inſcriptione.

Ad Capparam Hiſpan.

D· M· S·

QVEM. VIDES. VIAT. PVTABIS.
CINEREM ESSE. IVERVM. ERRAS.
VIDES L. COMINIVM. CAMERTEM.
BELLO FORTEM. NEC FALSO GLO.
RIOR. SVB. GN. POMP. MAGNI F.
OCCIDI. PRO. LIBERT. ROM. IN.
NVMERIS VVLNERIBVS NEC. HER.
CVLES. QVEM GADES COLVNT
ERIPERE. ME. A MORTE. NEC. BEL.
LONA. QVAM CAMERTES ADORANT
NEC DII OMNES. ROMAN. POTV.
ERE. QVIN. CADEREM. CADA.
VERE. NON. CONOSCENDO VVLNE.
RIBVS. MILITES CAVSA PIA
HIC ME POSVERE. VALE.
Ex Morali, & Strada.

Cum eodem Ciues ſuos Camerinenſes pro Romanis in Hiſpania dimicaſſe glorianter ſuperaddit Lilius, & quamuis proferat Dionem lib.43. nullā in eo reperi memoriam Cominij, Camertumque; Sillaque functo ſimul Ciuitas, ac Camertum gloria conciderat, vt quatenùs Cominius fuiſſet in humanis vnus ex Proſcriptis cenſendus ſit. Ventoſam huius inſcriptionis vanitatem irrident Moralis, & Strada, quorum iudicium indicauit, ſimulque neglexit Lilius; Eadem prorsùs ſuſpicio ingeritur inſcriptioni Gn. Tibullæ à Lilio relatæ, quam alij in Ghoritia, alij in Ducatu Foro Iulienſi collocant.

Digitized by Google

C. TIBVLLA C. SEMPRONII. F.
L. MANI. NEPOTIS
INFERNO PLOTONI
CHARAÆ. OXORI PROSERPINÆ.
TRICIPITIQVE CERBERO
MVNVS. MECVM FERENS
DAMNATAM DEDO ANIMAM
ƎIꟻAMQVE HOC. ME. CONDO. MONVMENTO.
NE OBRVTIS DOMOS LAPSV FILIIS SEX.
QOS. P. SCIPIO. PATRIIS. CAMERT.
A. SALO. ET LIBIA INCOLVMES RESTITVERAT.
INDESOLATA. ORBITATE SVPERSIM. MISERA.
ƎIX. ANN. XXXX. M. II. DI. VIIII. HORAS SIT NEMO.
POSTERI NON INVIDEANT. QVI
SECOS. MANES SENTIAT IRATOS.
ƎALE ƎITA
IN. ER. P. XV. AG. P. XX.

Grut. de inſcrip. Spur. Pag. 3. n. 4. Pag. 13. n. 9.

Hanc autem Tibullæ, ac præcitatam Cominij ex Morali, & Strada inter ſpurias proſcribit Gruterus.

Quid tamen in rebus tam antiquis decernam? quando in hoc Critico, & erudito ſæculo ad inſtar criminis reputaretur nouiter certò obfirmare, atque etiam veriſimilibus coniecturis aperire, quoſdam Camertium Ciues profugos, proſcriptoſque in montibus illis inacceſſis Piceni finibus perfugium nactos Camarinum excitare potuiſſe, nimirum latina qua vtebantur Itali omnes ad ea tempora elocutione paruum oppidum indicantes, & ſitu exiguum, ſi ſubuerſæ Camertium Vrbi compares tot geſtis, numeroque Incolarum perſpicuæ, hoc tamen cecini in iuuenilibus annis in percelebri Accademia Infœcundorum |Luciniani vaſtationem Sillæ deſcribens Thuſcis exitialem.

Non procul à Tiberi euertit cum Silla Camertes.
Vmbrorum extremis hi latuere iugis,
Hìc parui fundant Camerini exordia, Caſtri.
Quod foret exigui nomen, & Imperium.

Et cum Camertes ab Aduerſarijs dicantur populi pollentes numero Incolarum, non inane eſt argumentum.

tum varijs in locis perfugium nactos fuiſſe¹, & quædam Vmbriæ Montanæ loca, vt *Cammeram* à Dorio, & Iacobillo indicatam à Proſcriptis denominationem accepiſſe; deſcribitque Plinius: *Nucerini Fauonienſes, & Camelienſes*, quod Deam colerent Fauoniam, ſeu Fauniam, Camelienſes credunt Moderni nuncupatos ab diruto Caſtro Camellio ad Montana propè fines Rocchæ in Contrata in Alpinis, quod tamen veteribus Romanorum hiſtorijs planè eſt ignobile, & nulli præter quibuſdam Recentioribus memoratum, niſi ex eadem prorſus improbabilitate patent *Camerte* Strabonis, de quo in ſua ſede agemus; & cum cognomenta effluant ab inſigni legendus videtur Plinius: *Fauonienſes, & Camerienſes*, à profugis Oppidi Camerij, à quibus non à rudibus, obſcuriſque Camellijs concelebre cognomentum Nucerinis potuit deriuare, & eſt argumentum Nucerinos poſt Sillanam cœdem primò magnificis Appiani elogijs memoratos fuiſſe, Vrbemque ab Appiano etſi montano ſitu natam inter ſplendidiora tùnc Italiæ Loca, nimirùm Regium, Capuam, Beneuentum, & Ariminum recenſitam. Nec incuſet me veritatis amicum aliquis eruditus Camerinenſis, quod noua proferam primus, cum pluribus rectius viſum ſit, à ſitus Camerini curuitate in arcum protenſi hoc Camerini nomen recentius effluxiſſe, quòd Camera teſte Nonio tectum indicet incuruum Ciuitate diuerſo nomine cenſita, vt antiquus Vates credidit in hymno S. Venantij.

Deſcrip. Vmbriæ in Biblioth. Semin Fulginei.
Plin. lib. 3.
Hiſt. Nucer.
Appian. lib. 4 pag. 2.

In Vrbe regià,
Olim dicta Valeria
Nunc Camerinum appellatur
Regiſque Camera vocatur,

Et traditum eſt ab antiquis Camerinenſibus tribus Cameris incuruis patrio ſtemmate expreſſis.

Vtraque ex his opinionibus ab etymo Loci deducitur, in quo tamen non poteſt certa regula præfiniri, quod nomina corrupta extent, vel à Duce, inſignique facinore nobis non explorato deriuata, nec Camerinum

eſſe

eſſe adeò antiquum pateſit, quod in Veterum hiſtoriis obſcuriſſimũ eſt à Cæſare, & Tullio primò memoratũ: *Cohortes, quæ ex Piceno, & Camerino venerunt* qui veriùs de ditione Camerina percipiendi ſunt, ſuperſtitibus nominibus, & vocabulis. Hæc autem oppida Camars, Veiùm, Peruſium, Cluſium, Vulſinium antiquiſſima eſſe prodijt pariter ex impercepta ſignificatione, alia verò vt Camarinum, Macerata, Spoletium, Hiſpellum his recentiora ſunt, quod primum à ſitus curuitate, ſecundum à macerie nouarum ædium, reliqua à Spolijs, & depulſione hoſtium prouenire facilè potuerint Romana prolatione.

Cęterum plura longa exhauſit antiquitas, nam pariter de Treio, Tolentino, Mathelico, Pijſthia, Sentino, quæ Camerino propiora ſunt loca, quænam apud Veteres memoria recolitur de origine, geſtiſque? quamuis videantur antiquioris, ignotæque ſignificationis, & perpetua erit quæſtio de origine ipſius Vrbis Romæ, quam alij ad Romulum, alij veriùs ad Troianos, quidam ad neutrum ex his deferant, vt mirandum non ſit de Oppidis his ignobilioribus Veteres originem non explicaſſe, vnde Recentiores ad fabulas conuerſi, vel nominis etymo, ſeu leuioribus argumentis Vrbium exordia auguſtiora faciunt.

Cap. V.

Sigonij locus animaduerſus. Appiani, Saluſtij, Liuij concordes teſtus proferuntur. Sillanum in agro Camertino in Vmbria: Lucinianum in Etruria Coloniæ Sillanæ. Singularis Lucinianenſis inſcriptionis explicatio. De Licinio genere, ac Cilnio Lipſij, ac P. Ciatti iudicium diſcutitur. Luciniani Sillanæ Colonię laudes proferuntur.

CAmertes Mario coniunctiſſimos Syllam excidiſſe, ſatis ſuperque vidimus; hanc verò in locis dirutis, ſuſpectiſque præſidijs impoſitis Colonias deduxiſſe fundauimus.

dauimus cum Appiano; In antiquis vbi aliqua argumenta concurrant non inanem eſſe nominis coniecturam præmittimus; & cum admodum conferat ad deducendum Camertum excidium Syllam vbi modo Sillanum aſſurgit, preſidia impoſuiſſe in loco nimirum, ſatis vbere, ac immunito, (etiam Incolarum fama hanc militaris Coloniæ deductionem comprobante) operæ pretium erit cum Sigonio iterum in arenam venire, eiuſque nouas hæſitationes aperire, & explodere.

Sigonius agens de Colonijs, ac Municipijs aſſerere non dubitauit *quas tamen Colonias, aut quam multas Silla deduxerit non eſſe memoria proditum*; verum cum nec *Sullæ, nec Cinnæ longa fuerit Dominatio*, teſte Tacito, & ob Reipublicæ, temporumque vices memoria rerum, Coloniarum, geſtorumque intercidit, & Appianus quædam attingens obiter plurima hiſtorici licentia omittit; Sillæque monumenta ipſius manu conſcripta inuiſa atrocitate factorum interierunt, ac ſtatuæ euerſæ ſunt. Colonias deduxiſſe eſt teſtis Appianus *cunctos populos Silla punijt, Mænia diruit, Colonos deduxit: præſidia impoſuit*, & Saluſtius: *Milites de Colonijs Sillanis ex Etruria deductos*; & ex epitome Liuiana: *Silla ordinato Reipublicæ ſtatu Colonias deduxiſſe*. Nomina autem Regionum, locorumque ab inſigni, vel egregio aliquo facinore, Ducisque nomine deriuaſſe compertum eſt, vt Tarquinia à Tarconte dicta, Roma, Alexandria, Iulia Auctoris nomen oſtentant.

De ant. iure Rom. pag. 274.
Tac. in prin.
Lib. 1.
De Bello Cat. pag. 19.
Lib. 77.

In Etruria Sullam Colonias deduxiſſe Arretium, ac Cortonam *ſuſpicari*, ſe ait Sigonius.

De Cortona patet nullibi, quamuis ex Dionyſio ab *Romanis* Coloniam deductam eſſe aſſeratur; Aretinos, vt idem agnouit Sigonius, qui *pertinaciſſimè Sillæ reſtiterunt* cum ciuitate exciſos agro adempto, Colonos exinde deductos fuiſſe non ſatis patet, imo contrarium ex hoc ſuſpicari poſſumus, hiſque tamquā ſuſpectiſſimis proſcriptis, in finibus, immunitoque Liciniani ſitu præſidia impoſita, ne dùm magis veriſimile arridet, imo liquidè patet antiquiſſimi Lapidis teſtimonio.

Volat. lib. 5.
Sig. pag. 255.

L CORN.

L. CORN. L. F.
SVLLÆ DICTATORI FEELICI
COMMILTONIBVS
OB LICINIANVM MVRO DVCTO
TVRRIBVS MVNITVM
DECVR. INDICTO NOMINE
LVCIANENSES
PVB. SERVIL. ET AP. CLAVD. COS.

Claud. Dauſq.Orth. pag.132. App.lib. 1.

Silla in eodem Lapide inſcribitur FEELIX : *& in duobus nummis Sillæ FEELIX, longam ſic videntur oſtentare*, ait Dauſquius, fœlix *in cognomen venit*, & poſt Imperatoris vocabulum in Statua equeſtri in roſtris ſcriptum aſſerit Appjanus.

CORN. SVLLÆ IMP. FELICI.

Cic. pro Sex. Roſc. in Verr. Lib.2.in fine

Ita cognominatus *quod tot millia Ciuium, ac inimicorum proſcribere, & trucidare valuiſſet: quod nemo eo inuito, nec bona, nec patriam, nec vitam retinere poſſet*, & quia primus perpetuus Dictator fuit (quod nomen in Succeſſoribus in cognomentum venit) & quodad menſuram meritorum, Caſtra hoſtiumque Oppida elargitus eſt Commilitonibus viginti millibus, qua denominatione pariter vſus eſt Liuius : *adeſto Commilitonis*.

Hoc Oppidum antiquitus Licinianum fuiſſe denominatum ex omnibus Loci monumentis, aliaque quamuis non adeo antiqua inſcriptione ibidem in Palatio pro magno Etruriæ Duce Vicarij Vallis Clanarum exiſtente verificatur, & magis celebres Scriptores, qui res Thuſcorum memoriæ commendarunt, vt Villanus, Auguſtinus Dathus, Pius III. Sanleolinus habent *Licinianum*, vt ſatis demonſtrauimus in meo opere de ſitu Clanarum pluribus ab hinc annis Senogalliæ cuſo, & inferius dicemus cum agemus de Licinijs.

In notis ad opus de Sit. Clan. pag. 130.

Pariter à Sillanis hanc Coloniam præſidijs tutam, & Turribus immunitam, nedum nomina ſunt argumento, ſed etiam, vt fatetur Baldereſchus incorrupta Incolarum traditione compertum eſt : *Fama autem fundi-*

tùs

tùs ſtandum inquit Liuius *vbi vetuſtas derogat certam fidem*; & ad annum 1558. euerſa eſt incendio Turris *Sillana*; huius angulus marmore rudi circumſeptus adhuc manet in apice collis propè locum quem *Sanctus Angelus vetus* appellant; apparentque cementa fundamentorum molis ingentis æuo detecta, ac ferè abſumpta; eſt etiam alia Turris in platea, quam *Porchearcam* vocant antiquiſſimæ pariter ſtructuræ, rudi marmore compactæ, in qua nullus patebat aditus præter quam ex ianua perangusta quinquaginta fermè cubitis à ſolo diſtante, ibidemque peracta præda confugientes ſaxis, armiſque haſtatis ſe defendebant à frequenti hoſtium incurſu, quam à L. Porcio Licinio Legionum aduerſus Aſdrubalem Imperatore, [vt Liuio liquet] ita denominatam ait in indice Sanleolinus, & ſæpius in elogijs Coſimi I. repetit à Licinio, & Licinijs hoc oppidum cognominatum. Sanl. Florent. Coſm. action Epigr. L. 2. 3.

Decuriones fuiſſe Senatores Coloniarum, ac Municipiorum ex Cicerone, aliiſque probant Sigonius, ac Panuinus, & expreſsè Cicero in Sextiana, & in veterùm monumentis DEC. COL. nimirum Decurio Coloniæ; hos vero, vt Sillæ adularentur è Liciniano à nomine Dictatoris (qui Lucius dicebatur,) Lucinianum, ſeque Lucianenſes inſcripſiſſe Lapis indicat; & legimus in alia baſi quamuis non adeo antiqua ante portam militarem Luciniani. Sigon. lib 2. Pag. 232.

LVCIANENSES.

Publium Seruilium, & Appium Claudium ſibi addictiſſimos Conſules Sillam renunciaſſe eſt mihi teſtis idem Sigonius: *AV. DCLXX.IV. Conſules Publius Seruilius, & Ap. Claudius, Auctor Caſſiodorus, horum cogno..ina Vatia, & Pulcher, de quibus ita Appianus: Pop. Rom. vt Sullæ Dictatori obſequeretur ab eo vt Conſulatum continuaret petijt, cui aduerſatus Sylla Seruilium Iſauricum, & Claudium Pulchrum Conſules renunciandos curauit: P. Seruilij, & Ap. Claudij Conſulum meminit etiam Oroſius.* Commin Faſt. pag. 268. Petauius Lib. XIII. Tom. 2. Pag. 648. A. V. D. C. L XXV.

Hunc Lapidem vetuſtiſſimum pariter *cum alijs ocu. latis Auctoribus* appellat Monticellus, addens Luci- Epig. de Tranſ. Corp. S. Barthol.

E nianum

Digitized by Google

In not. pag.147.ſeq. nianum *Coloniam Syllæ militarem*; Bardereſchus vidiſſe aſſerit, & inſcriptionem legiſſe quamuis æuo plurimùm deformatam; de eodem lapide meminit Abbas De Famil. Vmbr.& Thuſcis in Ciliniam, & Lici. Gamurrinus Aretinus agens de familia Licinia, & in hiſtoria Aretina (quam Iacobillus in deſcriptione Vmbriæ, ac Baldereſchus commendant] pariter in reſponſione Apologetica ad Gamurrinum Machionus Abbas Machi. in Gamur. pag. 7. Cluſinus, inquiens lapidem antiquum, maiuſculis Litteris, quibus antiqui vtebantur inciſum. Sed Modernus in notis quas adiunxit ad meum Librum de faNotæ ad Dinum de Faſt. Eleg.lib.1. ſtis allegat locum Calderini Mirani ex Venetis in archetypo ad annum 1590. exſcripto, inquiens in BibliGeorg. Kon. blioth. Vet. & noua V. Cald. Veron. otheca D. Marci aſſeruari (quod Anno 1599. excuſum tradit Konigius) legique ait *Lycinianum Coloniam Sillæ militarem, elicique ex Lapide antiquiſſimo per Dathum* (qui tribus ab hinc ſæculis floruit] indicato, ac *Maccabrunum* D th. Epig. Ma. Senenſ. in Libro de Laudibus Etruriæ Senarum in faſtis percelebres.

Dathi volumina in Epiſtolis, ac relationibus digeſta, elegantias, & quædam epigrammata habemus, vt alia tanti Viri opuſcula M. S. quæ manibus Senenſium Litteratorum, alibique teruntur. Addit idem Modernus, Venetijs prodiſſe Miranum vberiori materiarum copia, & in quibuſdam ab originali Reuiſorum, Ca'd.; V. Lycinianum. ſcribarumque Incuria vel additis, vel detractis reſtitutum ex Typographia Aluiſa, & in verbo Lycinianum ex prædictorum Sententia, quæ ſuperius diximus apprimè fundari, & ſanè huic diligentiſſimo Viro me maximè debere profiteor, qui hæc nobis non adhuc explorata tam vtiliter protulerit.

Nec cenſui prætermittēdum pro vberiori dictorum Tac.lib.2. comprobatione Taciti locum: *Sub Tiberio exauditæ ſunt Legationes Coloniarum, ac Municipiorum orantibus Florentinis, ne Clanis Fluuius ſolito alu eo demotus in Arnum transferretur.* In regione Clanarum, & toto tractu vſque Florentiam protenſo, inter Colonias numeratur Corton a, Li. 3. Aretium Municipium eruit ex Lapide Panuinus; igitur non improbabiliter ex hoc quoque teſtu arguit Baldereſcus huius Lucinianæ Coloniæ deductionem, quandoquidem Tacitus plurium Coloniarum legatio-

nes ſignificat, & de *Colonijs* pariter *Sillanis* in Etruria ad tempora Catilinæ meminit Saluſtius, & cum tot alia concurrant ex nomine Luciniani à Lucio Silla defluxo huius rei maius prodit argumentum, vt egimus ſuperiùs.

Et quamuis rei ordinem videar excedere, tamen quædam pro lapidis elucidatione addenda videntur.

Licinianum pèrantiquum fuiſſe Oppidum à Licinijs dictum cenſent Scriptores, de quibus Liuius: Sanl.Calder. *nuntiabatur Etruriam rebellare ab Aretinorum ſeditionibus motu orto, vbi Licinium genus præpotens diuitiarum inuidia pelli armis ceptum eſt.* Gamur. Mac. Liu. Lib. X. Putat Abbas Gamurrinus Licinios reſidiſſe in Senatu Aretinorum, & exilio multatos fuiſſe Cil. & Licin. allegans inſcriptionem, hanc ego (etſi corruptam) protuli in Libro præcitato de ſitu Clanarum; ob Pag. 23. quod ſuſpectiſſimam ex pluribus incuſat Cluſinus, In Gamur. quod à Liuio diſſentiat. Siquidem Licinios nec ſubditos, nec Ciues extitiſſe ſatis ex eo liquere poteſt; quod Aretina plebs (quam pro vniuerſa Ciuitate accipiunt Latini) cum his pacem firmare indignata non eſt, & proſequitur Liuius: *habeo Auctores ſine vllo memorabili prælio pacatam à Dictatore Etruriam eſſe ſeditionibus tantum Aretinorum compoſitis; & Licinio genere cum plebe in gratiam reducto.* & ita habent codices antiqui, & expurgatiores impreſſi Baſileę, Pariſijs, Venetijs, In Bibliotheca Angelica Vrbis, Auguſtiniana Senarum, D Marci, Ambroſiana, Laurentiana, omnibuſque alijs clariſſimis Bibliothecis.

Credunt quidam nomine plebis percipi turbam, quæ partes Liciniorum proſequebatur in eorum oppido degens, à quo Licinios Aretini armis pellere adorti ſint, vel plebem Aretinam cum Licinijs ad arma verſam in gratiam Romanorũ iterum reductam à M. Valerio Dictatore cum Legionibus ob id ablegato, etenim reducere in gratiam munus Principis eſt, & Cicero: *Qui me cum Cæſare in gratiam reducat*, & Flauius *Antiochi Filij in gratiam Cæſaris reducti ſunt.* Lib. 7.

Cœterum in Etruria vltra XII. Principes Ciuitates quoſdam Principes præfuiſſe ait Dionyſius: *erant in Etruria quidam Principes; Potentiſſimus quiſque cum ſuis ſeruis*

Dion. lib. 39. Suet. in Otho. in princ. Plut. in Rom.

conuenerat; ad ea tempora quoſdam in Oppidis regnaſſe reperio apud Liuium, vt Tarquinium apud Gabios, Ariſtodemum apud Cumanos: *Porſena ſibi proprium paraturùs Imperium* apud Dionyſium, Veientùm Principem *Regem* pariter appellat Liuius, & vltra XII. Vrbes erant alię Ciuitates, ac Oppida, & ignoramus modo quo iure regerentur nimirum Salpinates, Longulani, Coſſani, Grauiſcenſes, Nepetini.

Verum cum non ſinè longo temporum curſu familiæ fiant adeo præpotentes, vt armis paratis opus ſit ipſas ſubmouere, facilè ex hoc Loci Liciniani prodit antiquitas, & idem Cluſinus, Licinijs florentibus hoc *Oppidum in finibus ſitum* credit ſummæ conſequentiæ cenſitum.

Apolog. ad Gamur. Romę Anno 1700.

Lipſius in quodam codice ſibi apud Sequanos per amicum communicato ait loco Licinij legiſſe: *vbi Cilnium genus*; hic planè codex ante XV. ſæcula obſcuriſſimus fuit, ab alijs vbique cuſis, & ſuperius indicatis diſſentiens; allegat Silium.

Antiq. lect. cap. 22.

Cilnius Arreti Tyrrhenis ortus in ori.

In meo vetuſtioris impreſſionis legitur *Cilinus*, & ita legit Cluſinus in docta ſua Apologia ad Gamurrinum iterum hoc Anno Romæ impreſſa. *Cilniam eſſe gentem Mæcenatis omnium Litteratorum amantiſſimi* eruit è ſchedis Barberinis Fabrettus.

Cap. X. pagina 750. in hortis Iuſtinia.

C. CILNIO P. F. POM.
PAETINO
LEGAT. TI. CÆSARIS
AVG.
PRÆTORI. TRIB. PLEBIS
QVESTORI. TRIBVNO MILITVM
PROCONSVLI.

P. Ciattus hiſt. apud Gamur. & Mach.

Recentiores æque putant vnum, idemque genus eſſe Cilinum, ac Licinum, nomen ijſdem fermè verbis compactum ſecunda inuerſa Sillaba, & magna ſane eſt diſceptatio numquid Męcenas Aretinus ſit, an Cluſinus, an potius ex Licinijs; in alio opere de ſitu Clanarum

narum hanc quæſtionem diſcutiendam omiſimus, & quædam tantum hic attingemus obiter, non enim in breui hac diſsertatione volumus veriti Criticorum inuidiam nouum certamen inſtaurare; non tamen prætermittenda eſt Calderini Mirani explicatio ad eodem Moderno relata ad carmen Silij *Cilnius, Thuſcus nimirum ex oris Arretinis, vbi Licinianum Oppidum eſt*: Allegant quidam iocoſam Epiſtolam apud Macrobium, quam Auguſto adſcribunt in qua Mæcenas *mel gentium vocatur, Laſar Arretinum, Cilniorum Smeragde, Tiberinum, Margaritum, Berille Porſenæ, Ebur ex Etruria*, & Horatius. V. Mæcenas In not. ad li. 1 de Faſt.

Tyrrhena Regum progenies,

Hinc Caporalis credidit Mæcenatẽ ex Porſenæ genere, qui Cluſinorum Rex fuerit; Sique fides vlla danda eſt epiſtolę, ſiue Recentiſſimo nõ repugnaret aliquẽ ex Auis Mæcenatis cuius decus ignoremus Porſenam vocatum: nec Laars (non Cilnius, nec Licinus) *Porſena cognomine* Rex fuit, ſed Lucumo, vt probat Dionyſius, Etruria libertate pollente, & Lucumones in aliqua tantùm expeditione nomine Regis dignati ſunt, vt apud Plutarcum, & Florum, & ex nummo hanc Regiam denominationem in Lucumone Aretino flagrante Sillano diſſidio ſibi arridere ait Balderechus in ijdem notis, quod apud me non ſatis tutum eſt, nec nummus in pretio fuit: quamuis Præſides, & qui militarem gerebant Magiſtratum quandoque vocentur Reges, vt apud Oroſium, & Methaphraſtem in actis Martyrum græca elocutione. Nec apud Plinium, ac Strabonem alios in Etruria præeſſe Reges reperio niſi Tyrrhenum Atys Regis Lydorum Filium, de quo ſuperius egimus, à quo, ac Tarconte ipſius Fratre in Thuſcos militaris gloria, nomen, ac dignitas omnis deſſuxit. Vita Mæcen.

Et confert pro loci Luciniani antiquitate Plinij locus: *Et vulgò principatum in hoc quoque bono obtinuit Italia toto orbe, maximè in agro Venafrano, eiuſque parte qua Licinianum fundit Oleum*: *Liciniæ gloria præcipuà oliuæ*. Legunt alij: *quæ Licinianum fundit oleum*, hoc quoque nobis opitulatur, quandoquidem etiam modo oliua Hiſpanica in collibus Italicis inſerta, Hiſpana vocatur, & ſuo nomine vbique notatur vua lacrimam Neapolitanam effundens: Lib. 15. cap. 3

effundens: Hæc autem oliua Licinia an ab Inuentore, an à Loco talem denominationem ſortita ſit apud me ſatis exploratum non eſt, quicquid ex Catone de ſumi autumet Modernus.

Putabit inſenſiſſimus Critius genio contradicendi illectus in agro Venafrano Licinianum oleum fluxiſſe; nō tamē probat hic in eo anguſto comitatu hoc oleum fuiſſe ſupra illud concelebratum, nec adeo obſcurum fuiſſet Licinianū, in quo famigerata oliua floruiſſet, nec dolet iterum hìc proferre locū de quo in meo opere de ſitu Clanarum: *Nec oleum Licinianum aliunde quam ad Clanas Inuidorum diuinatione exquirendum, nec alibi ineſſe comprobatum, & pateat nomine, & re olearum excellentia* de qua ibidem eſt teſtis Baldereſchus; nec Plinius ſolius Venafrani agri oleum deſcribere proteſtatus eſt, ſed totius Italię hoc bono plurimis in locis ſcatentis, vt æquius ille locus fortè corruptus legendus ſit: *& in ea parte* (nimirum Italiæ) *quâ Licinianum fundit oleum*, & congruit explicatio Moderni Florentini: *& in ea parte in qua eſt Licinianum*.

Landinus Pli. vulg.

Vtque ad propoſitam quæſtionem redeamus Sillanæ Turris in Oppido Luciniano manent nomina, & Tomaſius qui florente Senarum celeberrima Republica Hiſtoriam inſcripſit ob id Oppidum à Sillæ militibus occupatum cenſet, & *Licinianum à nomine Ducis Sillani huius nominis denominatum*, in quo tamen non habet conteſtem, quamuis conferat ad Loci vetuſtatem.

Hiſt. Senenſ. lib.

Locum eſſe natura munitiſſimum fatetur Roſeus agens de bello Senarum ad Annum 1555., & ante ipſum Guazzus in hiſtoria deſcribens Senam à manu Licinianenſium magna obſidione exemptam fuiſſe per hæc verba: *Licinianum opere, & natura munitiſſimum eſt, & ferocium copia Virorum*, & Cinus vocat *Clauim Vallis Clanarum*, quæ eſt tot Ciuitatibus Oppidiſque per celebris, & alludit Cicero: *Maiores noſtri Colonias idoneis in locis impoſuerùnt, vt propugnacula Imperij eſſe viderentur*; agrumque Caſtri Sillani eſſe idoneum pro Coloniæ deductione patet accedenti, Luciniani etiam Scriptorum teſtimonio, & Podius *Lucinianum* ait *etiam ad ea tempora dives, & potens iudicatum*, & Eques Ninus cum alijs,

Append. ad Tarca. lib. 5. 6.
Hiſt. pag. 33.
Vita Coſmi I. lib. 5. 6.
Hiſt. Flor. li. 3.

aliјs in præcitato meo opere laudatis: *Habet comitatum diuitem, latum, cuique Ciuitati decentem*, & valuit armis libertatem aduerſus inuictas Ciuitates ſeruare, vt ex Pio III. Maleuolto, Caſtrenſi, Thuſco notauimus; Lucinianenſes pro veris, & originalibus Ciuibus, & ſecundi ordinis Nobilibus perpetuo haberi ſancitum eſt in Conciſtorio Senarum; idemque Magnus Dux attenta Loci dignitate, & opulentia *Nobilibus Viris* à ſupremis Magiſtratibus ipſius vices gerentibus inſcribi mandat, vt profecto congruant omnia, vt Lucinianum inuito Sigonio inter Colonias Sillanas reputandum omnino ſit.

De bell. Ital. lib. 6.
Mal. hiſt. Senenſ. lib. 8.
Card. Thuſc. Concl. Litt. L.

Cap. V I.

Cluuerius ac Papebrochius notati. Inſcriptio Seueriana Camerinenſis expenditur, & ſpuria exploditur. Sigonij, ac Brixonij opinio examinatur. Inſcriptio Ligoriana de Colonia Camerin. illuſtratur. Inſcriptiones Lilianæ commentitiæ proſcribuntur. De Lilij opere iudicium. Panuinus defenſus. Lilius de Cohorte vltrice Camerinenſi reprobatur. Fabretus laudatus. R. N. Camerinenſis reijcitur. Papebrochij iudicium profertur, & exploditur.

Papebrochius Vghellium ſequutus pro fundanda antiquitate Camerini adfert inſcriptionem *Tiburtino Lapidi* inciſam ex qua æquum illud fœdus cum Romanis antiquitus percuſsũ ſibi attribuunt Camerinenſes à Seuero confirmatum indicentes, & ad Seueri vſque Principatum protrhactum idem ex Vghellio præſumit Papebrochius.

IMP.

Grut. in Secrum.

IMP. CÆSARI
L. SEPT. SEVERO
PIO PERTINACI AVG.
ARAB. ADIAB. PART.
MAX. BRIT. MAX. TR. POT.
XVIII. IMP. XII. COS. III. P. P.
CELESTI EIVS INDVLGENTIA
IN ÆTERNAM SECVRITATEM
ADQVE GLORIAM
IVRE ÆQVO FOEDERIS SIBI CONFIRMA
TO
CAMERTES.

Vanitas huius inſcriptionis prodit oculari inſpectione, quod caractheres inequali, & ineleganti forma conglutinati ſunt, & ad Seueri ætatem Romani maiuſculis Litteris, diſtinctiſque vtebantur, in hac vox ſola *Camertes* ampliſſimis litteris inciſa eſt, quod gloriæ eorum ſummè cederet videri illas antiquos Camertes cum quibus Romanos percuſſiſse fœdus in ſcriptum eſt, ſibi ab Imperatore confirmatum: in eodem foro ineſt Baſis LYCORIS MATRIS, Caractheribus Romanis affabrè efformatiş, hiſque cum ijs Seueri anæ inſcriptionis comparatis, accedens quiſque judicat hanc recentis fabricæ eſſe, ſique Gruterus vidiſſet profecto, vt quaſdam Camertum infrà referendas, potiori iure inter ſpurias proſcripſiſſet.

Inſuper in Seueriana deficiunt hæc vocabula: *Procoſ. Pont. Max.*; Dempſterius: *Imperatores, inquit, Pontifices Maximi creabantur, & Patriæ Patres appellabantur, & omnia, quæ in populari forma Reipublicæ multùm valuerant Senatu, Populoque volentibus, & cum ipſis nominibus in ſe recipiunt, excepta Dictatura, vt Conſulatus Proconſulatus: poſt Auguſtum omnes Romani Principes Pontificatum maximum, vel ſuſceperunt, vel ſe Pontifices maximi appellari paſſi ſunt*, vt Conſtantinus, Conſtantius, Valentinianus, Valens, & Gratianus, qui Chriſtianæ Religioni addicti quamquam à Pontificis Maximi munere aborrerent id tamen elogijs ſuis aſcriptum aſpernati non ſunt, nec reiecerunt; primus omnium Gratianus (vt Zoſimus docet)

Dio. lib. LIII. Thom. Dempſter. Antiq. Rom. li. 3. ca. 22. lib. 7. ca. 12.

Zonara annal. lib. 2.

docet] ſe Pontificem maximum appellari vetuit, atque ita ea Sacerdotij dignitas, quæ ſupremam humanarum, & Diuinarũ rerum auctoritatem comprehendebat in Imperatoribus defecit. Aſtipulatur Lazius: *Titulum Pontificis maximi Auguſti ſibi vſurpabant, vt quod ampliſſima in Vrbe ea foret dignitas Conſulatui, Imperatorique prælata, id quod ſubinde in inſcriptionibus Auguſti, Veſpaſiani, Traiani, & Septimij Seueri videre eſt*, huius munus erat de ceremonijs iudicare, peregrinationi præſidere, in nuptijs ſententiam ferre, in adoptionibus ius dicere, diſtribuere Sacerdotium, & Virginem maximam capere, quorum facultatem hodie Pontifex Romanus obtinet excepto poſtremo, quod vt Gentile exoleuit. Seuerus æque Armeniacus cognominatus eſt; Et mos fuit inſcriptionibus ad promerendam fidem conſultiùs expreſſis, in ijs maximè quæ incipiunt à titulis Auguſtalibus, nullos prætermittere titulos, vel vocabula, quibus Imperatores decorabantur; quamuis hoc non admodum videretur conferre, ſi reliqua ad fidem hiſtoriæ congruerent. Lazius de Rep. Rom.

Ceterum Camerinenſes inſeruientes vſque ad Seueri Principatum ſeruaſſe ius æquum fœderis quod *Sanctiſſimum, & æquiſſimum* vocat Tullius improbabile prorſus eſt, nec aliundè quam ex Lapidis teſtimonio in ſilentio antiquorum eruere poſſunt; etenim poſtquam Auguſtus *cuncta bellis ciuilibus feſſa ſub Imperium accepit*, ablata eſt Fœderatis, & Italicis Ciuitatibus de rebus ſummis decernendis libera poteſtas, ſed ius ęquum fœderis adeò ſanctiſſimum fuit, vt nèc iura, nèc ipſam Populi Romani Maieſtatem tenerentur cominus ſeruare, & verba Tullij explicat Fanc. Siluius, *Sanctiſſimum* ideſt *Sacroſanctum, equiſſimum* ideſt, in quo *additum non erat, vt maieſtatem Populi Romani tenerentur cominus ſeruare, quod ſi tenerentur fuiſſent inferiores*. Tacitus lib. 1

Camertibus adulatur Sigonius, quod nec tenerentur cum Romanis ſigna conferre relato Liuij loco in bello Punico: *Camertes cum æquo fœdere cum Romanis eſſent cohortem armatam D. C. Hominum miſerunt*, addit Sigonius: *Nimirùm hoc ſignificans cæteris Populis exiguam, Camertibus, qui propter æquitatem fœderis nihil deberent magnam* Liu. lib. 28. cum not. Sig.

 laudem,

laudem, quod enixè Populum Romanum adiuuerint eſſe tribuendam. Obſtat Sigonio Briſſonius: *Camers Romanum, Romanus Camertem bello, & pace iuuet, hoſtes, & amici, ijdem ſumpto, Camertes Maieſtatem Populi Romani comiter conſeruent.* Opinor tamèn cùm florerent Fœderatorum iura non teneri Camertes ſeruare maieſtatem Populi Romani ob æquiſſimi fœderis præſtantiam, vt patet ex Tullij loco loquentis de ſtatu Camertium flagrante bello Cimbrico: *Si tenerentur maieſtatem Populi Romani ſeruare fuiſſent inferiores*. Nec aduertit Sigonius, Camertes toties cum Romanis ſigna contuliſſe, Fabioque ab his expromiſſam Iuuentutem Camertium in armis paratam, quod in hac rei obſcuritate argumentum eſt, Romanum, & Camertem teneri ſibi viciſſim ſuppetitas ferre, quod nihil detrahit ęquitati fœderis. Et non ſemèl diſtinguit Liuius æquum ab inæquali fœdere, nàm qui æquo fœdere iuuabantur eodem tamquàm inter pares inito reputabantur pro Amicis: *Fabius verbis Conſulis egit de Societate, amicitiaque*, è conuerſo, qui fœdere non æquo detinebantur, ex Liuij loco de Appulis: *impetrarunt, vt fœdus daretur, nequè vt æquo fœdere, ſed vt in ditionem Populi Romani eſſent*. Cum igitur æquum fœdus abdicationem à ditione Populi Romani, & æquiſſimam Imperij maieſtatem ſignificet, poſt conſtitutum Imperium ius æquum fœderis in marmoreis monumentis proferre apertam redolet defectionem à debito Cæſaribus ſeruitio, probatque Panuinus poſt legem Iuliam oblitterata, & confuſa fuiſſe iura, ac nomina Fęderatorum, Coloniarum, ac Municipiorum, cum omnia Oppida Italica veteri maieſtate dimiſſa parere, & in legionibus pugnare, non ampliùs in auxilijs tenerentur, & Sigonius hanc titulorum, ac rerum confuſionem ſatis deſignat, vt quamuis addat Camerinum fuiſſe ſemper fœderatū nedùm probare tenetur ante Sillæætatem Camerinum conditum, ſed percipiendus omnino eſt de Camertibus ante Sillam, cum his ad ea tempora exciſis nullius Scriptorum aperiatur locus de fœdere, imperioque Camertium; poſt legem Iuliam, & conſtitutum Imperium, Seuereque Principe minus videtur tolerabilis illius

De Formulis lib. 4.

Pro Balbo.

Panu. lib. 3.

Sigon. de Colon. & Vrb. Fęder.

Came-

Camerinenſis Senatus maieſtas, & æqui fœderis figura, quandoquidem ſub hoc Cæſare Imperialis poteſtatis ſtudioſiſſimo Romanorum etiam Magiſtratuum auctoritas, & Imperium diminuta ſunt, & omnia metù, & merore complebantur quod ille in Senatu palam, *quod turpiter viuerent* increpaſset, quod poteſtate Senatus male vſi fuiſſent, quodue exinde *immeritò Commodum ignominia notaſſent, Populuſque teneri non potuit quin malum palam deploraret.* Xephil. ex Dione in Seuerum.

Eadem ſpuria inſcriptione Seuerus Britannicus maximus appellatus eſt, hoc autem Seuero vltimum opus mortalium fuit, teſte Xephilino ex Dione Caſſio; fermè Nigro, & deinde Albino Ducibus in Seuerianos ſumma vi irruentibus *commotus eſt Orbis*, in qua rerum viciſſitudine, in ipſo Principatus exordio probabiliùs videbatur Seuerum liberalitèr Italis aliqua priuilegia indulxiſſe, vt in amicitiam contineret, ſed apud Britannicos degens Emulis pridèm profligatis Orbis Imperator dempto Auguſto, intèr Cœſares fermè maximus, bellis, longo Imperio, morbiſque feſſus ad fœdus Camerinenſium confirmandum, & vnum Oppidum Vmbriæ montanum à Romanorum ſeruitio eximendum, vel illuſtrandum, & æqui fœderis nomina abſoleta, & inuiſa Principibus Dominis in indultis renouanda animum intendiſſe improbabilitatem, & ineptitudinem ſapit.

Cluuerius, cuius auctoritati adeo in præmiſſis defert Lilius quædam attingens de Camertino fœdere, eius tamen durationem vulgata lege Iulia, & confictam Seueri confirmationem neglexit penitus, quin aduertens Frontinum agentem de Colonijs eius limites deſignare, dicit Camerinum Coloniam, cui nec ius, nec figura conuenit Fœderatorum; & Municipes, Colonique inſeruientes in ſuis finibus (vt pariter Septempedani, ac Mathelicates finitimi) ab Auguſtis Dominis fuerunt concluſi, auctore Frontino. Front. de Colon.

Pyrrhus Ligorius tamquam Nouator à Fabretto notatur pluribus huius inſcriptionibus, quæ ad ſuum negocium conferebant ſubreptis, quibuſdam alijs vt ſpurijs relictis, addens à coæuis excepiſſe hunc non

integri iudicij Tranſcriptorem quomodocumque accepta in Codicem retuliſſe. Verum Ligorij fidem integrat Spanhemius vocans eximiæ expectationis Virum ab Ant. Auguſtino, Caro, Vrſino. Panuinio, Pignorio laudibus celebratum; Is itaque hanc inſcriptionem non viſam, ſed ſibi miſſam ab omnibus tamen Loci Scriptoribus in explicandis Camerini faſtis oculatiſſimis ignoratam primus edidit.

Sp. Pag. 148.

MARTI GRADIVO
AVGVSTO
M. CVRIVS M. F.
QVIR. ANCVS VI. VIR. AVGVST.
PATR. MVNI. COL. CAM.
ET Q. ATTILIVS Q. F.
PALMVS. PRISCVS.
ET Q. CORTILIVS Q. F.
QVIR. DIGNVS II. VIR MVNIC.
QVINQVE N. CVRAT P. P.
D. D. D.

Multa etenim ad hiſtoriæ veritatem conferentia in his poſtremis, ac criticis ſæculis exploramus; vel apud Veteres dubia nouis argumentis obfirmamus, niſi quis ſuſpicari velit in ingenti Octauiana proſcriptione, ſiuè ſub eodem Auguſto ductam hanc Coloniam fuiſſe inter eas Octauij numerandam, quarum nomina ignoramus, & nouiter ab eodem Fabretto Colonia Veium fundatur ex Lapide Veientano, in quo C. Senatores numerantur; nec leue eſt argumentum fragmentum Lapidis in via ſuburbana propè muros Camerini Auguſto inciſum. Apparet ex hoc baſi confuſa [vt diximus) fuiſſe nomina Coloniarum, & Municipiorum. & ſimul accipi, & promiſcue confundi, vt ex pluribus Cjceronis, ac Veterum locis probat Sertorius, & Panuinus agens de lege Iulia à Sylla, & Cæſare lata inquit: *æquatis omnibus ſuffragijs Ciuitas Italiæ omni data eſt Coloniarum, Municipiorum, Præfecturarum iura oblitterata ſunt, nominaque hęc confundi cepta.*

De Colon. & Munic. Sig.l.2.p.222. Panu.lib.3.

DuumViri erant Municipiorum Senatores, vt pla-

num eſt apud Panuinum. Cognomen Auguſti Gradiuo tribuitur, quod pariter legimus in hortis Inſulæ Tiberinæ Epidaurio numini datum. Panu.lib. 3.de Col.de Antiq Veronæ.

AISCVLAPIO
AVGVSTO SACRVM

Quę vocabula addita ſunt nominibus Deorum, Dearumque in adulationem Auguſtorum, quos Dijs ęquare volebant, vt Iupiter Auguſtus. Apollo Auguſtus, Diana Auguſta, Iſis Auguſta. Io: Petr. Bellor. de nūmis Antouin. Pij. diſſert.in fin.

Vniuerſam Græciam liberam pronunciaſſe Neronem Pauſanias, & Philoſtratus tradidere, Lacones liberos appellat Strabo, & ex alijs monmentis eruitur; hæc Barbaris longè agentibus exempla ſpecioſa ſunt, ſed ius fœderis confirmati æquo iure omnimo dam à ditione abdicationem ſignificaret, quam nec Græci, nec Lacones ſub Nèrone, nec vlla Ciuitas Italica oſtentare iure poteſt. Lib. 8. 12.

Reliqua titulos Auguſtales reſpicientia ab alijs Seueri veris inſcriptionibus deſumpta fuiſſe opinor, quæquè ſubſequntur CELESTI EIVS INDVLGENTIA, IN ETERNAM SECVRITATEM, ADQVE GLORIAM, attexta ſunt ad inſignem oſtentationem; cum non ſapiant puram illam latinitatem, qua antiqui ad ea Seueri tempora vtebantur in elogijs Cęſarum, vt de per sè quiſque antiquitatum peritus iudicare valet, veluti indulgentia Auguſti fędus, ac glorioſa fœderis oſtentatio in æternum duraturam, marmori inciſa Oppidum Camerini ſupra omnia Vmbriæ, Italiæque loca ſingulariter attolleret.

Noua Lilius inſcriptione ex baſis fragmento [vt idem ait) Camerini Anno 1608. effoſso elicit Antoninum Seueri filium Camerinenſes III. Ciuitate donaſse, nullo nixus argumento, quarè toties Antoninus Ciues pronunciauerit Incolas Camerinenſes, ſolum addit ex ſuperiùs traditis excitatam fuiſſe Antonini liberalitatem, quod X. Cohors Prætoria ex ſuis Camerinenſibus deligeretur, quam deindè inconſtans credit ex Vmbriæ militibus aggregatam. In eadem Lib. 1.

Baſſia-

Digitized by Google

Baſſiana inſcriptione deficiūt Antonini Conſulatus, ac Proconſulatus, ac Patris Patriæ inuocatio, quamplureſque alij tituli Antonino in inſcriptionibus delati.

Hanc autem inſcriptionem, nec ego, nec alius videre potuit auctoribus Camerinenſibus penitus ignotam, & mirandum eſt curioſiſſimos Camerinenſes illam adeo recenter effoſſam, loco publico non ſeruaſſe, & mihi antiquarum rerum veſtigia ſatis diligenter publicis votis perquirenti indicare neglexiſſe, ſique ex omni Vmbriæ Regione, Cohors delecta eſt, quare Camerinenſibus Prouinciæ angulo ſitis, non validioribus Spoletinis, ſeu Nucerinis, Meuaniatibus, Sentinatibus, Nurſiniſque antiquioribus, alijſque oppidis æquè Nobilibus elargita non afferuntur priuilegia; adeo perſpicua, memoratuque digna? de quibus vnum Camerinum, non meliori iure (ſi in expeditionibus Anglis proſperè vſus fuiſſet Seuerus, vel in alijs Antoninus eadem Vmbrorum Cohorte) gloriari poſſet, indicitque ſatishorum omnium ſilentium inſignes ſimulationes, Lilijque Camerinenſis commenta.

Confert ad præmiſſa nullo ex antiquis Scriptoribus, ſiuè Camerinenſium Chroniſtis colligi hanc æqui fœderis præſtantiam, in Seueri Principatu confirmatam, nec ex alijs loci inſcriptionibus ante, & poſt Seuerum latis. Baſiſque falſitas ex eo maximè prodit, quod nullus poſſit proferri auctor antiquus, imo nec recta, euidenſque coniectura pro rei certitudine, elogijque firmitate, ignoramuſque quonam ſeruitio Imperatori præſtito excitata fuerit Auguſta'is Indulgentia, vt ius æquum fœderis cum ſubditis Gentibus impracticabile iterum impartiretur.

Lilius XXX. ab hinc Annis Patriæ ſuæ Camerini Italico ſermone concinnauit hiſtoriam haud integram, nec ſatis diſgeſtam paginis pluribus in fine operis in albo relictis, Reuiſorum ſententia, quod ſuæ Patriæ laudationes finitimis, Spoletiniſque graues paſſim proferat, nec publica auctoritate excuſa apparet, ommiſſa nominis Typhographi, Locique expreſſione, cuius quædam tantum exemplaria manibus Camerinenſium teruntur, Libris reliquis cura Ciuis cuiuſ-

dam

dam aſſeruatis. Credunt Lilium (Lutetiæ Pariſiorum Cardinalis de Recheliu' eruditorũ amantiſſimi à Secretis aſsumptum) libros abſoluere, vulgareque diſtuliſſe, vt plurimà ipſius arbitrio nouiter excogitata, vel inanibus conie&turis ſubnixa temporum beneficio veluti rerum obliuione, pro veris exindè haberentur, ſiuè vt in Vrbe audiuimus à Bartholomeo Machiono ſuperius laudato cum eodem Pariſijs familiaritate coniunctiſſimo, idem Lilius operæ pretium duxerat quædam conſultiùs caſtigare, plura addere, opuſque properè editum in hiſtoricam veritatem traducere. Auctor hiſtoriæ Picenæ Lilio amico ſuo adulatus eſt, & ea, quæ idem pro Camerinenſibus ſuis magnificentiùs aggerat expendere neglexit. Campagnonus Hiſt. Pic

Itaque Lilius, vt magis veriſimilia crederentur præmiſſa probare contendit Cohortem II. Vigilum, & X. Prætoriam Camerinenſibus compactam inſcriptionem Seuero, & Caracallæ ſubſtuliſſe, & cum ijſdem fideliter dimicaſſe, vnde motus Imperator ad fœdus confirmandum, ac Caracalla ad III. donandam Ciuitatem, & cum tam ſpecioſi commenti nec ſe, nec alium producat Loci oculatum Scriptorem refert Panuinum profitentem Camerini ineſſe baſim.

IMP. CÆSARI L. SEPTIMIO SEVERO PIO
PERTINAC. AVG. ARAB. ABIAD. PARTICO
BRIT. MAX. PONT. MAX. TR. POT. XVIII.
IMP. XII. COS. III. PROCOS. P.P. ET IMP. CÆ.
M. AVRELIO ANTONINO PONT. TRIB. POT. XIII.
IMP. II. PROCOS. P.P. DEVOTA. NVMINI ET MAIEST.
EORVM COH. II. VIG.

Titulos Auguſtales præſefert inſcriptio, quam tamen Camerini vidiſſe, vel eodem allatam non aſſerit Panuinus, hic enim vt Conſulum tempora definiret plures habet inſcriptiones, dicitque eadem pagina Conſulatum Seueri *ſequenti inſcriptione* ſatis deduci, ſi que Lilius Panuinum vidiſſet, vtique iudicaſſet inſcriptionem ab eo relatam eſſe Seuerianam, quam ſuperius protulimus, & confictitiam oſtendimus, Panuin. Comment. in faſtis. Pag. 246.

in

in qua Camertes Fabij illud fœdus oſtentant ſub III. Seueri Conſulatu confirmatum, & quamuis eadem pagina Panuinus producat hanc Vigilum baſim, non dicit hanc fuiſſe à Camerinenſibus erectam, nec reperiri Camerini, hanc veriſimilius vidit in Vrbe, locumque (vt plurium aliarum) in quo inſcriptio ſita erat annotare neglexit, vt adſimilem Cohortis II. Vigilum ſeruari Romæ in hortis Cardinalis Carpenſis, nedum Scriptores, ſed Lilius ipſe profitetur, credens æque improbabilitèr hanc Camerinenſes ſuos ſubſtuliſſe, ſed reſpectu primæ (ab omnibus Loci Scriptoribus ignoratæ) ne nouus videretur Auctor maluit ſe referre ad Panuinſi, cui à Ciuibus ſuis inquit agendas eſſe gratias, quod baſim extare Camerini teſtatus fuerit, quod à veritate penitus abhorret, vt legenti Panuinum patebit.

Lilius lib. 1. fol. 32. & ſeq.

Addit ex indubitatis elici coniecturis X. Cohortem Prætoriam de Camerinenſibus aggregatam fuiſſe, quæ baſim ſubſtulerit M. Aurelio Antonino in Vrbe repertam Anno 1599. in Vinea prope portam Latinam, nullas tamen (eadem ad litteram tranſcripta) expendit coniecturas, in qua paritèr Camerini, vel Camertum memoria apparet penitus nulla.

Aliam ſupponit erexiſſe in Vrbe eamdem Cohortem Prætoriam vltricem.

Lib. Epigram. Antiq. Vrbis pag. 64. Lilius loco cit.

HERCVLI. INVICTO
PRO SALVTE DD. NN.
IMP. CÆS.
M. AVREL. P. ANTONIN.
P. F. AVG. F. M.
AVR. ALEXANDRI
NOBILISSIMI CÆSARIS.
TOTIVS DOMVS DIVINÆ EORVM
COH. X. P. V. ANT. ET MARCIANI
MASCVLINIVS VALENS VOTVM
PERSOLVERVNT.

Hanc X. Cohortem Prætoriam Vltricem Camerinenſem obtruncaſſe Martianum Caracallæ interfectorem

ctorem inquit Lilius Anno Imperij eius VI. ætatis XXXXII.

Hæc autem configmenta fermè ſunt omnia, quia Cohors Vigilum, Cohors Vltrix erant Prætoriæ: de his Marcellinus: *Cohors Prætoria ex aduerſo Auguſtum cautiùs ſtipans reſiſtentium pectora, moxque terga fugientium incidebat*, de ijſdem Lazius inquit, *quandoque millenario cum quingentis hominibus confici*, quæ vel corpus Auguſti tuebantur, vel in præſidijs, vel procul à Caſtris ad obſeruanda Hoſtium conſilia, ſiue ad cuſtodiendum Senatum, vel Vrbem à Latronibus, ac Incendiarijs tuendam collocabantur; his primus Scipio integrum ſtipendium inſtituit, cùm ex omnibus fortiſſimum quemquam ſelegiſſet; has Prætorias Cohortes fermè intercisas in bellis Ciuilibus renouauerunt Iulius Dictator, & Auguſtus. Marc. lib. 27. AdrianusPolitus obſeru. in Tacitum.

Quod ſoli Camerinenſes binas habuiſſent Cohortes armatas Vigilum, & Prætoriam, quæ propiùs Imperatorem ſtiparent, & quibus ipſius ſalus credita eſſet nullo Auctore, vel coniectura probari poteſt. Et certè tam magnifica oſtentatio exigebat teſtem coæuum, vtpotè rei claritate inſignis, vt ſupra reliquas Ciuitates vnum Camerinum gloriari poſſet tot milites ſtrenuos, fidoſque habuiſſe paratos.

Verum ex Scriptoribus priſcis elicitur non vna Ciuitate Cohortes Prætorianas deſumptas fuiſſe, ſed ex omni numero, & delectu, Viris proceris, & optimis quibuſcumque, & de Legionibus emeritis, & de illis quibus ætas, & longa ſeruitia honorificè præſtita opitulabantur, vt Tacitus, & Herodianus teſtantur, notatque Lazius proferens noſtris temporibus exemplum de Ianizzeris quod Turcas, ex quocumque fortium Virorum numero aggregatis. Lazius lib. 6. Tacitus li. 20. Herod. lib. 5.

Hæc quoque Cohortes Prætoriæ, ac Vigilum erant plures, profertque treſdecim inſcriptiones ab ſingulis inciſas idem Lazius, tùm Romæ, tum Auximi, Piſis, Neapoli, Veronæ, Mathelici, Vrbini, Lugduni, Reate, Pataui, tum alijs longinquis Imperij locis, nec tamen vllum ex his Oppidis tàm magnificè gloriatur integras Cohortes ex ſuis Militibus delectas;

Militeſque vbique etiam in Barbaris regionibus baſes direxere Auguſtis, vel Prætoribus, in quibus nulla Incolis laus quærebatur, cum nulla dignitatis loci memoria recoletur, vt etiam admiſſo liberalitèr hanc Camerini quandoque fuiſſe, (quam nec Lilius, nec alius ex Camerinenſibus vidiſſe aſſerere valuit) non poteſt tutò decerni à Camerinenſibus excitatam, tum ex ſupradictis, tùm quia nulla in ea Cameriensium memoria legebatur.

Et eſt inane Lilij ſomnium Cohortem illam Prætoriam Vltricem Camerinenſem Herculi, & pro ſalute Antonini inſcripſiſſe, & ex ea colligi à Camerineſibus Martialem fuiſſe interemptum, & refert Meſſias Caracallam interfectum à Pannonicis; Verùm Dion teſtis coæuus, Vir Conſularis in pluribus Lilium mendacem arguit ſcribens: *Quòd cum Antoninus æquo deſcendiſſet ventris purgandi cauſa, Martialem vnum ex Tribunis, qui miſſi fuerunt à Macrino ad eum acceſſiſſe ſimulata colloquendi cauſa, & cum paruo pugione percuſſiſſe, quod cum Is agnitus fuiſſet ab vno ex Scythis, quos ſecum habebat Antoninus iaculo tranſfixus eſt, vixitque annos XXIX. regnauit annos VI. menſes duos*, potiùs Barbaris, quam Italicis credens ſui ſecuritatem, Senatoribus inuiſus, *quos pluribus incuſaſſet poſtremis miſſis litteris*. Siquè credendum Laziũ magis fidelitèr hanc inſcriptionem interpetraſſe ex eo non deduceretur hanc Prætoriam denominandã eſſe Cohortem Vltricem, ſed Herculi, & pro ſalutẽ Principum votum piè perſoluiſſe, & habet in ſuis monumentis Reip. Romanæ.

Eques Meſſias in Caracal. Dion in Caracal. Lazius L. C.

COH. X. P. R. P. V.
ANT. ET. MARCIANI.

Dubietatem exſoluit eruditiſſimus Fabrettus, *notas*, inquiens, *huius inſcriptionis P. R. P. V. intellexit Scaliger in indice Gruteriano Prætoria Pia Victrix, & cum eodem interpretatione tranſeunt Orſatus, Raineſius, & Prideaux, ſed malè meo iudicio, quippè nulla ſimilia honoraria cognomina hiſce perſonis, aliiſque Cohortibus tributa vſquam legimus; Vnde crediderim legi debere Cohortes Pretorij Vrbis, tùm ad diffe-*

Fabret. cap. 3. pag. 140.

rentiam

rentiam Prætorianorum in Legionibus, tùm etiam ad diſtintionem alterius Pretorij extrà Italiam, nempè Orientîs, Illirici, Galliarũ:

Hæc mihi nupèr agitanti replicauit quidam R. Camerinenſis, Romanis rerum Dominis pro æquo Seuerianæ inſcriptionis fœdere percipi fœdus iuſtum, & quamdam figuram, & ius æqui fęderis, nimirum Magiſtratuum condendorum iura.

Agnouit hic inſcriptionis adulteræ impudentiam, ſed in hac ſua replicatione nihil veri ineſſe comperio, niſi quod cogantur Aduerſarij Patrum commenta in humiliorem ſenſum traducere, huius inſcriptionis explicatio ex verſatiſſimo Papebrochio ità deſumitur: *Vghellius adfert inſcriptionem Tiburtino Lapide inciſam in qua cum Septimio Seuero, qui ab Anno 193. vſque ad annum 211. imperauit in æternam ſecuritatem, atque gloriam iure æquo fędus confirmarunt Camertes*; Itaque clariſsimo Viro Patri Papebrochio vſque ad Septimij Seueri Principatum hoc, æquum fœdus appellatum viſa eſt indicare illius aſſerta confirmatio, Lilio: *Seuerum in primeuis iuribus initæ cum Romanis Societatis Camerinenſes reduxiſſe in æternam ſecuritatem, atque gloriam*; Igitur renouatio fęderis æquo iure ad antiquum refertur, quòd ſatis conijcitur ex aſſerta confirmatione. De quo iuſto alio federe Seueriana percipi poteſt inſcriptio? Quibus pactis, quoue iure, nouum fœdus iuſtum quod aſſeris, non æquiſſimum, vt olim viguit cum Seuero obfirmatum fuit? Quo loco nùm Romæ, nùm in exteris Prouincijs? Qui Nuncij adlecti? nec ignoras R. ius proprios condendi Magiſtratus abrogatum, & ſolum relicta eadem Magiſtratuum vocabula, quæ poſt legem Iuliam, & manente Imperio vigebant, notatque Modeſtinus: *Ad curam Principis pertinuiſſe creationes Magiſtratuum*, vel vt ait Dempſterius *Prætor, qui ſummus erat Magiſtratus ab Vrbe mittebatur*, vt ſuo loco dicemus; vt minus æque oſtentare potuerint Camerinenſes ſibi Ius, & facultatem proprios condendi Magiſtratus à Seuero permiſſam nomine æqui fœderis, quod repugnat cum Subditis ſub ditione exiſtentibus.

Lib. 1. pag. 31.

Lazius lib. 3. de Rep. Rom. Modeſt. ad legem Iuliam de amb.

Pro vlteriori falſitatis conuictione confert Lapis ſuperius laudatus ex Ligorio Marti à Camerinenſibus

 inciſus,

inciſus, in quo Quirinus Ancus VI. Vir Auguſtalis cum alijs Viris inſcribitur. II. Viros, ac IIII. Viros in Municipijs ex Decurionibus delectos præfuiſſe probat Panuinus agens de IIII. Viris Veronæ, & habent acta S. Venantij incorruptæ fides apud Camerinenſes, proboſque, *Viri Ciuitatis*, ſatiſque aperit nomen Auguſtalis Lapide recenſitum ad Principem pertinuiſſe curam creandi Magiſtratum Camerinenſem, coincidunt acta S. Venantij, in quibus *Antiochus* miſſus eſt ab Vrbe cum Imperio.

Sique Seuerus nil aliud ſupra ius creandi Magiſtratus Camerinenſibus indulſiſſet, non erat cur adeo ſuperbirent, inſcriptioneſque inciderent in æternam ſecuritatem, quod omnis Ciuitas minus valida ſuis vteretur Magiſtratibus, vel Prætor mittebatur cum Imperio, non igitur figuram, ſed ius, quod ad Imperium refertur videretur indicare impudentiſſima inſcriptio. Sed hoc eſſe Aduerſariorum diffugium, ſatis patet, quia Seuerus non ius illius æqui fœderis, vel figuram, ſed iure æquo fedus confirmaſſe aſſeritur.

IVRE ÆQVO FOEDERIS SIBI CONFIRMATO.

CAMERTES.

Hæc igitur inſcriptio vel nihil proficit ad fundandam Camerini dignitatem, & antiquitatem, vel tamquam ſpuria exploditur.

Itaquè ex præmiſſis colligo Thuſcos tribus circiter ſæculis ante Troianum excidium à Lydis conditos intrà Appenninum, & Tyberim ſedem, & imperium, tranſtuliſſe, quod ipſum teſtantur tum Græci, tùm Latini Scriptores, vt antiquiſſimi Herodotus, Verrius apud Feſtum, Diodorus, Cicero, Liuius, Dionyſius, Plinius, Strabo, Plutarchus, Trogus apud Iuſtinum, Tacitus, Patercolus, vbi in notis *comunem* eſſe ſententiam aſſeritur, Seruius, Solinus: & illā fuiſſe antiquiſſimam Thuſcorum regionem deduci ex incorrupta Polybij auctoritate, ex Virgilio, Horatio, Naſone anti-

De Verb.ſign. p.132.p.161. Plut.in Rom. Tac.An.lib.4. Vell. lib. 1. Val. Maxim. lib.2. cap.4. Flor. lib. 1. Rutil. Itiner. lib. 1.

antiquiſque Poetarum Principibus ; & Silius poſt Virgilium agens de Tarconte qui cum Tyrrheno è Lydia in eas regiones migrauerit, inquit. Sat.6. Sil. lib.5.6. Virg. lib.7. Marcianus. Hereclenſis.

Cortona ſuperbi.

Tarcontis Domus , &c.
Hunc illum Corithi Tyrrhena à ſede profectu n.
Ergo agitur raptis præceps exercitus armis
Lydorum in populos , ſedemque ab origine priſci
Sacratam Corithi , iunctoſque à ſanguine Auorum
Mæonios Italis commixta ſtirpè Colonos.

Statius *Lydius inde meos iteraſſet Tybris Iulos.* Siluar. lib.1.

Et iterum Virgilius poſtquàm egit de hac Lydia gente à Sardis Ciuitate profecta, deſcribens Eneæ aduentum ad oras Etruſcas.

Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat æquor.

à quorum traditis, planè temerarium eſſet recedere; vt minus rectè Cluuerius quibuſdam ſibi viſis coniecturis ſubnixus prius in Geographia, deinde in Italia antiqua, hos vſquè ad Gallorum aduentum putet *habuiſſe ſedem* in ora Padi, *vnde à Gallis ſub Tarquinio priſco pulſi inter Appenninum, mare Inferum, Tiberim, Macramque condiderint XII. Vrbes*; tradente Polybio cum relatis Thuſcorum Colonos ibi *Per Vicos* diffuſos, à Gallis pulſos *in Alpibus Retijs* (non in Etruria) confugiſſe. Geograph. cap.26. Ital.Ant.l.2. pag 433. Polyb.lib.2. Trogus. Iuſtin.lib.20.

Colligo Cámertes à Lydis pulſos ſedē nactos in Montibus Spoletinis, & vberrimam propè Clitumnum planiciem incoluiſſe, hos autem Mario coniunctiſſimos pènitus exciſos in Sillana vaſtatione; in ijs verò inacceſſis Locis, Vmbriæque extremis finibus (vbi modo Camerinum recentiùs dictum aſſurgit inopi, ac Montano ſitu, ab Vmbriæ planiciè remotiſſimo) vel Senones excurriſſe, vel antè limitùm deſignationes à Frontino indicatas, ibidem fuiſſe comitatum antiquiſſimorum Populorum (de quibus agemus) Sentini, Pyſthię, Septempedæ, Mathelici, quarum agri Vrbium propinquitatè propè Camarinum decurrunt.

Inſuper colligo à priſcis Auctoribus non eſſe traditum à quo hoc Camarinum [primò à Strabone memoratum ſub Auguſtis) vt reliqua circum Loca denominata ſint, credi tamen probabilitèr poſsè cum Recentioribus

tioribus à ſitus exiguitate, ac curuitate Camarinum dictum, vel non ineptè (vt ego primus opinatus ſum) à Camertibus Silla profugis, confuſis in horribili illa proſcriptione rerum Dominijs primò excitatum fuiſſe, inde vt Fulginates Fulginatium veterùm ex agro Tudertino, quadam nominis ſimilitudine, titulos, æqui fœderis dignitatem, ac antiquitatem ſibi Camerinenſes attribuiſſe, & ſpurijs inſcriptionibus indixiſſe.

Cap. VII.

Sulpitiæ gentis origo, ac diuerſa cognomina. Dionyſij, ac Dionis loci laudati. Vrſini iudicium, & Sulpitiorum Patria diſcutitur. Camerinum non eſſe Ciuitatem perantiquam oſtenditur. Statutorum Camerini præfatio exploditur. Blondus, Aldus, Ligorius, Sigonius, Braciefcus, Cluuerius, Vghellius, Papebrochius, Lilius reiecti. S. Venantium non eſſe ex Sulpitijs, & an Camerinenſis, vel potius Romanus diſceptatur Vocabula Regis, & Imperatoris Prætoribus etiam poſt conſtitutum Imperium non fuiſſe inconuenientia aperitur.

Statut. Camer. in præf. Lil. l. 1 Paſcut. Hiſt. S. Ven. pag. 3. ADuerſarij pro fundanda Camerini antiquitate, ac dignitate obijciunt *Sulpitium Camerinum cum Sp. Poſthumio, & A. Manilio ad leges Solonis accipiendas Athenis miſſum.*

Index Dion. V. Sulpitia De hac Sulpitia gente meminit Dionyſius referens *Sergium Sulpitium Camerinum anno CCLIIII. cum Tullio Longo Conſulem creatum.*

Vrſinus in Sulpitiam. Sulpitia gens triplex eſt Equeſtris, Patritia & Plebeia, ſicut & diſtincta habentur cognomina,

mina, & in indice Dionis *Sulpitius Q. Rufus, Seruius, Sergius*, explicatque latius Vrſinus in antiquis denarijs Equeſtrium Rufi, Patritiorum Galbæ referuntur, traditque Suetonius *gentem Sulpitiam illuſtrauit Ser. Galba Conſularis temporum ſuorum eloquentiſſimus*, quamuis hic eodem teſte Suetonio originem ad Iouem retulerit, qui in Creta regnauit, Deorum Pater denominatus: de Camerino Viro percelebri meminiſſe Poetam ait Lilius.

Ne ſis Creticus, aut Camerinus.

Cuiuſdam inſignis Poetriæ Sulpitiæ (non tamen explorata origine) meminit Morerius, & inducit ſic canentem.

Primaque Romanas docui contendere Graijs.

De qua Martialis.

Omnes Sulpitiam legunt Puellæ.
Vni quæ cupiunt placere Viro. Martialis li.X
Omnes Sulpitiam legunt Mariti.
Vni qui cupiunt placere nuptæ.

Hoc patet Familiam vſque ad Neronis tempora effloruiſſe, & Dion *per id tempus*, inquit, *Heluius multas* In Neronem *& graues res fecit, nam Sulpitium Camerinum vnum ex primarijs Ciuitatis, ac filium interfecit accuſatos, quod cum iam indè à maioribus Pythici cognominarentur, non deſinerent eo nomine appellari; ſed in Picthicas victorias Neroni ex ſimilitudine nominis impij fuere.*

Omnes Camerini cognomen præſeferētes cum Sulpitia gente tibi attribuunt Camerinenſes, ex ea leui dumtaxat nominis ſimilitudine; hos autem dictos antiquitùs Camerinos Auctorem non habeo, quando vt innuimus primi Strabo, ac Ptolomeus habent *Camarinum*, & de Oppido Camerio in Vmbria ſito ne dum patent veſtigia, ſed meminiſſe veteres, & recentiores notauimus, & in actis antiquis Præſulum Spoletinorum modo Camerum, Camerium, ac corruptè Camarum recentius appellatur.

Sulpitios de Camerio Latij oriundos non ineptè deducere poſſumus ex Dionyſio ſcribente Romulum

Ciuitate

Ciuitate exciſa *quatuor mille Camerinorum in Curijs diſtribuiſſe*; Regibuſque exactis hoc genus ſenſim ad apicem gloriç euectum, inter Conſulares adſcriptum rationabiliter quidèm credi poteſt; ſed Vrſinus non ſatis explicitè aſſerit nùm ex Camerio Latij, nùm Vmbriæ prodeat gens Sulpitia, inquiens *Sulpitiam gentem ex Camerio Oppido conijcere poſſumus ex Sergij Sulpitij cognomine, qui primus ex ea gente Romam veniſſe creditur*, narrans qualiter hic Conſularis renuntiatus fuerit; ſed cum Cameriam Latij funditus euerſam fuiſſe pateret hiſtoriarum ſtudioſis, æquiuſque Vrſino antiquitatum peritiſſimo, videbitur hic ſentire ex Camerio Vmbriæ, cuius veſtigia pag. 19. indicauimus, Sulpitium primum ex hac gente Romam commigraſſe; quamuis hoc ipſum meo iudicio non videatur rationabiliter aſſeri poſſe cum Vrſino, quòd Romani ad ea tempora in ſuis anguſtis finibus continerentur, nèc deficiente auctoritate veteris teſtimonij eſt omnino probabile Vmbram Familiam in Vrbe receptam, & ad Conſulatum ſtatim prouectam fuiſſe. Quìn tale cognomentum à Patria effluxiſſe (vt credit Vrſinus) an alijs de cauſis nobis non exploratis, nec quidem perſpicuè compertum eſt.

Lilius lib. 1. Aduerſarij opinantes Camerinenſes vocatos Camerinos allegant Cæſarem, & Tullium, *ex his fugientem in Camerino Vlcillem Hirum*: *Cohortes, quæ ex Piceno, & Camerino venerunt*, & Diaconus *bellum in Camerino geſtum*. Verùm quia non eſt quæſtio nominis vel corruptè, vel alijs de cauſis profluxi, ſed antiquitatis, vbi certò non liqueat vigente Republica Romana hoc *Camarinum* fuiſſe conditum, clarè patet has appellationes ab alia Ciuitate deriuatas ſuperſtites immanſiſſe, & conſonat Appianus *legiones in Camerijs relictas*, & Vrſinus *in Camerio Oppido*; Ipſique Auctores præcitati loquuntur de comitatu, qui hæc nomina ſeruat, non autem de Ciuitate Camerina: *ex Piceno*, *e Camerino*; non enim fugere in Perusia, in Roma, vel bellum gerere in Perusia probè ſonat apud Latinos, ſed rectius in Latio, in Piceno, in Sabinis, in Camerino; remanent ſiquidèm dirutis Ciuitatibus vel nomina, vel veſtigia, & finitimi ſiuè agro accreſcente, ſiue inſcriptionibus lo-

Cæſar. lib. 1.

De Geſt. Long. lib. 4.

co

co aduectis, vel à profugis quomodolibet aucti decus, ac dignitatem ſurripiunt, vel talis Camerino denominatio ſub Cæſaribus, finibus Oppidorum confuſis recentius Camero euerſo defluxit, inde ſequiorum ſæculorum Scriptores, ea circum Loca Camerina vetuſta appellatione vocare non dubitarunt.

Et improbabilis eſſet replicatio priſco Auctore non deducta [vt ſæpè alibi diximus) in eodem Camertum dominatu in antiquiſſimis illis temporibus florere, ac præeſſe potuiſſe Camerum ſimul, ac Camarinum; hoc palam eſt quæ de Camertini Imperij ſede [vbi fœdus initum fuit] Liuius aggerat conuenire nequaquam Camarinenſibus poſſe, vt vidimus in præmiſſis.

Modernus in notis ad meum librum de Faſtis pro vberiori comprobatione Camerum fuiſſe antiquiſſimã Camertum, & Camerinorum ſedem inquit: *ex vetuſtiſſimo exemplari Bibliothecæ Farneſianæ in Sex. Pompei fragmento de Verborum ſignificatione legimus: Camerni Ciues noſtri Oppidum pulchrum habuere, &c.* & ita pariter lego in Sex. Pompei codice Romæ cuſo apud Georgium Ferrarium 1581., & in notis eiuſdem Codicis: *Quod fragmentum maiorum memoria ex Illirico aduectum in Bibliotheca Farneſiana ſeruatum multò quàm alij diligentius Antonius Auguſtinus Archiep. Tarraconenſis cum vulgatis contulit, commentariiſq ue à ſe illuſtratum edidit Venetijs opera Caroli Sigonij, &c.* & in ijſdem notis Romæ excuſis per Vincentiũ Accoltium 1582.: de Catone ibidem ex Feſto: in *Cato M. F. M. M. vehemens orator fuit, multaſque orationes ad exemplum Aui ſcriptas reliquit, & Patercolus: M. Cato cuius Proauus M. Cato Princeps familiæ Porciæ, temporibus Ciceronis, Sulpitij floruit*; qui Cato antiquo, ac obſoleto dicendi ſtylo vtebatur, vt apud Feſtum habens: *maledictores* pro *maledicis*: *meritauere* pro *meruere*; *manſues* pro *manſuetis* Pag. 1., & Pag. 4. *Rudibundum Magiſtratum gerere paruulos homines, Mediocriculum exercitum*, & Pag. 15. *multu Macedoniæ, Etruriam, Samnites, Lucanos inter ſe natiari, atque factiones eſſe*, & Pag. 17. *quoties vidi trulios naſſiternas perfuſos aqualis matellas ſine anſis*; Pag. 22. *Camerni Ciues noſtri Oppidum pulchrum habuere, agrum optimum, atque pulcherrimum, rem fortunatiſſimam, cum Romam veniebant prorſus*

Not. in Feſt. pag. 1.

ſus pro hoſpitibus diuertebantur ad amicos ſuos, hæc quoque poſtrema verba rudem præſeferunt elocutionem, & inferius: *Domi cum auſpicamus honorem me Dium immortalium velim habuiſſe*, & paſſim apud eumdem Feſtum, nedum Cato in orationibus, ac Libro originum ibi citatis, ſed Verrius, Ennius, Plautus(à quorum Codicibus verborum ſignificationes excerptæ ſunt] inelegantem antiquioris æui dicendi formam oſtendunt; vtque denotarentur Camerij Oppidi Incolę cum Romanis amicitia coniūctiſſimi *Ciues Camerni* nuncupātur, vt in agro Romano Velliterni antiqua prolatione. Recentiores nimis ſibi ſapientes viſi vetuſtam lectionem emendantes *Cameri*, & *Camerini* deinceps excripſerunt, ſed hæ pariter caſtigationes, appellationeſque minus propriè *Camarino* conuenire poſſent, quando Cameri Oppidum in Vmbria fuiſſe patet ex præmiſsis, manentque nomina, & veſtigia, & aduerſus huiuſmodi correctores, ſeù Codicum deuaſtatores confert Lipſij ſententia: *antiquorum quædam verba, & penè obſoleta in vetuſtioribus inuenire eſt ab vſu ſanè noſtro, & ſermone remota, ſed & in Veterum tamen ſcriptis antiquitatis reuerentia diligenter retinenda, & religioſè conſeruanda*.

Var.Lect.lib.1 cap. 14.

Hìc nequaquam ſilentio valeo præterire Annij impoſtoris commenta, qui vt Vmbrorum, Camertum, Thuſcorum, Italicorumque exordia reperiſſe auguſtiora, notiſque explicaſſe videretur, ſuique Viterbi titulos ſuperattolleret fragmentum Originum Catonis conſarcinauit, quod nedum à ſtylo Catonis diſsidet, ſed veterum monumentis omninò aduerſatur, & hiſtoricorum leuiſsimum, mendacemque incuſant paſsim ſcriptores Voſsius, Genebardus, Auguſtinus, Melchior Canus, Poſſeuinus.

Voſ.de ſcript. Latin.j Chron.lib. 1.

Idem Modernus in notis quas edidit ad meum Librum Faſtorum hoc anno typis edendum, pariter nominis argumento ductus ad probandam Liciniani antiquitatem cenſet Caium Licinium à Liciniano oriundum, & allegat inſcriptiones, quas ait excepiſſe ex veterum ſcriptorum Senenſium monumentis ſibi bene viſis in Bibliotheca Martiniana Senarum, in qua illius Ciuitatis Litteratorum fœcundiſsimæ Scriptores Dathus,

Grad. Final. ſigno ✠

thus, Biſdominus, Tomaſius, Bonſignorius, Patritius, Landuccius, Monumenta antiquitatis tum Senæ antiquiſsimæ Coloniæ, quam Comitatus, circumque Locorum congeſſerunt.

C. LICINIVS C. F. EVPHIMS.
LICINIANENsis DOM. ATRIENSIS.
PRÆPOSITVS SVA PECVNIA.
AR. ET LOC. SAC. FECIT GENI. S.

Baſis Genio Numini dicata eſt.
Pariter profert aliam inſcriptionem in Villa Licinia ni.

DIANAE LICINIANNÆ SERVATRICI.
SACRVM L. AICTIVS L. F. LICINNIANVS.
TABVLARIVS POMPT.
DD. NN. GRATIAN. AVG.

Erant ſiquidem cognomina Deorum, vel Dearum quæ Præſides Locorum erant, vt Diana Epheſina, Iuno Lanuiana.

Nomina, vel cognomenta adiecta, vel detracta ſincopa plerumque immutata nobis caſtiganda reliquit antiquitas, ſic de Valerio Liciniano Licinio Imp. Aug. ex Græco Codice Laurentiano *Licinnium* legi ait Eminentiſs. Noriſius, ſed in nummis Grecis Licinium appellari afferit, & apud Euſebium, ac reliquos. Equè non eſt ſatis tutum apud Scriptores nùm *Sergius*, nomen Sulpitiorum deſciuerit veluti in nomen familiæ, quæ exinde Seruia corrupta voce denominata ſit, & gens Mœcenatis [vt credunt Recentiores) Licina prius, exindè Cilina, & tractu temporis Cilnia dicta reperitur, & in deſcriptione o riginis Mœcenatis in primo Libro Faſtorum hoc idem ideo cecini, ne viderer huic opinioni Eruditorum parùm detuliſſe.

Nor. de Num. Licin.] differ. pag. 37. 38. Euſeb. lib. X.

Caius Cilinus veteri de ſtirpe Licinus.
Inuerſis eade m nomina ſcripta notis.
Sincopa ſi deſit mutilato nomina Cilnus.
Et decus, & cauſas tempora longa tegunt.

Et eruditiſsimus Marc. Ant. Guiques editis Libris vulgatiſsimus ſæpè in M. S., & hic in Epigrammate ante hanc diſſertationem cuſo, in Etruria, Seniſque vbi publicè docuit verſatiſsimus poſt quam meminit de Luciniano Colonia Sillana, agens de Caio Męcenate inſcribit.

Licinio quoque Mæcenas iam ſanguine clarus;
Hic habet vt patrios noſcere poſſit Auos.

Modernus ibidem cum Recentioribus credens Tyrrhenum cum Lydis, ac Lycijs finitimis in Etruria irrupiſſe elegantiſsimè profitetur.

Lucia Sillanis deducta Colonia priſcis.
Vt Lapis antiquus, Famaque priſca canit.
Tyrrhenus Lydis, Lycijs ſimul ingruit armis.
Nomen Tyrrheni, & Caſtra Licina gerunt.
Hocque Licinorum Mæcenas ſanguine clarus.
Ortus vbi diues Luciniane tumes.
Corrupta, aut variata nouis cognomina faſtis.
Etruſcis Licinus, Cilinus Vrbe fuit.

Et cum his ſubſcribit Dathus apud Calderinum ex Typographia Aluiſa, ac ex Albritiana, Accademia Mineruæ Venetijs hoc eodem Anno.

V. Mæcen. V. Velinus Galleria Mineruæ To.4. pag. 109.

Tabularij, vel Præpoſiti rationum dicti, qui rationes de redditibus Principum ſcribebant, de his Vulp. in l. vlt. in fin. D. ſi menſor falſus, & l. 1. Cod. de Vſur. *Procurator Hæredit.* de his fortaſſe intelligenda eſt. Eruditiſsimus Philippus à Turre affert inſcriptionem.

De inſcrip. Aquil.

FLAVIO AVG. LIB. CRYSOGONO ADIVTORI. TABVLARIORVM RATIONVM HEREDITATIVM CÆSARIS.

Capitolinus in Maximinis vocat *Procuratores, & Rationales*, horum alij in Vrbe, alij in Prouincijs conſtituti, vt apud Gruterum.

pag. 411. I. 575. 5. 754. 4. Ligor. V. Licinij Lit. L.

Præfatas inſcriptiones C. Licinij, ac L. Liciniani pariter profert Pyrrhus Ligorius, vt pro earum veritate omnis prudens faueat præſumptio, & admodum veri-

veritati conſonum viſum huius Moderni iudicium hos in Ligorianis inſcriptionibus memoratos Licinianenſes eſſe, *quod nullibi patere poſſit ad ea tempora alibi quam ad Clanas floruiſſe Oppidum huius nominis*, vt latius in meo opere Senogalliæ cuſo; Verum Lilij iudicium dubium fit ne dùm ex præmiſſis, ſed quia Camerinorum nomina rectiùs alijs Vmbriæ Locis congruere poſſe vidimus; nō tamèn ineptè præſumpſiſſet Lilius, ſi exciſo Camero profugos in illis montanis vndique inacceſſis inſidiſſe opinatus eſſet, conditoque Caſtro huic priſchæ ſedis nomen inditum extitiſſe. Dinus antiq. Etrur. & de Sit. Clan.

Quę ſi Litteratis Camerinenſibus ariſerint non adeo in poſterum gloriabuntur Ciuitatem fuiſſe antiquiſſimam, Imperij apicem, & in qua fœdus cum Romanis ictum ſit, in quò omnis diſſertationis hęſitatio verſatur; Has autem opiniones nolui ipſe primus ſaltem tutò obfirmare veritus huius critici ſæculi ſeueritatem, & Recentiorum diſſidia affirmantium (vt diximus) talem appellationem à curuitate, & exiguitate ſitus omninò deriuaſſe, & quidèm recentiùs Latina elocutione; quod idem profeſſi ſunt antiqui Camerinenſes tribus Cameris incuruis patrio ſtemmate inciſis; mos enim vetuſtiſſimus fuit rerum, ac familiarum denominationes ſic denotare; hinc Sena Etruſca priusquam Adriaca non aduc victis Picenis, Thuſcis (vt prodit Liuius) egregiè debellatis Colonia ſub Curio ducta, exinde Senenſes vt ſibi dignitatis materiam à Romanis effluxiſſe pateret Lupam expreſſerunt; In Nummis pariter Philippi habemus inciſam Lupam cum duobus paruulis, ad denotandam rerum affluentiam, lactem exugentibus; ſiue (vt opinantur plerique ad ſignificandum Lupam lacte Romulum enutriuiſſe, & Florentini florem, nempè Lilium eadem fortè de cauſa in Nummis oſtentarunt, & Feſto auctore Picum Auem Picus, Picenique; & ſatis ex his quæ fundat ILL. Philippus à Turre conſtare poteſt fuiſſe antiquorum ritum denominationes rerum, ac cognomenta ſimilibus ſignis indicare, producens Plebeæ gentis Aquiliæ ſtemmata, in quibus *flos* inciſus apparet, & ex Nummis Aquilios *Gallos*, *& Floros* dictos

Epit. Liuiana lib. 11.

Thomaſius Maleuol. hiſt. Sen. lib. 1. 2.

De verb. ſig. pag.

Philip. à Tur. in ſcript. Aqu. cap. 2. pag. 19.

Vrſinus de Fam. Rom. pag. 229.: De var. antiq. Num. pa. 553.

dictos eruit Vrſinus, & in Pomponij Muſæ denarijs ad nomen deſignandum ſimulacra omnium Muſarum exculta ſunt, profertque Vrſinus ex nummo, quem commendat Iacobus Perizonius: & L. Lucretius cognomen Trionis gerens ſeptem ſtellas expreſsit duobus nummis, & Q. Voconius Vitulus, incidit Vitulum quòd cognomentùm indicaret; & Aretini ad indicendam armigenæ gentis ſtrenuitatem Equum à pluribus ſæculis in inſignibus habent, vt ex alijs apud Vrſinum relatis planum ſit ritum horum ſignorum antiquiſsimum eſſe, quidquid aliqui minus rectè meo iudicio contrarium decernant.

Ex quibus liqueret non æquè Camerinenſes gloriari ſe fuiſſe Camertes antiquos, vbi fœdus ictum eſt; eodem iure Fulginates recentiores à profugis ex agro Tudertino ſæuientibus Barbaris dicti, ac nobilitati decus, tituloſque, ac Ciceronis locum de Præfectura Fulginate in annalibus vſurpant, vt Maceratenſes Recinenſium (Macerie euerſæ Ciuitatis nouitèr appellati] nec procul diſſiti Recanatenſes; nec inane eſt diſsidium numquid æquo iure Cluſium ad Clanas, Camertium nomen, ac vetuſtatem ſurripiat, quòd Aretini Scriptores ſunt in ſententia *Cluſium quod olim Camers* Liuio auctore appellabant eſſe Oppidum peruetuſtum in Montanis Cluſentinorum, in lata nimirum regione (quam corruptè Caſentinum vocant) vbi Cluſij veſtigia indicant, manentque nomina, indè Porſena vt propius Romanis ineſſet incurſionibus paratus in ora Clanarum Cluſinos nouos tranſtulerit, vſque Salpinates, ac Vulſinenſes cùm imperio decurrens, vt Locorũ, arciumque nominibus innotuit. Cluuerius opinatus eſt *Cluſinos nouos* à Plinio lib. 3. memoratos eſſe Cluſentinenſes, qui nam gentem per inacceſſos montes tranſtulerit ignorans; cum non niſi poſt Sillanas proſcriptiones, Octauijque incurſus hæc veterum, nouorumque differentia Scriptoribus innotuerit, vt potius noui Incolæ antiquis Cluſij excisis cenſendi, & a Plinio memorati. Idemque *Plinius Aretini veteres, Aretini Fidentiores, Aretini Iulienſes*, ad differentiam Proſcriptorum à Silla, & cum Aretini auctores fuerint Italicæ defe-

Cluuer. Ital. ant. in Etrur.

ctionis

ctionis noui qui confluxerunt Ciues *Fidentiores*, quod Octauij partes proſecuti ſunt denominantur. Vrbs vero Colonia Iulia (vt nouiter Sena Etruſca deducta eſt) cum prius Colonia Lege III Virali cenſita eſſet, vt ait Patercolus; inde inſignia cognomenta patet deſluxiſſe; de his autem in eodem opere de Situ Clanarum ſatis egimus. Plin. Cluuer.

Verum ijdem Aduerſarij numquam acquieſcent auctoritatibus ſuperius adductis, proferentes Blondum, Aldum, Sigonium, Ligorium, Cluuerium, Vghellium, Papebrochium, ac reliquos recentiſſimos; hi vero moderni inhęrent Blondo, qui primus ex probi nominis hiſtoricis nullam de Camerinis exciſis memoriam recolens obiter ſcribens maluit Camerinenſes Camertes appellare, habens in teſtimonium huius rei antiquiſſimæ Liuij locum de Camertum fœdere, & iam ſatis vidimus ex prænotatis, quæ de Camertibus protulit Liuius Camerinenſibus tàm longè ſitis, inopique Loco natis conuenire non potuiſſe, & corruente fundamento ſententiam pariter corruere neceſsè eſt, vel procederet vbi de Camertini Oppidi in vberiori Vmbriæ loco ſiti non apparerent veſtigia. Verum iam firmauimus propè ſtratam Fulginatenſem oram floruiſſe Camerium Oppidum XXIV. millia paſſuum longè à Camarino (Piceni finibus ſito,]& Oppidum à Sillanis euerſum fuiſse, & de hoc Camarino primum meminiſse Strabonem, & nulla penitus in loco ineſſe antiquitatis veſtigia præter fragmentum inſcriptionis Auguſto inciſæ, & Cluuerius vocat Coloniam, quod Frontinus [qui ſub Adriano vixit) Camerino *Limites deſignet*, vt æquè alijs Ciuitatibus propè ſitis dignitate omnino paribus, vt in ſequentibus aperiam; Et quidam ex præcitatis Auctoribus nituntur in Seueriana inſcriptione, vt Aldus, Vghellius, Papebrochius, quam ſpuriam cap. VI. oſtendimus, vt profectò nullum quod validum ſit fundamentum in medium afferatur, vt credamus Camarinum fuiſse antiquiſſimam Camertini Imperij ſedem, & huic, quæ de Camertibus, & Camerinis aſſeruntur legittimè conuenire poſse.

De Sulpitijs pariter Tacitus meminit, vt de familia

Ann.lib.XI. lia Corunciana eſt eiuſdem Taciti locus *Iulios ex Alba, Coruncianos ex Camerio, Porcios ex Thuſculo in Senatum accitos*. Hunc, & alium Dionyſij teſtum pro Camerio Vmbriæ (quod tamèn ineptè quidem cum Camarino Geogr.lib.4. confundit) accipit Merula, quidam in notis ad Tacitum pro Camerio Latij, minus quidem probabiliter meo iudicio originem ſæculorum fluxu tàm procul diſſitam perſcrutantes, quandoquidem Veteres Cameriam vocent in ipſo Imperij exordio à Romulo, ac Virginio Conſule dirutam Ciuibus exilio ſublatis, quando Camertes Vmbros fuiſſe Ciues Romanos pronunciatos, omnique honore dignatos in Senatu ex Plutarcho, ac Tullio innuimus.

Scriptores Camerinenſes Suprinum D. Venantij Patrem aiunt ex Sulpitijs à Camerino oriundum ad acta S. Venantij conuolantes, quæ veritati conſona, & perantiqua oſtendimus in Vindicationibus Criticis aduerſus Papebrochium, & nihil profectò omiſimus pro fundandis his, quæ Camerinenſium legitimos titulos quomodocumque fundare potuerunt, quamuis potius quàm gratiam odium ſubiuimus, quod quidam Loci ſub Traiano Venantianam paſſionem attrahentes proprio abundantes in ſenſu me Decianæ ſententiæ cum grauioribus Auctoribus ſubſcribentem odio malo perſecuti ſunt, quorum audaciam in alijs lucubrationibus (ſi res ita exigat) exprobandam cenſui detectis nominibus, parcens næmini, vt veritati ſubſcribam; cum alijs quidèm optimis nobilibus Camerinenſibus dolendum mihi maximè eſt Chroniſtas pro augendis Camerinenſium faſtis ad fabulas plurimùm conuerſos in ſilentio actorum, Veterumque, ex hoc D. Venantium (nùm Romanus ſit nùm Camerinenſis) in dubium reuocare, & poſt alios Paſchutius in hiſtoria Venantiana inquit *Suprinum chriſtiano nomini addictum* Lib.1.pag.3. Lil.lib.2. [*vt creditur*] *ex Sulpitijs Senatorem Romanum Camerino oriundum, ſub Maximino è Pannonia Romam venire approperante excita ad verſus Chriſtianos perſecutione, profugum in Patria Camerini ſe recepiſſe, & ſecundo Maximini Imperij anno ibidem natum fuiſſe Venantium, hunc adùc impuberem propè flumen Piſcariam in Aprutio pœnitentia clarum cum B. Porphirio effloruiſſe*,

ruiſſe; *deinde Camerini coronatum*. Hic [vt aiunt infrà referendi) ſupponitur ſi tempora numeres cum Scriptoribus, D. Venantium Romæ genitum ex Patre Romano, ac Senatore, quem non animo permanendi, ſed profugum, & coactum, cum Maximinus aduerſus Romanos noua moliretur Camerinum perrexiſſe; Venantium verò anno ætatis XV. Martyrio ſublatum, in alijs regionibus vixiſſe, vt tanquam caſu quodam Camerini exortum Romanum credant, liberèque vocent Recentiores; ex his Reu: Monticellus in indice meę criticæ reſponſionis diſſertationi Eminentiſſimi, ac Sapientiſs. D. Cardinalis Vrſini de translatione Corporis S. Bartholomæi, & in epigrammate antè meam replicationem Criticam aduerſus Papebrochium canere non dubitauit.

Hiſtorias veri ſtudio deſcribis, & vrnam,
Qua modò Venantus, Natanaelque cubant
Ille eſt Romanus Camerini culmine paſſus,
Hic ſit Romanus membraque Roma fouet.

Et Modernus Falconenſis in epigrammate antè dictam reſponſionem ad Papebrochium, & in indice hoc idem ſtatuit diſertiſſimè.

Videtur erui ex Teſtimonio actorum (vt fundauimus indicto Apologetico) Venantium fuiſſe nobilem Romanum, vt habent acta (*de nobili genere natus ſum*] cui Antiocus Rex *timeo te Venanti, quia nobili genere es ortus*, neque enim timuiſſet Rex ille, Imperator in ijſdem actis aſſertus Impuberem Camerinenſem. ſed ideo timebat, quia Prætores in Ciues Romanos non habebant gladij poteſtatem, qua vſus temerè dicitur Antiocus, cum alijs decem Nobilibus Romanis S. Pugilem occidi mandans, ob id à Prætorio munere eiectus, & ad necem inſecutus, & eſt ſingularis Tullij locus *Facinus vinciri Ciuem, ſcelus verberari, propè parricidium necari: de capite, opibus, ac libertate Ciuium non poterat ſtatui niſi in Comitijs centuriatis*.

Acta S. Venantij.

Velle. lib. 2. Cic. in Verr. Orat. 5.

Specioſum inſuper eſt commentum Suprinum fuiſſe ex Sulpitijs, & Sulpitios fuiſſe ex Camerinenſibus,

& poſt ſeptem ſæcula à Conſulatu Sergij ad tempora Suprini hunc cogitaſſe Camarinum tanquam in patriam migrare; Sulpitios Romanos ait Dion: *Sulpitium, ac Filium vnum ex primarijs Ciuitatis*; peto enim ad tempora Suprini nùm, & qui viuerent Romæ ex Sulpitijs? qui nàm auctores proferuntur rerum adeo illuſtrium? hæc tamen Paſcutius, & antè ipſum Lilius non ex actis Venantianis ſincero ſtylo, ſtudioque veritatis congeſtis accepiſſe, potuit aſſerere, ſed ex ſibi viſis coniecturis, Locique Chroniſtis allucinatus huic ſententiæ veluti ex quadam recenti, nec benè digeſta traditione ſubſcripſit.

In Neron.

De Rege Antioco plurima diſſeruimus in aſſerto Apologetico aduerſus Papebrochium arguentem tùm *ſe Camerinenſes ſub proprijs Regibus vixiſſe gloriati ſunt*; quandoquidem ipſa Santi Venantij acta hunc Regem Camerinenſium fuiſſe penitus excludant, vt diximus in dicta reſponſione pag. 36., & alijs locis, & obiecto ſatisfacit Cl. Otho Lipſienſis in actis Eruditorum Paſcutianam hiſtoriam exornans. *Regium Antiochi nomen non quod abſolutum gereret Imperium, ſed ſæuum tantum, ac violentum eius regimen denotare: nomen Antiochi haud inuſitatum Romanis fuiſſe, poſtquam Imperatores multos Græcorum Ciuitate Romana donauerunt, cognomen quoque Antiochi à Romanis ceptum eſt deſumi, vt pluribus Gruterus adducens inter alias notiſſimam inſcriptionem.*

Otho Menkenius Anno 1693.

C. IVLIVS C. F. FAB.
ANTIOCVS PHILOPAPPVS.
COS. FRATER ARVALIS
ALLECTVS INTER PRÆTORIOS
AB IMP. CÆS. NERVA
TRAIANO OPT. AVG.
GERM. DAC.

Familiæ Fabiæ, & Tribui Fabiæ, nec non Prætorijs, & Conſularibus hic fuerat aſcriptus; ſub Decio vixiſſe mirandum non eſt quemdam, cui cognomen Antiochi fuit ignorato gentilitio. Romaniſque vſus inualuit captiuos, Barbaroſque præficere imperijs, vt de Agrippa ait Dion. *is Pretorijs honoribus*

Digitized by Google

honoribus auctus eſt. Seniori Agrippæ Claudius honores, Fratrique Herodi Prætoriam dignitatem, & Principatum quendam conceſſit; in Senatuque ingredi, & gratias Græcè agi mandauit; Agrippam à C. Auguſto Regem ordinatum, & in Iudeam miſſum; quòd & C. Mœcenas Auguſto edixit. *In locum indigniſſimorum, reiectorumque nobiliſſimos, optimos ſufficies non ex Italia tantùm, ſed à fœderatis, & ſubditis deſumptos.* Opitulatur Lazius: *inceperunt Cæſares ſuos Proconſules de Equitum genere vel externos, Græcos, Barbaroſque præficere.* Suetonius: *Veſpaſianum ampliſſimos Ordines ſuppleuiſſe honeſtiſſimo quoque [ſubmotis indigniſſimis) Italicorum, & Prouincialium adlecto;* & Seianus priùs quam legibus permitteretur in Senatu iura dixit, Plautianus primus ex Egiptijs adſcriptus in Ordinem Senatorium factus eſt Conſul nullo antè geſto Magiſtratu, & quidam, quòd eſſet Macedo ab Antonino (qui ſibi res Alexandri imitandas propoſuerat] ſtatim Senator, & in Pretorio Ordine cooptatus eſt. Antoninus Eutychium, Proculum Afrum vſque ad Proconſulatum prouexit, quem quidèm Conſulem fecit, vt in notis reperit Caſaubonus, & Dion incuſat Caracallam, quòd *Rufum Hiſpanum Eunuchum Virum veneficum ſuprà ipſum Senatum præpoſuerit.* Antiochum Vrbis Præfectum S Sophiam martyrio multaſſe reperio ſub Adriano, alioſque huius nominis anteferre Papebrochium diximus in vindicijs Breuiaij Romani aduerſus eundem Papebroch. Regiaſque pariter has denominationes inſertas paſſim reperiri in actis Martyrum, & Prætores Reges appellatos cum Oroſio, ac Metaphraſte, & adduximus ipſius Papebrochi teſtimonium in actis S. Eudoxiæ; ſiquidem hæc erant honorifica vocabula, & quandoque Prætores Imperatores dicebantur etiam ſub Cœſaribus, vel ob res præclarè geſtas, vel acclamatione, vel Cœſarum, aut Senatus permiſſione, & Tacitus: *erant plures,* inquit, *ſimul Imperatores, nec ſupra ceterorum æqualitatem, conceſſit quibuſdam Auguſtus id vocabulum, vt & Tiberius Bleſo,* & Spartianus de Adriano: *Præturam in Etruria Imperator egit, per Latina Oppida Dictator, Arcon Athenis, Quinquennalis in Adria* erant quippè nomina veterum Magiſtratuũ, vel militaris imperij ornamenta, vt ex Gru-

Dion. lib. 52. 56. 60.

Vita Veſp.
Vita Titi.

De Rep. Rom lib. 2.

In Veſpaſ.

Zeph. in Seu

Capit. in Anton. Philoſop.

In Caracal.

Meth: in actis S. Sophiæ Pag. 15.

I. Martij n. 14.

De Conſol. Philoſ. terianis monumentis eruitur, quæ deindè conſtituto imperio in vocabulum deſierant, hinc Boetius inquit: *Pratura magna poteſtas, nunc inane nomen*.

Quidquid additùr in exiguo libro laudationum Nurſiæ Egidio Mocauino aſcripto de Rege Tarone in Rocha Florida, & Argentea ibidem reſidente, qui Regi Camerini Natam deſponſauerit Preciarum Caſtro nomine dotis dato, nullam habet probabilitatem, quòd hoc Caſtrum recentius dictum ſit à precibus Pontifici porrectis, vt Incolæ profitentur, & de nomine huius Camerinenſium Regis nullibi pateat, nec quando hæc geſta ſint, vel geri potuerint.

Cap. VIII.

Cluuerius, ac Camerinenſium Chroniſtæ reiecti. Strabonis locus examinatur, & illuſtratur. Strabo de Oppido Camerte caſtigatus.

CLuuerius, ac Camerinenſium Chroniſtæ, vt quæ dicta ſunt de Camertibus Camerino congruere videantur, proferunt ad deducendam antiquitatem Lib. 5. Strabonis locum: *Ab Rauenna Vmbri inchoantes propiora deinceps tenent Sarſinam, Ariminum; Senam, Camarinum, ibi & Eſis fluuius*.

Sarſina Ciuitas Principatu Illuſtris fæudum generoſiſſimę Pamphiliorum familiæ, quę Eruditorum Męcenatem Emin. Benedictum Pamphilium oſtentat Cardinalium Maximum Litteratorum huius ſeculi facilè Principem, arduo Bononien. Legationis munere honorificentiſſimè functo, prudētia, integritate famigeratum; Deindè Strabo deſcribit Ariminum, Senam, Camarinū, Æſimque amnem, à quo vltra ſeptem millia paſſuum diſtat Camerina Ciuitas, fluitque in finibus Piceni iuxtà veterem Polibij deſcriptionem.

Proſequitur Strabo: *ab altero latere Flaminia vie ab Ocricolis*,

Ocriculis Ariminum euntibus Interamna, Spoletium, Eſium, & in ipſis Montium Picenorum confinibus ad Montana Camerte; altera ex parte Ameria, Tuder, Hiſpellum, Iturum, propè hoc montium exceſſus eſt.

Ameria, Tuder prænobiles Ciuitates ſunt, Hiſpellum elato colle ſitum, anguſto agro continetur, ſique hìc Camerte pro Camerino intelligitur, Strabo poſt Vrbem Spoletij illud indicaſſet euntibus Ariminum, non Æſium primò, ſiquidem hoc longè eſt à Spoletio millia paſſuum circiter LXXX. Camerinum XXX. per Montana, V. & XXX. ſi per latiorem Fulginei viam contendas.

Hunc igitur Strabonis textum legendum proponerem: *Spoletium, Eſium in ipſis Montium Picenorum confinibus; Montana Cameria altera ex parte, Ameria, Tuder.* Conſonat Plinius laudans poma *Amerina, & Cameria* ſub eodem læto ſidere vegetantia, Silius finitima ea circum Loca flagrante bello Punico deſcribens, quamuis quandoque poetæ licentia pro diſponenda metri, carminumque conſonantia Locorum tractus videatur excedere.

Amerinus, & Armis.
Vel raſtris laudande Camers,

Æſium in Montibus Picentium finibus, ſiuè ad radices montium ſitum eſt, & loca circùm Æſina in iugis elatiſſimis condita, vt Maſſaurum, Podium, Mons Carus æris hilaritate iucundiſſima; Idemque Strabo viam Flaminiam deſcribere aſſumit: *ab Ocriculis Ariminum euntibus.*

A Spoletio ad recentem Fulginei Ciuitatem millia paſſuum XIIII. deinde ad Seraualle XV. ad Camerinum per Montana VII. indè Fabrianum XIIII. Æſium XXV. viaque oblongior ſi per Flaminiam rectà contendas, ſi igitur Strabo deſcribens Camerte, Camarinum indicaret poſt Æſij deſignationem, tractus, ſituſque pluribus milliaribus excederent.

Hæc autem Camerina Ciuitas ante Strabonis tempora obſcuriſſima fuit, primi Strabo, & Ptolomeus habent *Camarinum*. Igitur idem Strabo eo loco

men-

mendoſus eſt, quòd Camarinum differat nomine, ſituque à Camerte, quod ex alio latere prius deſcripſerat.

Et confert priſcos Auctores talia loca deſcribentes hoc Oppidum Camarinum nunquam Camerte denominaſſe; Et repugnare viſum Ciuitatem eadem pagina modò Camarinum dici, modò Camerte, & præcipua Geagraphorum cura eſt id cauere, ne loca confundantur nomine, & ſitus diuerſitate ibi: *ex alio latere via Flaminia*.

Lex Geog. Verb. Camer. Petrus Marſias in Silium lib. 4.

Inſuper inquit Ferrarius *Camertes Populi ad Montana, non Vrbis nomen*, & in notis ad Silium his exciſis: *Camertes erant populi Vmbri habitantes in Montibus*, quorum Oppidum Camerium dicebatur.

Sique Aduerſarij obijcient Æſium non eſſe in his Mõtibus, ſed ad radices, fineſque Montium. Reſpondere poſſum Strabonem in eo textu loqui de confinibus Piceni: *in ipſis Montium Picenorum cònfinibus*, à quibus diximus ſex, & vltra paſſuum millia diſtare hoc Camarinum, Æſium verò ineſt ad radices Montium in antiquis Senonum, Vmbriæ, Picenique finibus, vt Polybius, ac Liuius ſunt Auctores, & radices ſunt montium partes, & Ptolomeus: *Nurſia antiqua Ciuitas inter montes in Iugo Appennini*, Suidas, Papias, *Nurſia Ciuitas in Montibus* ſitus perantiquæ Nurſinæ Ciuitatis in planiciem protrahitur, quamuis propè immineant montes elatiſſimi, teſte eodem Strabone *ad Montana extat Aretium*, quod iacet pariter ad Montium radices; traduntque Incolæ antiquitus Æſium elatiori ſitu conditum, & vſque ad ima propè flumen decurriſſe, Ciuitatibus inuidia temporis, vel Barbarorum incurſione exciſis, vel imminutis; ſique Strabonem de eodem Oppido modo Camarinum, modo Camerte dicto loquutum fuiſſe Camerinenſibus concedamus, non tamen euincitur ex eo textu hoc ante Sillæ tempora aſſeri conditum, & antiquos illos Camertes cum quibus ictum fuit fœdus Romanorum Camerini ſedem habuiſſe, cum inter Fulgineum, & Spoletium ad Montana inſint nomina, & veſtigia perantiqua Camertinæ Ciuitatis in ſuperioribus deſcripta, à Catone, & Appiano indicata.

In Vocab.

Cap. IX.

Cap. I X.

Lilius de latitudine Comitatus Camerinenſis reijcitur. Frontini textus explicatus, & illuſtratus. Plinius agens de Pollentinis à Cluuerio notatus defenditur. Cluuerius in deſignando Treię ſitum repræhenſus. N. N. Camerinenſis reprobatus.

SVperius dictis de' Montano, ac perangusto Camerini Comitatu obijciunt Aduerſarij (vt ſe Camertes illos ditiſſimos oſtendant Liuianis elogijs auctos) Camerinenſium præpotentum fines per ſtratos, vbereſque campos vſque ad Adriacum, & Gallorum Senonum limitem latiùs protrhactos, in latitudinem verò per agrum Viſſanum vſque ad Montana Vetoris Sibillædicta, vt præſumit Lilius, quæ Nurſa vocat Virgilius agens de Vſente Duce Turni, & nomina Locorum perantiqua ſunt argumento, Viſſanoſque (quorum oppidum ſatis antiquum appellat Blondus, inſcriptumque legi in Aula Comitiorum) ſub Camerinenſium Imperio fuiſſe ante tempora Varanorum improbabiliter aſſeritur: Allegat inſcriptionem in Aula. in qua VICANI memorantur; quo autem loco, & nùm Camerini, & quando eadem lata ſit inſcriptio, nec Lilio, nec alijs vſquam Auctoribus innotuit, nec Vicani Incolæ Viſſi cenſendi ſunt, & ex monumentis à Ioſepho Malateſta ex Via Flaminia recentiùs congeſtis clarè patet Vicanos eſſe accolas degentes in Vicis, vt Paganos in Pagis, profertque conſimiles inſcriptiones, & difficultatem exſoluit luculentiſſimè.

Hiſt. Cam. parte 1.

Lucerna Lapidar. pag. 17. 30.

Proferunt Frontini locum: *Camerinum iter Populo non debetur, limitibus maritimis, & Gallicis continetur.*

Sed idem Frontinus quæſtionem definit, dicens: *ab Auguſto, & Succeſſoribus, limites Oppidorum ſæpè immutatos, & in alium ſtatum ius agrorum traductum.* Igitur latior

hic

hic Comitatus non fuit de iuribus Camerinenſium ad Sillana tempora, tunc enim Camerinum ignotum vidimus apud Scriptores, ſique tunc Camerinenſium fuiſſet (quod non dicunt præcitati Auctores) pateret vtique eos non fuiſſe Vmbros Camertes, quorum Dominatus non Adriaco ſinu finiebatur per latiſſimum agrum Picenorum, ſed in Montibus Vmbriæ, inde Marſias: *Camertes erant Populi Vmbriæ habitantes in Montibus*, & Liuius *ad Camertes Vmbros*; inter Picenum, & Vmbriam Montes ipſi, fiuuius, Gallorumque ager fines erant, donec per Auguſtos confuſa ſunt Locorum dominia, vt idem Frontinus teſtatur.

In Silium L. C.

Quæ ſi Aduerſarij æquo animo non admittant limites Gallicos, inuenire non valeo, neque enim ad loca Gallica vltrà Æſim flumẽ Camerini limites potuiſſent peruenire ex alio latere, niſi ſubmotis finibus Sentinatum nunc Fabrianenſium, vel Matelicatum, Picenorumque, de his ex eodem Frontini fonte: *Sentinum oppidum ager eius limitibus maritimis, & Montanis lege III. Virali eſt aſſignatus: Septempeda Oppidum iter Populo non debetur: Matelica oppidum, iter Populo debetur pedum LXXX.*, confuſis per Auguſtos Oppidorum limitibus, ac nominibus, in quorum tamèn, ac Camerinenſium finibus quatuor millia paſſuum propè Camerinum ineſt Caſtrum Gallicum, & nomen quandòque non eſt inane in antiquis argumentum.

De Colonijs lib. 3. Hiſtor. Æſina. Ferrar. Verb. Æſium

Nec admodùm procùl ſita eſt Æſina Ciuitas his nobilior, ac opulentior, & antiqua Colonia Romanorum, vt ex Lapide Auximano euincunt Panuinus, Gritius, & erudit. Amicus meus P. Thomas Baldaſſinus.

De Coloniis lib. 3.

Ex alia parte in Piceno à Barbaris diruta, teſte Procopio floruit Saluia de qua Balbus: *Ager verbis Saluienſis limitibus maritimis, & montanis lege III. Virali*, & Plinius *cum Vrbe Saluia Pollentini*. Vrbiſaliam Incolæ appellant; Veſtigia Pollentiæ habet Mons Milonus, lateque, & vetuſtæ ibi patent viæ ad flumen Potentiam, & Plinius: *cum Vrbe Saluia Pollentini*, Vrbium nomina, & propinquitatem ſignificans, quem malè increpat Cluuerius: *Mirum quod reliqua certo Alphabeti ordine Plinius expoſuerit poſt V, ſubijcit P. in Pollentinis*, *ſed*

ſed negligentiæ hoc tribuendum Plinij, quandò fuiſſe in Piceno Pollentiam, ex Frontino conſtat: ſitus huius Pollentiæ nullus m onſtrari poteſt.

Haud procul Vrbs Treia, habet itinerarium.

Septempeda V I.
Treia VIII.

E' Septempeda ad Montem veterem vulgò Montechium ferè nouem ſunt milliaria, ſub eodem Caſtro propè Eccleſiam calcantur ſubuerſi Oppidi veſtigia, & tamèn Cluuerius profectò negligentiæ nota inurendus proſequitur: *Situm Treiæ nullo pacto diſpicere poſſum, quandò nec Oppidi, nec nominis veſtigium aliquod intèr Septempedam, & Auximum apparet, & numeri millium apud Antoninum id interuallum excedunt.* Treiæ, ac Potentiæ Comitatus vſque ad Mare Adriacum probabiliter protrhaebatur, vt antiquum Camerinenſium agrum antè aſſignationem limitum ad Mare vſque perueniſſe non poſſit ab Aduerſarijs certò ſtatui, niſi aliorum Oppidorum antiquiſſimis finibus ſubmotis.

Cæterùm in illis circùm locis hæc Oppida peruetuſta extitiſſe antiquis monumentis patet, de Sentino eſt Liuij, ac Polybij locus, Septempedam memorant Plinius, Strabo, Ptolomeus, huius in Foro.

MAGNO PRINCIPI
FLAVIO VALERIO COSTANTINO
NOBILISSIMO CÆS.
ORDO SEPTEMPED.
D. N. M. E.
P V B.

Tolentinates memorat Plinius: Ad parietes Pretorij. Lib. 3.

E X S. C.
SCHOLA AVG. COLLEG. FABROR.

De Humana apud Melam, Numana Plinio. Treia locatur ab Antonino inter Septempedam, & Au-

K ximum,

Par.3.pag.854 ximum, & confert in propoſito inſcriptio, quam profert Merula in Geographia plura finitima Camerino, & antiqua loca complectens.

M. OPPIO. CAPITONI.
Q. TAMVDIO. Q. F. T. N.
T. PRON. VEL. ANINIO. SEVERO.
EQVO. PVBL. IVDICI. SELECT.
EX. V. DECVR. TIRIB. LEG. VIII.
AVG. PRAE. FABR. PATRONO.
COL. AVXIM., ET COL. ÆSIS
ET MVNIC. HVMANAT
ORDO. ET PLEBS. TREIENS.
PATRONO MVNICIPI.
CVRATORI. DATO AB.
IMP. ANTONINO AVG.
L. D. D. D.

Igitur ne horum dominatus tam protenſo (vt prætenditur] Camerinenſium comitatu exturbaretur, probabiliùs pro limitibus maritimis, & Gallicis intelligitur omnis ille tractus maritimus, qui latè excurrit vſque ad mare, Monteſque ipſos ad mare vergentes *Maritimos* appellat Plinius, quippè *Maritimus eſt* ſecundum Vallam *omne id, quod mare accolit, vel quod ad mare fit, vt ora maritima, gens maritima, bellum maritimum*, & explicant Auctores poſt Frontinum: *Limites, qui ad Montana Montani appellati ſunt: alij ob poſitionem, & naturam appellarunt limites Maritimos, & Montanos*. Fineſque, ac Montana Camerini viginti, & vltra paſſuum millia procul ad Mare ſpectantia attingunt latam illam oram maritimam Adriacam, & Gallicam, & ſecundum hanc locorum poſitionem Camerinenſium limites maritimi, & Gallici cognominati ſunt, quod confirmatur ex Frontino: *Colonia Aretina lege Auguſta limitibus Grachianis, qui recturas maritimas, & montanas ſpectabant*; Aretium procul eſt à mare, quod Ariminum alluit milliaribus L. ex quibus ſatis aperitur hæc Liliana commenta nihil penitùs conferre ad ſignificandam antiquam ſui Camerini opulentiam,

Lib.8.Cap.39. lib.15.cap.19.

Higinus de limit. Flaccus de condit Agror.

agri-

agrique latitudinem vigente Republica Romana; quod Romanis rerum Dominis diſiectis compluribus circum Oppidis, locorum iura, fineſque immutata ſunt.

Eodemque fundamento ſatisfactum puto obiecto N. Camerinenſis, quòd Præſules deputarentur in Prouincijs iam diuiſis, magnæque ditionis eſſet argumentum latiſſimus Epiſcopatus continens Natoliates, Fabrianum, & olim Septempedam vſque Gineſiates. Nec aduertit ille in gloriam ſui Camerini effūſiſſimus finitima propè oppida, teſte Frontino ſuum habuiſſe Comitatum, in quo nulla ineſſent iura Camerinenſium; Quinimò patet quandoque in locis ignobilibus miſſos Epiſcopos magnam adeptos fuiſſe Prouinciam, quòd Gentilium graſſante veſania validiores Ciuitates Præſulem neglexerint, vel diſiecerint, & Septempeda antiquos oſtentat Epiſcopos, & Diæceſis Nucerina vſque Serauallem quibuſdam tantum millibus paſſuum propè Camerinum decurrit.

Cap. X.

Bracciefchus fabuloſus, & adulator de bello Camerinenſium cum Longobardis conuincitur. Lilius de latitudine Marchiæ Camerinæ reprobatus. Liliana diplomata explicata, & notata. Marchionatus Camerini honorificum vocabulum.

MOdernus Florentinus in exigua Chronica Anno 1610. Typis vulgata inopi D. Dominici Camerini conuiuens Cœnobio exquirens comitiorum ſuffragia, adulatus eſt Camerinenſibus, vocans Vmbros Camertones, in quibus ait militarem veterum Patrum Camertium virtutem defluxam. Oh plumbeum pugionem vndè probas quæ certò aſtruis? quo priſco auctore exploras tam ſpecioſa, quæ deinde narras, Ca-

Digitized by Google

merinenſium facinora? adeo ne Thuſci nominis decus dehoneſtas aggregatione fabularum? Verum non inanis arridet coniectura opus cuiuſdam Camerinenſis Bracciefco tributum, quod Chronica non ſemel relata à Lilio nulla auctoris, non quidem adeò vulgaris memoria recolitur. Sed pro vberiori confutatione quædam eidem aſcripta expendenda ſunt

Narratur in eadem Chronica Regem Aiſtulphum viginti millibus armatorum in Piceno miſsis ad annũ 754 Crenardum præfeciſſe, hunc verò alijs peditum duodecim millibus aggregatis, primò Camerinenſibus [vt ibidem aſſeritur] numquam aliàs ſubactis indixiſſe bellum, vt totius Regni vires propemodùm conueniſſent ad vnum Oppidum oppugnaudum; quod Camerinenſes Solonem Epiſcopum bello parem in Capitaneum delegerint, & hunc à Cerretanis, Spoletiniſque ſuppetijs acceptis, miſſo exploratore Tondino, qui vulgaret, ſe abſque ope Pontificia congredi non auſurum, nocte tenebras circumſundente Longobardos, ſomno, vinoque ſepultos, delectis quinque millibus militum, cum telis, ac ſclopettis deuiciſſe, profligaſſe. Crenardum ad Annum 755. iterum in aciem prodijſſe aſſeritur, & Camerinum ope Spoletinorum commeatu, armiſque inſtructum improſperè obſediſſe, tribus interim vtrinque lectis, qui ſingulari certamine congrederentur, vulneratiſque Longobardis Camerinenſes ſuperſtites à pugna euaſiſſe, deindè vulgata Pipini in Aiſtuplum expeditione Crenardum abſceſſiſſe, & Solonem triumphaſſe.

His obſtat Camerinum ad Annum 592. in poteſtatem Ducum Longobardorum acceſſiſſe, bellumque in Camerino geſtum cum Romanis, Oppidumque expugnatum narrant Diaconus, Sigonius, nec hoſtium dimiſſo monumento elatiſſimus Ariulphus abceſſiſſet, nec à Longobardis latè dominantibus rebellaſſe demonſtrari poteſt veterum teſtimonio, nec Ducem Crenardum fuiſſe in humanis, & tam inſigne facinus omninò exigebat teſtem antiquum, viditque næmo antiqua monumenta ad oſtentationem memorata, ipſumque Solonem Camerini præfuiſſe hactenus non

Lib.4. cap. 19. Sig. ad an. 592. Campel. Hiſt. Spol. lib. 11. Paſcutius vita B. Baptiſt. Varan. pag. 18. Lilius lib. 4. Pag. 118.

inno-

innotuit, nec hunc virtute militari floruiſſe. Quin Spoletinis Aiſtulpho coniunctiſſimis Lupus Dux præerat, quem aduerſus ſuorum Longobardorum acies opem miſiſſe improbabile prorſus eſt, vt æque ad Annum 754 755. in Vmbria ingentem Barbarorum numerum Italiæ terribilium in vnius Oppidi oppugnatione tandiù immorari, quandoquidem ad Annum 754. Aiſtulpho ad maiora facinora intento, à Pipino in acie deuicto, Papiæque obſeſſo, Crenardus ad Regem eximendum ad Alpes cum copijs approperaſſet, probatque Anaſtaſius: *Aiſtulphum feciſſe generalem totius Longobardicæ gentis commotionem*, & Anno 755. ad Romam oppugnandam per Ducatum Spoletinum contendiſſe à Duce amicabiliter ſuſceptum, qui certè Spoletinos, Cerretanos, Camerinenſes, ac reliquos, qui aduerſus Crenardum manus contuiſsēt impetum feciſſet, teſte Blondo hunc immaniſſimum minatum Pontificem, Romamque ipſam deperditurum.

Campel lib. 14. lict B.P. Leonci'Il. de Epiſc. Spolet. in Felicem. Greg. Chron pag. 93. Sigon. lib. 3. Anaſtaſ. in Steph II.

Denique apertam redolet ineptitudinem exiguum Camerinenſium numerum magnam ſtrauiſſe aciem vigilum Longobardorum, quos minus veriſimilè viſum ſine Apparitoribus ſomno ſe reliquiſſe, illoſque illudere videretur Braceſcus, dicens cereis *tedis accenſis Solonem palam in hoſtes numero, & robore formidandos inceſſiſſe*, ſuperiùs innuens Exploratoribus deceptos clam ex inſidijs eos ſibi adoriendos ſtatuiſſe; Addit his illudens *Sclopettis* hoſtes à Camerinenſibus interemptos, tum verò feralis Scloporum vſus non innotuit, niſi rectiùs percipiendus is ſit de ſclopettis, quæ abſolent pueri ſibi ioco occurrentes ad crepitus ciendos ex cartarum inuolucris explodere.

Hiſque Lilio denique animaduerſis hic ſibi improbabilia annectere viſus eſt, quamuis addat riuum quo cladem Modernus ille accidiſſe aſſerit vocari Sanguinarium, quod gratis dicit, nomenque alijs de cauſis, frequentibuſque incurſibus Ghibellinorum potuit deriuare.

Falſitatem prædictorum vberiùs apcriunt, quæ notat Lilius de Marchia Camerini ſupponens Camerinum ſub Longobardorum ditione iam in Marchiona-

tum

tum deſciuiſſe, Principemque Longobardorum, Ducem ſimul Spoletinum, ac latiſſimæ oræ Camerinæ Marchionem renunciatum.

Præmittit Lilius à Carolo Italiam Ducibus,& Marchionibus diſtributam fuiſse, horum validiores præfuiſſe in Etruria, Lyguria, & Marchia, quæ Adriaco alluitur, nimirum per planiciem planè infinitam, irriguam, & opimam fructibus, animalibus, plantis opulentiſſimam; Hoſque viribus Marchiæ Camerinæ validiores ait ad Imperij Romani apicem euectos, ſuique Camerini ſtatum, dominatumque per bis centum paſſuum mill a protendi per tractum Marchiæ inferioris, & ſuperioris, & non exiguam Vmbriæ partem, & finitimæ Prouinciæ. Idem tamèn Lilius demonſtrare non valuit aliquem ex Marchionibus Carolo, Pipino, Balbo, ſiuè Succeſſoribus regnantibus Imperij Sedem ſemèl Camerini tranſtuliſſe, nec Camerinenſes mihi curioſè inſtanti valuerunt indicare veſtigium aulæ, qua potentiſsimus Princeps iura diceret, leges, edicta Camerini lata proferre; quandoquidem nomen Marchionis in Duce Spoletio reſidente cùm lata ditione ad dignitatem, & vocabulum potius referebatur, quod & hodiè obtinet in Regibus, Ducibuſque alicuius inferioris Ciuitatis Marchionatus, ſeù Baroniæ titulo inſignitis.

Vghell. de Epiſc. Camer. Habet Lilius diplomata Henrici, & Othonis IV. per Vghellium recitata: *Hæc omnia confirmamus, & ipſi Eccleſiæ omnia, vel antiquitùs, vel nouitèr tenuit, vel tenet, ſiuè pertinet in tota Marchia Camerini per diuerſos Comitatus, & terras, videlicet Auximanum, Anconitatum, Senogallienſem, & Fani, alioſque Comitatus.*

Loquuntur hìc Imperatores de omni eo dominatu, quo potita olim fuit Eccleſia in Comitatibus præfatarum Ciuitatum, Camerini, Auximi, Anconæ, in quibus certè nulla irrogatur iuriſdictio, nec Camerinum caput reliquarum inſcribitur.

Bergamen: in Chron. lib. 12 Ioan: Magn: hiſt. Ghot. l. 9. Dum Longobardorum maneret Imperium Spoletium in Vmbria, alijſque circum locis iuxtà fortunæ, bellique caſus, Anconam in Marchia, Ducum, Marchionumque ſedes, Regnique capita extitiſſe Hiſto-

Hiſtoriarum Teſtimonijs compertum eſt. De Spoletio hæc tradunt. *Spoletinam Ciuitatem cum Longobardi comprehendiſſent ob Vrbis dignitatem, & nobilitatem, eam ſuorum Ducum, ac Principum ſedem conſtituerunt: Hic Theodoſius nobile Prætorium extruxit: Hic etiàm Ducem Longobardi conſtituere, vndè Regioni totæ nomen permanſit: Regio ipſa Ducatus Spoletinus dicitur ab Vrbe id nominis, quæ Ducum Longobardorum Sedes erat, qui præfecturam Regionis huius ſortiebantur*, quandoque latiſsimam, quæ eſt inter *Tiberim, & Appeninum vſque ad Aſculum protracta*; plura aggerat Comes Campellus ex Anaſtaſio, Oſtienſi, Blondo, Sigonio, Sabellico, is addit: *Tum longè latèque media Italia vnius Principatus fines ſunt euagati*, patetque documentis antiquis eodem Campello euulgatis.

De Ancona hæc inſcribunt: *A Longobardis Marchia Anconæ* nomen *accepit ab Ancona Emporio celeberrimo*, quod ſedem dabat Marchionibus vniuerſæ Prouinciæ Dominis: *Certam Italiæ regionem hodie dictam Picenum, nunc Marchia Anconitana, quo nomine cepit vocari Longobardis in Italia vigentibus*.

In Hiſtoria Picena ex vetuſtis Inſtrumentis: *Anno* 1063. *Guarnerius Marchio Imperium totius Prouinciæ Anconitanæ accepit*, Otho, ac Innocentius Azonem Eſtenſem in Marchia Anconitana Marchionem ablegauerunt.

Henrici priuilegium à Lilio celebratum Anno 1063. editum eſt, Othonis 1209., & quod tunc Camerinum haberet ſolummodo ſuum Comitatum elicitur ex eadem hiſtoria Picena: *Regnante Corrado Rege Ego Guarnerius Marchio, & Dux Spoletinorum offero Monaſterium quòd expoſui in Comitatu Camerini. Anno* 1094. *Varnerius Dux, & Marchio dominabatur in Ducatu Spoletano*, & *partibus Aprutij conterminis, comitatibus Firmi, & Camerini*.

Antiquitùs Prouinciam non fuiſse vocitatam Marchiam Camerini apparet incorruptis documentis, habent quædam *Prouincia Pentapolis*, & in VI. Concilio Conſtantinopolitano: *Beatus Epiſcopus Pentapolis Dominus Eccleſiæ Fanenſis; Ioannes Epiſcopus Auximatis Prouinciæ Pentapolis*, mutatiſque quandòque oppidorum dominationibus Otho ita Anno 1002 Silueſtro reſcripſit *Vgonem Tuſchum Camerinis Præfectum veſtrum ob patrocinium tulimus*.

Sabellus Eneid. lib. 2. 8. Camp. lib. 12 hiſt. M. lib. 13 hiſt. V. in An. Iacob. Sping. de reb. Feder. 1. lib. 4. Leander in 3. Reg. Anaſtaſ. in Zachar. Oſtienſis lib. 1. cap. 34. Diaconus lib. 4. cap. 5. Lib. 6. cap. 10. 17. Blondus deſcript. Vmbr. Iod. Hondius deſcript. Ital. Azorius Inſt. Moral. par. 2. cap. 36. Bleu Theat. Orbis de Mar. Anconæ p. 3. Epiſt. Innoc. 158. 164. Bzouiu. ad Baron. an. 1200. n. 16. Campag. hiſt. Picen. lib. 2. fol. 613. 70. 59. Baron. Anno 680. 1108. Iulian. Sarac. hiſt. Anc. p. 2. Bzou. vita Silueſtri II.

Silueſt. Epiſt. Vita S. Rom. *mus*. Anno 1007. teſtatur Damianus *S. Romualdum miſiſſe nuncios ad Camerinæ Prouinciæ Comites*; iuxtà barbarum illorum temporum ſtylum comitatus Ciuitatum Prouincia dicebatur; Gregorius meminit de Prouincia Nurſina, & habent diplomata Prouincia Beneuentana, Aretina, ac Spoletina pro Diæceſi. Plerumque etiàm Marchiæ nomen percipitur de eo tractu qui eſt de comitatu alicuius Ciuitatis, qui mare finitur, & explicat Gregorius: *In Marchia Firmana, Camerina, & in Pentapoli Epiſcopis, & Abbatibus, &c Anno* 1063 & in hiſtoria Æſinorum *Marchia Æſina*, ex diplomate anni 1056. *Ducatus Spoletinus, Marchia Firmana.*

Gregor. in Breuiar. ac lectionib. S. Bened.

Greg. Epiſ. lib. 10.

Baron. L.C. & Anno 1079.

Compag. L.C

Baron. Anno 1079. n. XI.

Baronius aliud Othonis priuilegium in Vaticano Archiuio aſſeruatum ad Litteram tranſcribit editum apud Spiram, priuſquam Otho Lilianum diploma proferret, & in Italiam traijceret, in quo ſolemnitèr Iuramento ſuſcepto promittit ſe iura, ac ditiones Eccleſiæ defenſurum, ſimulque *Marchiam Anconitanam, & Ducatum Spoletanum* de iuribus Eccleſiæ pronunciauit, nulla habita ratione ſuppoſitæ Marchiæ Camerinæ, Certè ſub nomine Marchiæ Anconitanæ, vel Ducatus Spoletini continebatur Camerinum, & clarè oſtenditur Camerinum, & Aſculum in Marchia Anconæ contineri ex Inſtrumentis à Bzouio, reliquis que recitatis; Ceterum Marchionatus Camerini erat honorificum vocabulum quo Dux Spoletio reſidens honeſtatus fuit; hunc æque titulum expendens in Berengario Luitprandus inquit: *Nomine Marchionem poteſtate Regem*, vel quia Camerinum erat pars quædam Marchionatus, quòd plerumque ijdem Duces Spoletini Marchiones appellarentur: *Vbaldus* (ſcribit Luitprandus) *qui poſt noſtro tempore Camerinorum, & Spoletinorum extitit Marchio*, quod idem repetit Sigonius, idem Luitprandus: *Bonifacium Comitem potentiſſimum qui noſtro tempore Camerinorum, & Spoletinorum extitit Marchio*: *Theobaldus Marchionem Spoletinum eum, ac Camerinorum conſtituit Marchionem*, in quo Sigonius, Lilius, & Iacobus de Arena conuenire videntur. Cum Rege Vgone imperante Theobaldus Dux, & Marchio conſtitutus eſt, quo ſub Anno 933. viuis ſublato Spoletini Aſcarium Marchionem

Compag. hiſt. Pic. fol. 10. Luitp. l. 5. c. 14

Sigon. lib. 6. Luitp. lib. 2. cap. 6. li. 4. cap. 4. 14. 18. lib. 5. cap. 2. Iacob de Arena Serie Ducum Etrur.

Digitized by Google

chionem ſummo ſtudio proſecuti ſunt, quod egrè ferens Rex Vgo, vt proſequitur Luitprandus *Sarlionem aduocatus, cui & ait, Camerinorum, & Spoletinorum hominum non eſt mihi fides incognita, eſt enim calamo ſimilis, cui ſi innixus fuerit homo perforabit manum ſuam, vade itaque, & accepta à me pecunia mentes eorum corrumpe, ab Aſcarij dilectione eos amoue, nec ſecus ac Rex prædixerat Camerinorum, & Spoletinorum populus egit.* Quibus omnibus clarè patet Camerinum ſub poteſtatem, & iugum Longobardorum fuiſſe, reliqua verò facinora, de quibus Bracciefchus, ac Lilius dantur in Auctores decora fabulis explodenda. Luitp. lib. 1. cap. 2.

Cap. X I.

Lilius fabuloſus de Victoria Camerinenſium conuincitur. Othonis diploma explicatum, & commentitium depræhenſum. Rodulphus Dux Camerinenſis ab imputatione Lilij defenditur. Reliqua Liliana Priuilegia à Papebrochio prouidè prætermiſſa ſuppoſititia pronunciantur.

SEuerianis allatis monumentis recentiora addit Lilius Othonis Priuilegia, quibus auita ſuorum militaris virtus, & magnificata ſuperiùs innoteſceret cum Romanis amicitia, & fidelitas Camerinenſium.

Otho IV. Rom: Imp: ſemper Aug: &c. *Attendentes fidem, & deuotionem, quam erga nos, & Imperium habuerunt hactenùs fideles noſtris Camerinenſes, paritèr, & fidelia obſequia, quæ nobis exhibuerunt, & in poſterum ipſos exhibituros non dubitamus. Notum facimus Vniuerſis, &c. Quod de innata nobis benignitate eorum iuſtas poſſeſſiones, & tenutas, quas iuſtè, & rationabilitèr poſſident eiſdem noſtra Imperiali confirmamus auctoritate, ſaluo tamèn in prædictis omni iure noſtro, & Imperij. Statuimus igitur, & Imperiali præcipimus authoritate, vt nullus Dux, Marchio, Comes & nullus, nec non Ciuis, nullaque omnino perſona Eccleſiaſtica, vel Secularis, humilis,*

L vel

vel alta prædictam Ciuitatem Camerini moleſtare præſumat, quod quicumque facere attentauerit in vltionem temeritatis ſuæ ſciat ſe 30. Libras auri puri pro pœna compoſiturum dimidium Cameræ noſtræ, & dimidium iniuriam paſſis; damnum quoque, & Iniurias, & maleficia, quæ prædicti Camerinenſes nobis, & Imperio iatulerunt, de Caſtro & Arce Ploraci eis de Imperiali benignitate remittimus.

Signum Domini Othonis IV. Romanorum Imperatoris glorioſi.

Ego Corradus Spirenſis Epiſcopus Imperialis Aulæ Cancellarius Vice Domini Theodorici Colonienſis Archiepiſcopi, & totius Italiæ Archicancellarij recognoui.

Acta ſunt hæc Anno Dominicæ Incarnationibus 1210. Indictione 13. regnante Domino Othone IV. Dei gratia Romanorum Imperatore glorioſo Anno Regni eius Decimo tertio, Imperij verò primo Datum apud Abbatiam S. Saluatoris de Monte Amiato per manum Gualterij Prothonotarij quarto Kalendas Septembris.

Camerinenſibus ſibi, & Imperio, (vt narratis apparet) infeſtiſſimis, quòd hactenùs fideles extitiſſent illuſiſſe videretur Otho, nec Lilius valuit exhibere, quæ ſiuè bello, ſiue pace affluente fidelitatis ſigna Imperatoribus præſtita ſint, hoc palàm eſt Camerinenſes Longobardorum iugum poſſos ſub Ducibus Spole-
Lilius par. 2. tinis Imperij Romani ſæuiſſimis hoſtibus ſigna contuliſſe; Quod additur, *Villas, & Tenutas quas rationabilitèr poſſident Camerinenſes*, liberè has concedendas, videtur indicare, ne dum Camerinum latiſſimam non habuiſſe Prouinciam, vt præſumit Lilius, ſed quod rara per eas regiones Caſtella haberentur, & omnia *Eccleſijs, Villiſque plena eſſe*, vt ex Chronicis S. Vincentij tandem ſe edoctum profitetur Lilius.

Tradunt Othonem in Vrbe commorantem leuibus cauſis prouocatum cum Romanis congreſſum, deinde Patrimonium, & Ducatum Spoletinum in poteſtatem adegiſſe, addit Lilius, & cùm *Otho in Marchiam cum exercitu commigraret per viam Plorati à Camerinenſibus iugum renuentibus depulſus, expeditione in Marchia prætermiſſa hyeme ingruente Cluſium perrexerit, ibidem quibuſdam Camerinenſibus Ghibellinis confluentibus admonitus Camerinenſium ingenia potius quàm vi beneficijs expugnari, ediderit recitatum diploma, exindè à Ciuibus ſuis neglectum,*

Tàm

Tàm ingentis beneficij nullum profert coæuum teſtimonium, vel probabilem ſequioris ſeculi Scriptorem, quod obliuione deperditum non fuiſſet, Locorumque Vmbriæ, Picenique Chroniſtæ triumphi gloriam prædicaſſent, nec Spoletini haberent vnde pulſo Anibale Vrbe ab excidio exempta ſupra Camerinenſes gloriarentur, quod hj Eccleſiæ deditiſſimi Othonem Auguſtum à Marchiæ populatione auertiſſent.

Verùm hæc verba: *Damnum quoque, & iniurias, ac maleficia, quæ Camerinenſes nobis, & Imperio noſtro intulerunt* non arguere videntur Othonem fuiſſe depulſum, & adſimile Federici diploma recitat Lilius: *remittentès Camerinenſibus omnes offenſas quas commiſerunt contra nos, & Legatos noſtros*; nec tamèn hunc à Camerinenſibus profligatum Lilius, vel alius vſquam aſſeruit, quin potiùs verba *de arce, & Caſtro Ploraci* ſub eadem dictione, *de Imperiali benignitate remittimus* iuxta barbarum eorum temporum ſtylum viderentur denotare, eoſdem de Caſtro Ploraci Guelphos exturbaſſe, cum quædam ſub Othone, alia ſub Pontifice Vmbrorũ Caſtra detinerentur; patetque documentis à Lilio allatis Camerinenſes Belfortis Caſtrum Othonis patrocinio tutum Anno 1207. ſubegiſſe, cum ſe aſſeruiſſent in arbitrariam, non tamèn diuturnam libertatem frequentèr coeuntes in comitijs bellis magis conſilijs, quam ære, vique armorum geſtis, modò Eccleſiæ, modò alijs Principibus addicti, vel in patrocinium recepti pacto tributo vt Sfortia vigente Corius, & Simonetta (quos nulla auctoritate tutus increpit Lilius) ſunt auctores, & cum nec totam libertatem, nec totam ſeruitutem pati poſſent, in partes de more diſciſſi noua moliebantur.

Planum ſiquidèm eſt apud Chroniſtas Anno 1209. Menſe Octobris Othonem coronatum fuiſſe, exortoque deindè cum Romanis diſſidio ſuſpectum habuiſſe Pontificem, & ad partes Thuſciæ approperaſſe, Annoque ineunte 1210 degiſſe apud Mediolanenſes dimiſſo Imperatorio diademate inſignibus militaribus ornatum, & peragratis agro Rauennate, alijſque Eccleſiæ locis,

Otho de S. Blaſio. Chro. Foſſæ Nouæ. Baron. Anno 1209. 1210. Pign: hiſt. Exten. lib. 2. Compag. hiſt.

Picen. lib. 2. Pater Paſcut. vit. B. Baptiſtæ Varanæ pag. 18. Ptolom. Ann. pag. 12.

locis, poſtmodùm irrupiſſe in Apuliam, & Anno 1211. excomunicatum, & depoſitum extrà Italiam perrexiſſe.

Igitur nec tempora congruerent, & facile dicendum eſt, quòd exiguum Ploraci Caſtrum in prædam ingentis exercitus ceſſiſſet, quod ad ea circùm tempora à leui Spoletinorum cohorte Duce Roberto Regienſi primo incurſu ſubactum idem profitetu. Lilius.

Lilius par. 2. pag. 21.

Inſupèr Pigna recitat priuilegium Othonis latum Menſe Ianuario Anno 1210. in quo Marchio Anconitanus enunciatur Azo Extènſis, expreſſis nominibus *Camerini, Firmi, Auximi, Æxij*, quæ Oppida in eadem Iuriſdictione ante Lilianum diploma ſubdita Othoni aſſeruntur, quod idem tùm hiſtoriæ Picenæ, tùm Chroniſtæ Camerinenſis fide roboramus. Latumque aſſeritur Lilij priuilegium Anno 1210. Regni Othonis XIII. Imperij primo, quod falſitatem aperit reliquorum; ſi quidem Otho aduerſus Philippum Anno 1198. Rex exorto Principum diſſidio renunciatus eſt, & tandèm Philippo ſub Anno 1208. Kal. Iulij in Aula trucidato Imperator ſtatim conſalutatus eſt, prolatoque diplomate Eccleſiæ fidelitatem, ſeque ipſius Iura defenſurum pollicitus fuit, quod ante ſuppoſititium Lilij datū eſt apud Spiram Anno 1209. XI. Kal. Aprilis Anno Regni II. per Baronium ad litteram relatum, Igitur Annus 1210. Kalen. Septembris (de quo in Liliano diplomate) eſſet Annus Othonis 11. non autem 1.

Pigna hiſt. exten. Paſcut. L. E. Compag. lib. 2.

Tritem. Anno 1208. Naucl. Chron.

Rubeus profert Litteras à Chunrado ſubſcriptas Anno 1209. III. Kal. Nouembris inditione XIII. Anno Imp. Othonis I. quibus colligere quiſque poteſt cuius farinæ ſunt hæc Liliana priuilegia ab antiquioribus nec relata, nec hactenus viſa.

Rub. hiſt. Rauen.

Adſimile diploma recitat Lilius à Federico latum apud S. Geminianum Anno 1242 in quo paritèr Imperator amicitiam Camerinenſium ambitiosè requirit: *Remittentes eiſdem omnes offenſas quæ olim contra nos, & filium noſtrum Henricum Illuſtrem Regem Turri[illegible] Galliarum, & totius Italiæ legatum, & alios N[illegible]s noſtros Regni, & Imperij v[illegible]* [illegible] paritèr L[illegible]s

præfatum Regem aſſerit pluribus prælijs, vt equè alios Nuncios, Legatoſque Federici à Camerinenſibus ſuis victos, profligatosque; Quamuis, nec ipſe, nec quisquam alius aperuerit quo loco, tempore perpetrati ſint Camerinenſes tam ingentia facinora, nec pedites, equiteſque vtriuſque partis deſcribit, cęſorum numerum, quaue arce Rex ille profugus ſe receperit, quiue alij Legati in eius Locum ſuffecti, vel ceciderint, vel victi abſceſſerint, vt potiùs hic ſomnia ab ipſis Litteratis, & quidèm optimis Camerinenſibus, qui de his mecum diſceptarunt improbata, quam congruas hiſtoricæ veritatis narrationes e probabilibus Chronicis eruendas concinnare videatur. Lib.8.pag. 240. 246.

Reliquæ vulgares Lilij exornationes ab oculatiſſimo Papebrochio prætermiſſæ, vel penitùs neglectæ ingenti quamuis ſtudio conglutinatæ, hæc inter reliqua ſunt proditione Raynerj Prætoris non Principalis de Auria, copiarumque militari virtute deuictos Camerinenſes cũ Vrbis excidio; tùm additur immunitiſſimæ Spoletinæ Vrbis recens expugnatio à manu Camerinenſium, Hoſtiumque peracta, leuibuſque argumentis comprobata, vt paritèr obſidio Mathelicanæ Ciuitatis (olim vt Frontino patet inter Colonias aſcitæ) cum militibus Plebis Boudianæ vino temulentis ex Franciſco Sacchetto in ſuis fabulis Lilio non ſemel agnitis, relatiſque deducta, vt alia plurima ex patrijs Diarijs, neſcimus quo ſcrinio aſſeruatis, Archiuijs Camerinenſium hoſtium populatione penitùs exutis. Lilio par. 2. pag. 82. 113.

Fatemur Camerinum ſub Varanorum imperio præualidam fuiſſe Ciuitatem, agrum latiùs protractum, & complures Piceni Ciuitates, vt Maceratam, Senogalliam in patrocinium Ducum translatas, hos Principes nobiliſſimos priuilegijs, & dignitatibus auctos; plures Patritios Camerinenſes admunera, ac gloriæ apicem euectos; Verùm nimis graues reliquæ viſæ ſunt ſin timis Lilij enarrationes, imò Thuſcis ipſis hoc mihi onus Apologiæ auidius iniungentibus, etenim poſt quàm is Camerinenſes, ac Pontificis Copias à [illegible]ſcis, Soci[illegible]as, expugnatamque Mace- Vrbem [illegible] genti noſtræ quodammodo detra-

Picen.lib.2. Pater Paſcut. vit.B.Baptiſtæ Varanæ pag. 18. Ptolom. Ann.pag.12.

locis, poſtmodùm irrupiſſe in Apuliam, & Anno 1211. excomunicatum, & depoſitum extrà Italiam perrexiſſe.

Igitur nec tempora congruerent, & facile dicendum eſt, quòd exiguum Ploraci Caſtrum in prædam ingentis exercitus ceſſiſſet, quod ad ea circùm tempora à leui Spoletinorum cohorte Duce Roberto Regienſi primo incurſu ſubactum idem profiteru. Lilius.

Lilius par. 2. pag. 21.

Inſupèr Pigna recitat priuilegium Othonis latum Menſe Ianuario Anno 1210. in quo Marchio Anconitanus enunciatur Azo Extenſis, expreſſis nominibus *Camerini, Firmi, Auximi, Æxij*, quæ Oppida in eadem Iuriſdictione ante Lilianum diploma ſubdita Othoni afferuntur, quod idem tùm hiſtoriæ Picenæ, tùm Chroniſtæ Camerinenſis fide roboramus. Latumque aſſeritur Lilij priuilegium Anno 1210. Regni Othonis XIII. Imperij primo, quod falſitatem aperit reliquorum; ſiquidem Otho aduerſus Philippum Anno 119.8. Rex exorto Principum diſſidio renunciatus eſt, & tandèm Philippo ſub Anno 1208. Kal. Iulij in Aula trucidatò Imperator ſtatim conſalutatus eſt, prolatoque diplomate Eccleſiæ fidelitatem, ſeque ipſius Iura defenſurum pollicitus fuit, quod ante ſuppoſititium Lilij datū eſt apud Spiram Anno 1209. XI. Kal. Aprilis Anno Regni II. per Baronium ad litteram relatum, Igitur Annus 1210. Kalen. Septembris (de quo in Liliano diplomate) eſſet Annus Othonis 11. non autem 1.

Pigna hiſt. exten. Paſcut. L.E.Compag. lib.2.

Tritem. Anno 1208. Naucl. Chron.

Rubeus profert Litteras à Chunrado ſubſcriptas Anno 1209. III. Kal. Nouembris inditione XIII. Anno Imp. Othonis I. quibus colligere quiſque poteſt cuius farinæ ſunt hæc Liliana priuilegia ab antiquioribus nec relata, nec hactenus viſa.

Rub. hiſt. Rauen.

Adſimile diploma recitat Lilius à Federico latum apud S. Geminianum Anno 1242 in quo paritèr Imperator amicitiam Camerinenſium ambitioſè requirit: *Remittentes eiſdem omnes offenſas quæ olim contra nos, & filium noſtrum Henricum Illuſtrem Regem Turrium, ac Galliarum, & totius Italiæ legatum, & alios Nuncios, & fideles noſtros Regni, & Imperij verbo, & opere commiſerunt*. Paritèr Lilius præfa-

præfatum Regem aſſerit pluribus prælijs, vt equè alios Nuncios, Legatoſque Federici à Camerinenſibus ſuis victos, profligatoſque; Quamuis, nec ipſe, nec quiſquam alius aperuerit quo loco, tempore perpetrati ſint Camerinenſes tam ingentia facinora, nec pedites, equiteſque vtriuſque partis deſcribit, cæſorum numerum, quaue arce Rex ille profugus ſe receperit, quiue alij Legati in eius Locum ſuffecti, vel ceciderint, vel victi abſceſſerint, vt potiùs hic ſomnia ab ipſis Litteratis,& quidèm optimis Camerinenſibus, qui de his mecum diſceptarunt improbata, quam congruas hiſtoricæ veritatis narrationes e probabilibus Chronicis eruendas concinnare videatur. Lib.8.pag. 240. 246.

Reliquæ vulgares Lilij exornationes ab oculatiſſimo Papebrochio prætermiſſæ, vel penitùs neglectæ ingenti quamuis ſtudio conglutinatæ, hæc inter reliqua ſunt proditione Raynerj Prætoris non Principalis de Auria, copiarumque militari virtute deuictos Camerinenſes cũ Vrbis excidio; tùm additur immunitiſſimæ Spoletinæ Vrbis recens expugnatio à manu Camerinenſium, Hoſtiumque peracta, leuibuſque argumentis comprobata, vt paritèr obſidio Mathelicanæ Ciuitatis (olim vt Frontino patet inter Colonias aſcitæ) cum militibus Plebis Boudianæ vino temulentis ex Franciſco Sacchetto in ſuis fabulis Lilio non ſemel agnitis, relatiſque deducta, vt alia plurima ex patrijs Diarijs, neſcimus quo ſcrinio aſſeruatis, Archiuijs Camerinenſium hoſtium populatione penitùs exutis. Lilio par. 2. pag.82.113.

Fatemur Camerinum ſub Varanorum imperio prævalidam fuiſſe Ciuitatem, agrum latiùs protractum, & complures Piceni Ciuitates, vt Maceratam, Senogalliam in patrocinium Ducum translatas, hos Principes nobiliſſimos priuilegijs, & dignitatibus auctos; plures Patritios Camerinenſes admunera, ac gloriæ apicem euectos; Verùm nimis graues reliquæ viſæ ſunt fin timis Lilij enarrationes, imò Thuſcis ipſis hoc mihi onus Apologiæ auidius iniungentibus, etenim poſt quàm is Camerinenſes, ac Pontificis Copias à Thuſcis, Socijſque attritas, expugnatamque Maceratæ Vrbem profeſſus eſt, genti noſtræ quodammodo

detra-

detrahere aggreditur; narrans Nuncijs Florentinis Camerini receptis bellum indicentibus Rodulphum illuſiſſe, ſiquidèm depictis in pariete VIII. Virorum, qui Florentiæ militarem gerebant Magiſtatum figuris ſuperinſtans Dux ipſe exprimebatur cum inhoneſta inſcriptione poſterioribus partibus nudatis ventrem expurgans, nemine penitus in authorem prolato ſapientiſſimo Principi impudentiæ nota impingitur. His autem, ac reliquis paſſim commentitijs, inanibuſque enarrationibus ad rem noſtram nihil conferentibus, acriori ſtylo ſatisfacere modo omittimus ad digniora animum intendentes Taciti monitu: *aliquid excelſius ab hiſtorico poſtulari.*

F I N I S.

REV.

Digitized by Google

REV. FRAN. REGAZETTI FALCONENSIS DITIONIS VENETÆ.

NOTÆ IN DISSERT. FRANC. DYNI

In Cap. I

DYnus grauiſſimorum operum Scriptor edidit hanc diſſertationem non aduerſus Papebrochium, nec Camerinenſes, dum horũ laudes non raro aggerat, hos vocans nobiliſſimos, & à Camertibus Syllana vaſtatione excisis originem nactos primus fundare adoritur; vt opinor hanc Prouinciam aggreſſus in laudem ſuę Etruriæ adeò effuſus plura congerens, tùm reſpicientia antiquitatem, vetuſque Imperium à cepto quandoque tramite recedens: verum cùm elocubratio vndequaque eruditionibus ſcateat, deque rebus hactenus à Recentioribus non diſcuſſis, vel non aduc exploratis indagandis materiam prebeat, cenſui quædam annotare ob rerum veritatem, vel explorandam, vel pleniori fundamento obfirmandam.

In hoc primo capite ait Dynus Thuſcos à Lydis traxiſſe originem, habetque in Autorem Strabonem, ac Plinium, & quamuis Cluuerius in Geographia contrarium argumentis probare innitatur, in Italia antiqua rèm tamèn obnubilat, fuſiſſimè quidèm pro contraria ſententia adducens Scriptores plurimos, quibus nec reſponſionem adijcit; nec ineptè dictum puto quoſdam Etruſchorum à Circumpadana pulſos à Gallis ſub Tarquinio Priſco intra Appenninum, & Tiberim irrupiſſe, alios vero Teſte Trogo (quod non ſatis aduertit Cluuerius) in montibus Rhetijs inſidiſſe à Rheto Duce denominatos. Planum tamèn eſt in antiquiſſimis temporibus Thuſcos cum Vmbris has Padi regiones incoluiſſe, an autèm hæc Regio vnquam Etruria fuerit appellata Autorem non habet Cluuerius, nec ego dicere auſim, nec quo maris portu in ea prouincia (vt inquit Dynus) vndique Thuſci maris Domini, rebuſque adeò pollentes erumpere potuerint. Cœterum Etruſchos adueniente Ænea intra Appenninum, & Tiberim opibus floruiſſe tùm Græcis, tùm Lati-

Latinis Scriptoribus innotuit, quidquid in oppoſitum feratur Cluuerius nouarum opinionum ſtudio illectus

Notæ in Cap. II.

NOn ſemèl Liuium Hiſtorici licentia excedere comperturn eſt, tùm in amplificandis Romanorum Faſtis, tùm in peruertenda ratione temporum; fermè non aperit in teſtu hìc relato nùm adeò magnificatum Camertũ fœdus ictũ ſit cũ Fabio, nùm ſubacta Italia ibi *penetraſſe dicuntur*; ſique ex hoc loco credendum tùm æquum fœdus Camertinum ex poſt Plutarchi, Tullijque elogijs celebre fuiſſe compactum, nunquàm credendum eſt Camertes inſidiſſe in loco inopi, ac vndiq; Montano vbi Camerinum effùlget, ſed omninò propè Clitumnum, & Tiberim ipſorum commitatum fuiſſe opinor, ſiquidem commeatu XXX. dierum ſuppetias Romanis totidem Legionibus ad bellum inſtructis ferre vix valent omnia circùm loca, quæ modo complectitur Vmbria à Mare, Æſique ad Tiberim vſque Peruſiam protracta; fermè Camerinum ante Syllana tempora conditum fuiſſe, ac Camertium extitiſſe ſedem nullibi patet niſi leui nominis argumento, in quo agens de ſuo Camerino fortaſsè innititur Lilius, hoc autem probabilius admitteretur, ſi in ea regione, Camertum non verificarentur nomina, ac veſtigia, de quibus inferiùs.

Notæ in Cap. III.

CAmertes fuiſſe exciſos, vt eruditè oſtendit Dynus, ſatis ſuperque conſtat ex veſtigijs murorum inter Spoletium, ac Fulgineum, ipſiſque patet ſuperſtitibus Locorum vocabulis; trans montes duobus circiter milliaribus occurrit planities immenſa modò ſub ditione Fulginatenſium recentiorum, hanc autèm Camertium fuiſſe tùm maximè prodit, quòd Fabius vſque Peruſiam longè à Camerino XXXX. milliaria ſitam excurrere in eo bello aggreſſus eſt, Camerteſque *ſi ea loca* (ibi nimirùm finitima] *intraſſent* ſe opem ferre

ferre polliciti ſunt, vt ex eo Liuij loco deſumitur, nec Camerinenſium dignitati quidquam detrahitur, quando à prævalidis hiſce populis originem traducerent, vt Dynus primus quidèm in eorum gratiam aſſeruit. Nec Sigonius, ac Moderni de his incidentèr locuti contrariam opinionem ſatis fundant.

Notæ in Cap. IV.

Cato agens de Feneratione Legis Iuniæ apud Feſtum inquit *Camerni Ciues noſtri Oppidum pulchrum habuere, cum Romam veniebant*, igitur ad eius tempora amplius nulla vigebat dignitas, & amicitia cum Romanis; & Camerni cenſendi ſunt Cameri Accolæ, congruuntque nomina; quandoquidem de Camerinenſibus primi memoriam recolant Strabo, ac Ptolomeus (vt Dynus ait) hique *Camarinum* appellant; Syllam vero reliquis omnibus ſubuerſis Mario opem ferentibus, Camertes eidem coniunctiſſimos immunes reliquiſse numquàm probabile eſſe poteſt, ſatiſque indicunt turres, murique propè Camarum euerſi Syllanam crudelitatem, cecinitque idem Dynus lib. 4. faſt.

> Non procul à Tiberi euertit cum Sylla Camertes.
> Vmbrorùm extremis hi latuere iugis.
> Hìc parui fundant Camerini exordia. Caſtri
> Quòd foret exigui nomen, & Imperium.

Notæ in Cap. V.

Planùm eſt Syllam Colonias deduxiſſe, Syllanum verò tunc conditum, vel à Sylla Coloniam ductum, nec Dynus probat, nec ego pro certo aſſero, non tamèn ob rei probabilitatem temerè hunc locutum dixerim. Sigonius Syllanas Colonias in Vmbria nullas reperit, in Etruria ſe ait ſuſpicari deductum fuiſſe Aretium, ac Cortonam, hanc fuiſse à Romanis ductam ait Dionyſius lib. I. Aretium omninò diſiectum, muris exutum, ademptumqùe agrum probat Cicero apud Volater. ſe indulgente reſtitutum, non Coloniam deductum, vt credendum ſit ea circùm loca vbertate, agri beatitudine apud Strabonẽ lib. V. magnifica à Syllæ militibus occupata fuiſſe, hos autem in immunito peruetuſti Liciniani colle inſidiſſe in finibus Aretino-

Silueſt. Epiſt.
Vita S. Rom.

mus. Anno 1007. teſtatur Damianus *S. Romualdum miſiſſe nuncios ad Camerinæ Prouinciæ Comites*; iuxtà barbarum illorum temporum ſtylum comitatus Ciuitatum Prouincia dicebatur; Gregorius meminit de Prouincia Nurſina, & habent diplomata Prouincia Beneuentana, Aretina, ac Spoletina pro Diæceſi. Plerumque etiàm Marchiæ nomen percipitur de eo tractu qui eſt de comitatu alicuius Ciuitatis, qui mare finitur, & explicat Gregorius: *In Marchia Firmana, Camerina, & in Pentapoli Epiſcopis, & Abbatibus, &c Anno* 1063. & in hiſtoria Æſinorum *Marchia Æſina*, ex diplomate anni 1056. *Ducatus Spoletinus, Marchia Firmana.*

Gregor. in Breuiar. ac lectionib. S. Bened.

Greg. Epiſ. lib. 10.
Baron. L.C. & Anno 1079.
Compag. L.C
Baron. Anno 1079. n. XI.

Baronius aliud Othonis priuilegium in Vaticano Archiuio aſſeruatum ad Litteram tranſcribit editum apud Spiram, priuſquam Otho Lilianum diploma proferret, & in Italiam traijceret, in quo ſolemnitèr Iuramento ſuſcepto promittit ſe iura, ac ditiones Eccleſiæ defenſurum, ſimulque *Marchiam Anconitanam, & Ducatum Spoletanum* de iuribus Eccleſiæ pronunciauit, nulla habita ratione ſuppoſitæ Marchiæ Camerinæ, Certè ſub nomine Marchiæ Anconitanæ, vel Ducatus Spoletini continebatur Camerinum, & clarè oſtenditur Camerinum, & Aſculum in Marchia Anconæ contineri ex Inſtrumentis à Bzouio, reliquis que recitatis; Ceterum Marchionatus Camerini erat honorificum vocabulum quo Dux Spoletio reſidens honeſtatus fuit; hunc æque titulum expendens in Berengario Luitprandus inquit: *Nomine Marchionem poteſtate Regem*, vel quia Camerinum erat pars quædam Marchionatus, quòd plerumque ijdem Duces Spoletini Marchiones appellarentur: *Vbaldus* (ſcribit Luitprandus) *qui poſt noſtro tempore Camerinorum, & Spoletinorum extitit Marchio*, quod idem repetit Sigonius, idem Luitprandus: *Bonifacium Comitem potentiſſimum qui noſtro tempore Camerinorum, & Spoletinorum extitit Marchio*: *Theobaldus Marchionem Spoletinum eum, ac Camerinorum conſtituit Marchionem*, in quo Sigonius, Lilius, & Iacobus de Arena conuenire videntur. Cum Rege Vgone imperante Theobaldus Dux, & Marchio conſtitutus eſt, quo ſub Anno 933. viuis ſublato Spoletini Aſcarium Marchionem

Compag. hiſt. Pic. fol. 10.
Luitp. l. 5. c. 14

Sigon. lib. 6.
Luitp. lib. 2. cap. 6. li. 4. cap. 4. 14. 1 8. lib. 5. cap. 2.
Iacob de Arena Serie Ducum Etrur.

chionem ſummo ſtudio proſecuti ſunt, quod egrè ferens Rex Vgo, vt proſequitur Luitprandus *Sarlionem aduocatus, cui & ait, Camerinorum, & Spoletinorum hominum non eſt mihi fides incognita, eſt enim calamo ſimilis, cui ſi innixus fuerit homo perforabit manum ſuam, vade itaque, & accepta à me pecunia mentes eorum corrumpe, ab Aſcarij dilectione eos amoue, nec ſecus ac Rex prædixerat Camerinorum, & Spoletinorum populus egit.* Quibus omnibus clarè patet Camerinum ſub poteſtatem, & iugum Longobardorum fuiſſe, reliqua verò facinora, de quibus Braccieſchus, ac Lilius dantur in Auctores decora fabulis explodenda. Luitp lib. 1. cap. 2.

Cap. X I.

Lilius fabuloſus de Victoria Camerinenſium conuincitur. Othonis diploma explicatum, & commentitium depræhenſum. Rodulphus Dux Camerinenſis ab imputatione Lilij defenditur. Reliqua Liliana Priuilegia à Papebrochio prouidè prætermiſſa ſuppoſititia pronunciantur.

SEuerianis allatis monumentis recentiora addit Lilius Othonis Priuilegia, quibus auita ſuorum militaris virtus, & magnificata ſuperiùs innoteſceret cum Romanis amicitia, & fidelitas Camerinenſium.

Otho IV. Rom: Imp: ſemper Aug: &c. *Attendentes fidem, & deuotionem, quam erga nos, & Imperium habuerunt hactenùs fideles noſtris Camerinenſes, paritèr, & fidelia obſequia, quæ nobis exhibuerunt, & in poſterum ipſos exhibituros non dubitamus. Notum facimus Vniuerſis, &c. Quod de innata nobis benignitate eorum iuſtas poſſeſſiones, & tenutas, quas iuſtè, & rationabilitèr poſſident eiſdem noſtra Imperiali confirmamus auctoritate, ſaluo tamèn in prædictis omni iure noſtro, & Imperij. Statuimus igitur, & Imperiali præcipimus authoritate, vt nullus Dux, Marchio, Comes & nullus, nec non Ciuis, nullaque omnino perſona Eccleſiaſtica, vel Secularis, humilis,*

 vel

vel alta prædictam Ciuitatem Camerini moleſtare præſumat, quod quicumque facere attentauerit in vltionem temeritatis ſuæ ſciat ſe 30. Libras auri puri pro pœna compoſiturum dimidium Cameræ noſtræ, & dimidium iniuriam paſſis; damnum quoque, & Iniurias, & maleficia, quæ prædicti Camerinenſes nobis, & Imperio iatulerunt, de Caſtro & Arce Ploraci eis de Imperiali benignitate remittimus.

Signum Domini Othonis IV. Romanorum Imperatoris glorioſi.

Ego Corradus Spirenſis Epiſcopus Imperialis Aulæ Cancellarius Vice Domini Theodorici Colonienſis Archiepiſcopi, & totius Italiæ Archicancellarij recognoui.

Acta ſunt hæc Anno Dominicæ Incarnationibus 1210. Indictione 13. regnante Domino Othone IV. Dei gratia Romanorum Imperatore glorioſo Anno Regni eius Decimo tertio, Imperij verò primo Datum apud Abbatiam S. Saluatoris de Monte Amiato per manum Gualterij Prothonotarij quarto Kalendas Septembris.

Camerinenſibus ſibi, & Imperio, (vt narratis apparet) infeſtiſſimis, quòd hactenùs fideles extitiſſent illuſiſſe videretur Otho, nec Lilius valuit exhibere, quæ ſiuè bello, ſiue pace affluente fidelitatis ſigna Imperatoribus præſtita ſint, hoc palàm eſt Camerinenſes Longobardorum iugum poſſos ſub Ducibus Spoletinis Imperij Romani ſæuiſſimis hoſtibus ſigna contuliſſe; Quod additur, *Villas, & Tenutas quas rationabilitèr poſſident Camerinenſes*, liberè has concedendas, videtur indicare, ne dum Camerinum latiſſimam non habuiſſe Prouinciam, vt præſumit Lilius, ſed quod rara per eas regiones Caſtella haberentur, & omnia *Eccleſijs, Villiſque plena eſſe*, vt ex Chronicis S. Vincentij tandem ſe edoctum profitetur Lilius. Lilius par. 2.

Tradunt Othonem in Vrbe commorantem leuibus cauſis prouocatum cum Romanis congreſſum, deinde Patrimonium, & Ducatum Spoletinum in poteſtatem adegiſſe, addit Lilius, & cùm *Otho in Marchiam cum exercitu commigraret per viam Ploraci à Camerinenſibus iugum renuentibus depulſus, expeditione in Marchia prætermiſſa hyeme ingruente Cluſium perrexerit, ibidem quibuſdam Camerinenſibus Ghibellinis confluentibus admonitus Camerinenſium ingenia potius quàm vi beneficijs expugnari, ediderit recitatum diploma, exindè à Ciuibus ſuis neglectum.*

Tàm

Digitized by Google

Tàm ingentis beneficij nullum profert coæuum teſtimonium, vel probabilem ſequioris ſeculi Scriptorem, quod obliuione deperditum non fuiſſet, Locorumque Vmbriæ, Picenique Chroniſtæ triumphi gloriam prædicaſſent, nec Spoletini haberent vnde pulſo Anibale Vrbe ab excidio exempta ſupra Camerinenſes gloriarentur, quod hj Eccleſiæ dedititiſſimi Othonem Auguſtum à Marchiæ populatione auertiſſent.

Verùm hæc verba: *Damnum quoque, & iniurias, ac maleficia, quæ Camerinenſes nobis, & Imperio noſtro intulerunt* non arguere videntur Othonem fuiſſe depulſum, & adſimile Federici diploma recitat Lilius: *remittentès Camerinenſibus omnes offenſas quas commiſerunt contra nos, & Legatos noſtros*; nec tamèn hunc à Camerinenſibus profligatum Lilius, vel alius vſquam aſſeruit, quinpotiùs verba *de arce, & Caſtro Ploraci* ſub eadem dictione, *de Imperiali benignitate remittimus* iuxta barbarum eorum temporum ſtylum viderentur denotare, eoſdem de Caſtro Ploraci Guelphos exturbaſſe, cum quædam ſub Othone, alia ſub Pontifice Vmbrorū Caſtra detinerentur; pateтque documentis à Lilio allatis Camerinenſes Belfortis Caſtrum Othonis patrocinio tutum Anno 1207. ſubegiſſe, cum ſe aſſeruiſſent in arbitrariam, non tamèn diuturnam libertatem frequentèr coeuntes in comitijs bellis magis conſilijs, quam ære, vique armorum geſtis, modò Eccleſiæ, modò alijs Principibus addicti, vel in patrocinium recepti pacto tributo vt Sfortia vigente Corius, & Simonetta (quos nulla auctoritate tutus increpit Lilius) ſunt auctores, & cum nec totam libertatem, nec totam ſeruitutem pati poſſent, in partes de more diſciſſi noua moliebantur.

Planum ſi quidèm eſt apud Chroniſtas Anno 1209. Menſe Octobris Othonem coronatum fuiſſe, exortoque deindècum Romanis diſſidio ſuſpectum habuiſſe Pontificem, & ad partes Thuſciæ approperaſſe, Annoque ineunte 1210 degiſſe apud Mediolanenſes dimiſſo Imperatorio diademate inſignibus militaribus ornatum, & peragratis agro Rauennate, alijſque Eccleſiæ locis,

Otho de S. Blaſio. Chro. Foſſæ Nouæ. Baron. Anno 1209. 1210. Pign: hiſt. Exten. lib. 2. Compag. hiſt.

Picen.lib.2. Pater Paſcut. vit.B.Baptiſtæ Varanæ pag. 18. Ptolom. Ann.pag.12.

locis, poſtmodùm irrupiſſe in Apuliam, & Anno 1211. excomunicatum, & depoſitum extrà Italiam perrexiſſe.

Igitur nec tempora congruerent, & facile dicendum eſt, quòd exiguum Ploraci Caſtrum in prædam ingentis exercitus ceſſiſſet, quod ad ea circùm tempora à leui Spoletinorum cohorte Duce Roberto Regienſi primo incurſu ſubactum idem profitetur Lilius.

Lilius par. 2. pag. 21.

Inſupèr Pigna recitat priuilegium Othonis latum Menſe Ianuario Anno 1210. in quo Marchio Anconitanus enunciatur Azo Extenſis, expreſſis nominibus *Camerini, Firmi, Auximi, Æxij*, quæ Oppida in eadem Iuriſdictione ante Lilianum diploma ſubdita Othoni aſſeruntur, quod idem tùm hiſtoriæ Picenæ, tùm Chroniſtæ Camerinenſis fide roboramus. Latumque aſſeritur Lilij priuilegium Anno 1210. Regni Othonis XIII. Imperij primo, quod falſitatem aperit reliquorum; ſi quidem Otho aduerſus Philippum Anno 1198. Rex exorto Principum diſſidio renunciatus eſt, & tandèm Philippo ſub Anno 1208. Kal. Iulij in Aula trucidato Imperator ſtatim conſalutatus eſt, prolatoque diplomate Eccleſiæ fidelitatem, ſeque ipſius Iura defenſurum pollicitus fuit, quod ante ſuppoſititium Lilij datũ eſt apud Spiram Anno 1209. XI. Kal. Aprilis Anno Regni II. per Baronium ad litteram relatum, Igitur Annus 1210. Kalen. Septembris (de quo in Liliano diplomate) eſſet Annus Othonis 11. non autem 1.

Pigna hiſt. exten. Paſcut. L.E.Compag. lib.2.

Tritem. Anno 1208. Naucl. Chron.

Rub. hiſt. Rauen.

Rubeus profert Litteras à Chunrado ſubſcriptas Anno 1209. III. Kal. Nouembris inditione XIII. Anno Imp. Othonis I. quibus colligere quiſque poteſt cuius farinæ ſunt hæc Liliana priuilegia ab antiquioribus, nec relata, nec hactenus viſa.

Adſimile diploma recitat Lilius à Federico latum, apud S. Geminianum Anno 1242 in quo paritèr Imperator amicitiam Camerinenſium ambitiosè requirit: *Remittentes eiſdem omnes offenſas quæ olim contra nos, & filium noſtrum Henricum Illuſtrem Regem Turrium, ac Galliarum, & totius Italiæ legatum, & alios Nuncios, & fideles noſtros Regni, & Imperij verbo, & opere commiſerunt*. Paritèr Lilius

præfa-

præſatum Regem aſſerit pluribus prælijs, vt equè alios Nuncios, Legatoſque Federici à Camerinenſibus ſuis victos, profligatosque; Quamuis, nec ipſe, nec quisquam aliusaperuerit quo loco, tempore perpetrati ſint Camerinenſes tam ingentia facinora, nec pedites, equiteſque vtriuſque partis deſcribit, cęſorum numerum, quaue arce Rex ille profugus ſe receperit, quiue alij Legati in eius Locum ſuffecti, vel ceciderint, vel victi abſceſſerint, vt potiùs hic ſomnia ab ipſis Litteratis,& quidèm optimis Camerinenſibus, qui de his mecum diſceptarunt improbata, quam congruas hiſtoricæ veritatis narrationes e probabilibus Chronicis eruendas concinnare videatur. Lib.8.pag. 240. 246.

Reliquæ vulgares Lilij exornationes ab oculatiſſimo Papebrochio prætermiſſæ, vel penitùs neglectæ ingenti quamuis ſtudio conglutinatæ, hæc inter reliqua ſunt proditione Raynerj Prætoris non Principallis de Auria, copiarumque militari virtute deuictos Camerinenſes cū Vrbis excidio; tùm additur immunitiſſimæ Spoletinæ Vrbis recens expugnatio à manu Camerinenſium, Hoſtiumque peracta, leuibuſque argumentis comprobata, vt paritèr obſidio Mathelicanæ Ciuitatis (olim vt Frontino patet inter Colonias aſcitæ) cum militibus Plebis Boudianæ vino temulentis ex Franciſco Sacchetto in ſuis fabulis Lilio non ſemel agnitis, relatiſque deducta, vt alia plurima ex patrijs Diarijs, neſcimus quo ſcrinio aſſeruatis, Archiuijs Camerinenſium hoſtium populatione penitùs exutis. Lilio par. 2. pag.82.113.

Fatemur Camerinum ſub Varanorum imperio prævalidam fuiſſe Ciuitatem, agrum latiùs protractum, & complures Piceni Ciuitates, vt Maceratam, Senogalliam in patrocinium Ducum translatas, hos Principes nobiliſſimos priuilegijs, & dignitatibus auctos; plures Patritios Camerinenſes admunera, ac gloriæ apicem euectos; Verùm nimis graues reliquæ viſæ ſunt ſintimis Lilij enarrationes, imò Thuſcis ipſis hoc mihi onus Apologiæ auidius iniungentibus, etenim poſt quàm is Camerinenſes, ac Pontificis Copias à Thuſcis, Socijſque attritas, expugnatamque Maceratæ Vrbem profeſſus eſt, genti noſtræ quodammodo

detra-

Digitized by Google

detrahere aggreditur, narrans Nuncijs Florentinis Camerini receptis bellum indicentibus Rodulphum illuſiſſe, ſiquidèm depictis in pariete VIII. Virorum, qui Florentiæ militarem gerebant Magiſtatum figuris ſuperinſtans Dux ipſe exprimebatur cum inhoneſta inſcriptione poſterioribus partibus nudatis ventrem expurgans, nemine penitus in authorem prolato ſapientiſſimo Principi impudentiæ nota impingitur. His autem, ac reliquis paſſim commentitijs, inanibuſque enarrationibus ad rem noſtram nihil conferentibus, acriori ſtylo ſatisfacere modo omittimus ad digniora animum intendentes Taciti monitu: *aliquid excelſius ab hiſtorico poſtulari.*

F I N I S.

REV.

REV. FRAN. REGAZETTI FALCONENSIS DITIONIS VENETÆ.

NOTÆ IN DISSERT. FRANC. DYNI

In Cap. I

DYnus grauiſſimorum operum Scriptor edidit hanc diſſertationem non aduerſus Papebrochium, nec Camerinenſes, dum horũ laudes non rarò aggerat, hos vocans nobiliſſimos, & à Camertibus Syllana vaſtatione exciſis originem nactos primus fundare adoritur; vt opinor hanc Prouinciam aggreſſus in laudem ſuę Etruriæ adeò effuſus plura congerens, tùm reſpicientia antiquitatem, vetuſque Imperium à cepto quandoque tramite recedens: verum cùm elocubratio vndequaque eruditionibus ſcateat, deque rebus hactenus à Recentioribus non diſcuſſis, vel non aduc exploratis indagandis materiam prebeat, cenſui quædam annotare ob rerum veritatem, vel explorandam, vel pleniori fundamento obfirmandam.

In hoc primo capite ait Dynus Thuſcos à Lydis traxiſſe originem, habetque in Autorem Strabonem, ac Plinium, & quamuis Cluuerius in Geographia contrarium argumentis probare innitatur, in Italia antiqua rèm tamèn obnubilat, fuſiſſimè quidèm pro contraria ſententia adducens Scriptores plurimos, quibus nec reſponſionem adijcit; nec ineptè dictum puto quoſdam Etruſchorum à Circumpadana pulſos à Gallis ſub Tarquinio Priſco intra Appenninum, & Tiberim irrupiſſe, alios vero Teſte Trogo (quod non ſatis aduertit Cluuerius) in montibus Rhetijs inſidiſſe à Rheto Duce denominatos. Planum tamèn eſt in antiquiſſimis temporibus Thuſcos cum Vmbris has Padi regiones incoluiſſe, an autèm hæc Regio vnquam Etruria fuerit appellata Autorem non habet Cluuerius, nec ego dicere auſim, nec quo maris portu in ea prouincia (vt inquit Dynus) vndique Thuſci maris Domini, rebuſque adeò pollentes erumpere potuerint. Cœterum Etruſchos aduenient Ænea intra Appenninum, & Tiberim opibus floruiſſe tùm Græcis, tùm

Lati-

Latinis Scriptoribus innotuit, quidquid in oppoſitum feratur Cluuerius nouarum opinionum ſtudio illectus

Notæ in Cap. II.

NOn ſemèl Liuium Hiſtorici licentia excedere compertum eſt, tùm in amplificandis Romanorum Faſtis, tùm in peruertenda ratione temporum; fermè non aperit in teſtu hìc relato nùm adeò magnificatum Camertũ fœdus ictũ ſit cũ Fabio, nùm ſubacta Italia ibi *penetraſſe dicuntur*; ſique ex hoc loco credendum tùm æquum fœdus Camertinum ex poſt Plutarchi, Tullijque elogijs celebre fuiſſe compactum, nunquàm credendum eſt Camertes inſidiſſe in loco inopi, ac vndiq; Montano vbi Camerinum effulget, ſed omninò propè Clitumnum, & Tiberim ipſorum commitatum fuiſſe opinor, ſiquidem commeatu XXX. dierum ſuppetias Romanis totidem Legionibus ad bellum inſtructis ferre vix valent omnia circùm loca, quæ modo complectitur Vmbria à Mare, Æſique ad Tiberim vſque Peruſiam protracta; fermè Camerinum ante Syllana tempora conditum fuiſſe, ac Camertium extitiſſe ſedem nullibi patet niſi leui nominis argumento, in quo agens de ſuo Camerino fortaſsè innititur Lilius, hoc autem probabilius admitteretur, ſi in ea regione, Camertum non verificarentur nomina, ac veſtigia, de quibus inferiùs.

Notæ in Cap. III.

CAmertes fuiſſe exciſos, vt eruditè oſtendit Dynus, ſatis ſuperque conſtat ex veſtigijs murorum inter Spoletium, ac Fulgineum, ipſiſque patet ſuperſtitibus Locorum vocabulis; trans montes duobus circiter milliaribus occurrit planities immenſa modò ſub ditione Fulginatenſium recentiorum, hanc autèm Camertium fuiſſe tùm maximè prodit, quòd Fabius vſque Peruſiam longè à Camerino XXXX. milliaria ſitam excurrere in eo bello aggreſſus eſt, Camerteſque *ſi ea loca* (ibi nimirùm finitima] *intraſſent* ſe opem ferre.

ferre polliciti ſunt, vt ex eo Liuij loco deſumitur, nec Camerinenſium dignitati quidquam detrahitur, quando à præualidis hiſce populis originem traducerent, vt Dynus primus quidèm in eorum gratiam aſſeruit. Nec Sigonius, ac Moderni de his incidentèr locuti contrariam opinionem ſatis fundant.

Notæ in Cap. IV.

Cato agens de Fœneratione Legis Iuniæ apud Feſtum, inquit *Camerni Ciues noſtri Oppidum pulchrum habuere, cum Romam veniebant*, igitur ad eius tempora amplius nulla vigebat dignitas, & amicitia cum Romanis; & Camerni cenſendi ſunt Cameri Accolæ, congruuntque nomina; quandoquidem de Camerinenſibus primi memoriam recolant Strabo, ac Ptolomeus (vt Dynus ait) hique *Camarinum* appellant; Syllam vero reliquis omnibus ſubuerſis Mario opem ferentibus, Camertes eidem coniunctiſſimos immunes reliquiſse numquàm probabile eſſe poteſt, ſatiſque indicant turres, murique propè Camarum euerſi Syllanam crudelitatem, cecinitque idem Dynus lib. 4. faſt.

Non procul à Tiberi euertit cum Sylla Camertes.
Vmbrorum extremis hi latuere iugis.
Hìc parui fundant Camerini exordia. Caſtri
Quòd foret exigui nomen, & Imperium.

Notæ in Cap. V.

Planùm eſt Syllam Colonias deduxiſſe, Syllanum verò tunc conditum, vel à Sylla Coloniam ductum, nec Dynus probat, nec ego pro certo aſſero, non tamèn ob rei probabilitatem temerè hunc locutum dixerim. Sigonius Syllanas Colonias in Vmbria nullas reperit, in Etruria ſe ait ſuſpicari deductum fuiſſe Aretium, ac Cortonam, hanc fuiſse à Romanis ductam ait Dionyſius lib. I. Aretium, omninò diſiectum, muris exutum, ademptumque agrum probat Cicero apud Volater. ſe indulgente reſtitutum, non Coloniam deductum, vt credendum ſit ea circùm loca vbertate, agri beatitudine apud Strabonē lib. V. magnifica à Syllæ militibus occupata fuiſſe, hos autem in immunito peruetuſti Liciniani colle inſidiſſe in finibus Aretino-

M rum

Latinis Scriptoribus innotuit, quidquid in oppoſitum feratur Cluuerius nouarum opinionum ſtudio illectus

Notæ in Cap. II.

NOn ſemèl Liuium Hiſtorici licentia excedere compertum eſt, tùm in amplificandis Romanorum Faſtis, tùm in peruertenda ratione temporum; fermè non aperit in teſtu hìc relato nùm adeò magnificatum Camertũ fœdus ictũ ſit cũ Fabio, nùm ſubacta Italia ibi *penetraſſe dicuntur*; ſique ex hoc loco credendum tùm æquum fœdus Camertinum ex poſt Plutarchi, Tullijque elogijs celebre fuiſſe compactum, nunquàm credendum eſt Camertes inſidiſſe in loco inopi, ac vndiq; Montano vbi Camerinum effulget, ſed omninò propè Clitumnum, & Tiberim ipſorum commitatum fuiſſe opinor, ſiquidem commeatu XXX. dierum ſuppetias Romanis totidem Legionibus ad bellum inſtructis ferre vix valent omnia circùm loca, quæ modo complectitur Vmbria à Mare, Æſique ad Tiberim vſque Peruſiam protracta; fermè Camerinum ante Syllana tempora conditum fuiſſe, ac Camertium extitiſſe ſedem nullibi patet niſi leui nominis argumento, in quo agens de ſuo Camerino fortaſsè innititur Lilius, hoc autem probabilius admitteretur, ſi in ea regione, Camertum non verificarentur nomina, ac veſtigia, de quibus inferiùs.

Notæ in Cap. III.

CAmertes fuiſſe exciſos, vt eruditè oſtendit Dynus, ſatis ſuperque conſtat ex veſtigijs murorum inter Spoletium, ac Fulgineum, ipſiſque patet ſuperſtitibus Locorum vocabulis; trans montes duobus circiter milliaribus occurrit planities immenſa modò ſub ditione Fulginatenſium recentiorum, hanc autèm Camertium fuiſſe tùm maximè prodit, quòd Fabius vſque Peruſiam longè à Camerino XXXX. milliaria ſitam excurrere in eo bello aggreſſus eſt, Camerteſque *ſi ea loca* (ibi nimirùm finitima) *intraſſent* ſe opem ferre.

ferre polliciti ſunt, vt ex eo Liuij loco deſumitur, nec Camerinenſium dignitati quidquam detrahitur, quando à prævalidis hiſce populis originem traducerent, vt Dynus primus quidèm in eorum gratiam aſſeruit. Nec Sigonius, ac Moderni de his incidentèr locuti contrariam opinionem ſatis fundant.

Notæ in Cap. IV.

Cato agens de Fœneratione Legis Iuniæ apud Feſtum, inquit *Camerni Ciues noſtri Oppidum pulchrum habuere, cum Romam veniebant*, igitur ad eius tempora amplius nulla vigebat dignitas, & amicitia cum Romanis; & Camerni cenſendi ſunt Cameri Accolæ, congruuntque nomina; quandoquidem de Camerinenſibus primi memoriam recolunt Strabo, ac Ptolomeus (vt Dynus ait) hique *Camarinum* appellant; Syllam vero reliquis omnibus ſubuerſis Mario opem ferentibus, Camertes eidem coniunctiſſimos immunes reliquiſse numquàm probabile eſſe poteſt, ſatiſque indicant turres, muriquе propè Camarum euerſi Syllanam crudelitatem, cecinitque idem Dynus lib. 4. faſt.

Non procul à Tiberi euertit cum Sylla Camertes.
Vmbrorum extremis hi latuere iugis.
Hic parui fundant Camerini exordia. Caſtri
Quòd foret exigui nomen, & Imperium.

Notæ in Cap. V.

Planùm eſt Syllam Colonias deduxiſſe, Syllanum verò tunc conditum, vel à Sylla Coloniam ductum, nec Dynus probat, nec ego pro certo aſſero, non tamèn ob rei probabilitatem temerè hunc locutum dixerim. Sigonius Syllanas Colonias in Vmbria nullas reperit, in Etruria ſe ait ſuſpicari deductum fuiſſe Aretium, ac Cortonam, hanc fuiſse à Romanis ductam ait Dionyſius lib. I. Aretium omninò diſiectum, muris exutum, ademptumqùe agrum probat Cicero apud Volater. ſe indulgente reſtitutum, non Coloniam deductum, vt credendum ſit ea circùm loca vbertate, agri beatitudine apud Strabonē lib. V. magnifica à Syllæ militibus occupata fuiſſe, hos autem in immunito peruetuſti Liciniani colle inſidiſſe in finibus Aretino-

M rum

rum apud me exploratiſſimum eſt ex allata ſingulari inſcriptione, ignorauitque Sigonius de his agens, quòd ob breue Syllæ Imperium, rerumque vices æquè de alijs Syllanarum Coloniarum deductionibus nulla certa ad nos deuenerit notitia; duo tamèn me de tam inſignis rei veritate ancipitem reddebant, primo an conſtaret de Liciniani antiquitate, ſecundo an ſatis patens eſſet inſcriptionis vetuſtas; Quoad primum putat Dynus liquere ex Liuij loco agentis de Aretinis: *vbi Licinium genus præpotens*, quidam verò ineptè putant hos eſſe ex Ciuibus Aretij; verùm rei huius ſolutionem ignorauit Dynus ipſe, patetque Licinios in Oris Aretinis, non Aretio effloruiſſe ex Feſti Pompei loco in vocabularioibi *Licinij in Oris Aretinis*; Fragmentum Feſti ex Illirico aduectum protulit Antonius Auguſtinus, editque Romæ Anno 1581. Georgius Ferrarius, in quo Codice, ne dùm verba, & dictiones plurimæ, ſed plerumque rei ordo deſideratur; huius codex tribus ferè ab hinc ſeculis per Paulum eruditum Virum tranſcriptum, ac Carolo Neapolitanorum Regi dicatum videat quiſquis indagandarum antiquitatum ſtudioſus in Bibliothæca eruditiſſimi Bernardi Triuiſani Nobilis Veneti inter alia celeberrima M.S. in quo præcitatus habetur Liciniorum locus litt. L.; nec vllam parit repugnatiam Lypſiana caſtigatio loco Licinij ex M. S. apud Sequanos Cilnium in Liuij teſtu ſubrogans, quia omnes antiqui Codices Licinium præſeferunt, ac recentiores hìc cuſi; nec deſunt Moderni firmitèr opinantes familiam Cilinam, ac Licinam idem eſſe genus inuerſa ſyllaba, quod Dynùs in Lib.I.Faſt., & P. Antoninus hìc ingenioſè expreſſerunt.

Caius Cilinus veteri de ſtirpe Licinus.
Inuerſis eadem nomina ſcripta notis.
Sincopa ſi deſit mutilato nomine Cilnus.
Et decus, & cauſas tempora longa tegunt.
„Cilinus Vrbe fuit, Licinus quem Patria dixit:
„ Inuerſa eſt tantùm ſyllaba, nomen idem.

Et ex his non ineptè authumantes Mæcenatem ex Licinijs, quãdoquidem hęc opinio grauibus Viris arridet, ſubſcripſitq; etiam Accademia Mineruæ Litteratiſſimorum iudicio in Libro impreſſo per Hieronym: Albritium Venetijs To. IV. p. V. p. CXI., & in Autographo Calderini noſtri, quòd

quòd hìc habemus in Bibliothæca D. Marci V. Mœcenas, nouitèr cuſo Venetijs ad mentem M.S. per Dominicum Louiſam; conferunt pariter carmina Dathi, cuius liberculum in eadem Bibliothæca D. Marci M. S. ſeruatur, relatum in eadem Galleria Mineruæ, ac in eodem Autographo Calderini V. Velinus.

. . . . . . Abluis Eſſis.
Syllanam arcem quà Cilnius ortus Eques.
Et eruditus Guigues.
Licinio quoquè Męcenas iam ſanguine clarus.
Hic habet, vt proprios noſcere poſſit Auos.

Ex quibus attento etiam P. Ciatti, Lipſijque teſtimonio clarè aſſerit Accademia Mineruæ Mæcenatem ex Licinijs, & Liciniano Clanarum originem duxiſſe, cui opinioni ego quoque ſubſcribo; nec ab hac ſententia me ſubmouet Modernus Poeta Peruſinus in Vita Cilnij authumans Mæcenatem ex Porſena Cluſino originem traxiſſe, quia vt ait Dynus Porſena, nec Cilnius, nec Licinus fuit, ſed *Laars nomine, Porſena cognomine* ex Dionyſio, & quamuis ex Regibus Thuſcorũ proueniſse Cilniũ aſſerat Properſius, Porſena non Rex, ſed Lucumo, Præſeſque fuit ex eodem Dionyſio, inuiſum quippè Regis nomen, Thuſcis libertate florentibus, nec alios in Etruriâ Reges fuiſſe ex Strabone, Plinioque reperit Dynus præter Tyrrhenum cum Lydis, Lycijs, reliquiſq; finitimis ad ea loca aductum, hinc non inerudite Dynus in eodem lib. Faſtorum.

A Lycijs natos Vates dixere Licinos.

Quibus addo Horatium de Męcenate ſcribente.
Tyrrhena Regum Progenies.
Quo loco probabiliter de Tyrrheno, ac Lydiæ Regibus percipiendus, quod Dynus non aduertit; his additur Feſti teſtimonium V. Męcenas in eodem Vocabulario ex Bibliotheca Triuiſana ibi *Mæcenas Lycinus*.

Nec his obſtare viſum Silij carmen.
. . . Cilinus Arreti Tyrrhenis ortus in Oris.

quandoq; itàexplicat Calderinus in præfato Authographo (quòd noſtri ad litteram non typis mandarunt, nè moles ſuprà Calepinum excreſceret) *Cilnio Toſcano del Territorio d' Arezzo, ou'è Liciniano*, quæ explicatio, ac locus laudatur in eadem Galleria Mineruæ, & benè meo iudicio, quia aliter, li *Tyrrhenis* otioſum eſſet, quando Aretium fuiſſe in Etruria clarè pateret Silio ibidèm ea loca in bello Punico deſcribenti, niſi denotet illum eſſe ortum in oris, quas Tyrrhenus incoluit.

Quòd attinet ad ſecundum pro veritate inſcriptionis eſt teſtimonium eiuſdem Auguſt. Dathi, qui ferè tribus ab hinc ſæculis floruit, de cuius carminibus ſic ad ea tempora cecinit Benedictus Cingulus in eodem M. S. laudatus.

Vidimus eloquij decus Auguſtine Libellum;
Inque tuo regnat Atticus ore lepor.

Hic autem non ſemel Lucinianum Coloniam Syllanam nuncupat, & in Autographo Calderini hæc duo pariter Dathi carmina referuntur V. Vulſinium.

Vulſinis Lycinis, his Sulla in marmore priſco eſt;
Quod Luci nomen tunc Luciane geris.

Nimirum Sulla, qui Lucius dicebatur, à quo è Liciniano Lucinianum vocatum communitèr traditur; de eadem Lucinianenſi inſcriptione habeo etiam auctorem oculatum Renatum Lagogueum de Britannia Minori, Sacerdotem hìc Venetijs agentem alijs Gallico idiomate editis libris memoratum; qui in ſuis M. S. fermè 30. ab hinc annis exſcriptis dum per Italiam immigraret huius lapidis meminit luculentiſſimè, mihique non ſemel eruditus ille rei veritatem, ac antiquitatem aperuit, & in Notis ad Libros Faſtorum eiuſdem Dyni profitetur, vt meritò inter Colonias Syllanas Lucinianum ſit recenſendum.

Notæ in Cap. VI.

Hæc inſcriptio Seueriana quatenùs ex allatis fundamentis inter ſpurias proſcribenda non eſſet, planè nimis gloriantèr ſub Auguſtis fœderis Maieſtatem vſurpat, patetque ex Ligoriana inſcriptione Camerinum Municipium

voca-

vocatum, quod nomen confuſis nominibus conſtituto imperio, pluribus, exiguiſque Locis datum video apud veteres Scriptores; cæterùm quæ allegat Lilius pro fundanda æqui fœderis veritate, ac dignitate faciIè per ſe concidunt.

Notæ in Cap. VII.

Aquilios, Floros, Gallos, Rufos, Sulpitios, Sergios, Seruios dictos eruit ex nummis Vrſinus, ſic Plotos Plautos ex Feſto, & Licinios, Cilinios, exindè Cilnios; hoc autem eueniſſe puto cum Sillana vaſtatione confuſis rebus, deperditaque Etruſca elocutione plura nomina corrupta reperiuntur; ex defectu auctorum Sulpitiorum patriam ignoramus, & an Camerinus à Patria deriuauerit, quo etiam admiſſo liberaliter cū Vrſino nùm Camero, nùm Cameria originem habeat non planum eſt; Licinos à Clanarum regione proueniſſe patet ex Liuio lib. X ac ex inſcriptionibus Ligorianis de Licinijs Licinianenſibus memoriam agentibus, nec aliundè Licinianum, ac oliuam Liciniam liquore prædulcem, quam ad Clanas inuenitur. Ceterùm Serg. Sulp. Rufum *primò Romam aduenisse* non ſatis oſtendit Vrſinus, quando gentem inter Patritias effloruiſſe patet ex Liu.l. *6. creatique Tribuni ex Patribus M. Furius, Serg. Sulpitius Rufus*, fundatque Orſatus in erud. Marmor. Monum. Epiſt. X p. 221.

Notæ in Cap. VIII.

Strabonis locus quatenùs Camerinenſibus congruat non ex eo argueretur antiquitas huius Oppidi *Camerte* antè Syllana tempora; ceterùm Strâbonem eſſe corruptum patet, quia eadem pagina idem Oppidum non modò Camarinum, nec diuerſo è latere Camerte appellaſſet, ideoque optimè congruit Diniana caſtigatio, & montana Cameria eadem nomina ſeruant, Valliſque nunc de iuribus Spoletinorum etiam modò Cameria appellatur, Camerique ſedes, ac veſtigia trans Spinam calcantur.

Notæ in Cap. IX.

Vmbrorum Camertum dominationem in Vmbria non intrà Piceni fines tàm longè ante Syllana tempora decurriſſe per ſe patet; nec idem Frontini locus (vt eruditè more ſuo

ſuo ponderat Dynus) ſub Auguſtis agrum vſque ad mare Adriacum protractum videtur indicare, quandoquidem trans Montes Camerini plaga maritima appellatur; Senonumque non longè fines à flumine Æſi ſub ipſis Montibus decurrente teſte Polyb. ac Liuio fuiſſe accepimus, vel ſaltem antiquas appellationes ſeruatas, vt profectò omnes hę Dinianæ opiniones rationi, veritati, rebuſque ipſis congruere vndique repertæ ſint.

Notæ in Cap. X.

Braciefchum Florentinum defendit Dynus, & profectò eumdem deſipuiſſe crederem, vt merito ingens Camerini laudatio alicuius Conciuis indicanda ſit, fermè Anno 110. cuſa apparet exigua illa enarratio, & an Bracciefchus tunc in humanis degeret non probatur, quandoquidèm in annalibus de eo meminiſſe Baronium inquit P. Paſcutius in Hiſt. Venantiana, quos vſque ad An. 1584. exſcriptos fuiſſe innotuit; nec Baronius Virum non magni nominis, ac vitam agentem in auctorem ita facilè habuiſſet.

Dignitati Faſtorum Camerini non detrahit Dynus in his quæ veritàti congruere poſſunt; imperij Sedem ſub Varanis admittit, & tunc ad apicem potentiæ in illis Piceni Locis euectum; ſed florentibus Ducibus Spoletinis Camerinenſes inter inſeruientes fuerunt, nec Marchiæ Camerinæ nomen adeò latè protractum probari poteſt, quin ad ea tempora Marchiam Anconitanam Picenum vocitatum fuiſſe vide Modernum hiſt. Anconæ latiùs tranſcribentem.

Notæ in Cap. X I.

Othonem Virum militarem per anguſtiſſimos Montes exercitum circumduxiſſe ineptitudinem ſapit, nec Lilianus hic triumphus probatur ſpurio diplomate, cùm nec tempora congruant, vt diſertiſſimè Dynus aperit, ſed omnia eſſe commenta Lilij planum ſit, qui nec apud graues Camerinenſes Viros in pretio eſt, & ſimilibus configmentis veros, alioſque Camerinenſum Titulos denigrat; hoc ſingularitèr notandum eruditis. Papebrochium 18.

Maij

Maij irridere tamquàm recens editam Camerinenſem inſcriptionem in dedecus Raynerij muro Cathedralis inciſam, de qua apud Vghellium in Epiſc. Camerin. non enim ſinè exercitu ad defenſam parato voluiſſent ſe Camerinenſes defendere ab ingentibus copijs, ideoque abſque vlla proditione facilè in ditionem acceſſiſſent. Concludit itaque Dynus diſſertationem, addens sè vt Thuſcis quibuſdam morem gereret hæc feſtinanter edidiſſe grauioribus Magiſtratuum curis intentum. Hæc itaque per mè ſolo veritatis ductu conſerta alijs Canonicis ſtudijs vexatum, & errata, quæ ob Auctoris abſentiā irrepſerunt ęquo animo feras.

INDEX.

CAmerinum vocatum Cameſenam, ac Camerte impugnatur 12. 13. ſub Varanis ad apicem gloriæ aſcendit 14. inopi loco ſitum 15. ab exiguitate, ac curuitate dictum 53. 61. Primo à Strabone Camarinum vocatum 69. non eſt Oppidum vetus 30. ſub Auguſtis conſueta Ciuitatum appellatione Municipium dictum 44.

Camerinenſes numquam Camertes appellati niſi à quibuſdam Modernis 19. Mario coniuncti ob id Syllę infenſi 23. ſeq. viciſſe Longobardos, ac Othonem IV. fabulantur 76. 81.

Camerum eſt Oppidum vetus in Montibus Spoletinis 17. 19. 20. Pulcherrimum fuit 25. Eius comitatus 22. Excidium ſub Sylla 24. 25. 28. 56. 89.

Camertum inſcriptiones ſpuriæ 27. 28. 40. 47. eorum agrum intra Montes Vmbriæ 72.

Camerte deſcribens Strabo corruptus 69.

Camertes à Catone Camerni dicti 57.

Cluſium olìm Camars: Cluſentinum nunc Caſentinū 62.

Cohortes Vigilum, Vltrices, Prætoriæ 49.

Fœdus ęquum repugnat cum Subditis 41. fędus Camertium, ac Fulginatium creditur eodem iure cenſitum 16.

Impe-

Imperatores vocabantur Prætores etiam ſub Auguſtis 67.
Fulgineum non eſt Ciuitas antiqua 22.
Licinij in oris Aretinis diuites, ac præpotentes 35. 59.
Licinianum à Lucio Sylla Lucinianum dictum: habet oleum optimum: eius laudes 37. 38. 39. non alibi quam ad Clanas inuenitur 38.
Licinium, ac Cilnium idem genus 36. 91. ſeq.
Lucinianum ad Clanas Colonia Lucij Syllæ 32. ſeq. 92.
Lydi in Etruria irrumpunt CCC. Annis antè Troianum excidium 3. 53. 87. diuerſi à Pelaſgis 8.
Marchia Camerina honorificum vocabulum Ducis Spoletio reſidentis 78. 80.
Mecenas Cilnius ex Licinijs 36. 59. 91.
Sena Thuſca Colonia ſub Curio Dentato, deinde Colonia Iulia 51. 63.
Spoletium non eſſe antiquum Vmbriæ caput niſi ſub Longobardis 21.
Stemmatum ſigna antiqua 61.
Sulpitiorum origo, Patria 55 64. 68. 93.
S. Venantius Romanus Camerini paſſus 65.
Syllam in Etruria Colonias deduxit, & quas 31. 92.
Thuſci Colonos in Circumpadana miſerunt 4. 52. vniuerſam Italiam ſubegerunt 5. in aduentu Æneæ florebant 9.
Tyrrhenus cum Lydis Agillam Cere denominat 5. condidit XII. Vrbes 6.

Errata	Corrige.
1. progredi.	congredi.
5. Etruſcijs.	Etruſcis.
6. do.	ab.
7 coniunctiliſſimi	coniunctiſſimi.
10. vllam.	illam.
25. Oppidi.	Oppidum.
30. hanc.	hunc.
32. Commilitonis.	Commilitones.
36. ori.	oris.
57. M. M.	M. N.
84. quæ.	quas.
88. tum.	tunc.

Digitized by Google

005643730

K

by Google